

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

ספר המאמרים - עת"ר

- ד. בסוכות תשבו. ה. חסידים ואנשי מעשה.
- ו. ביום השמע"צ. ז. ותנח התיבה.
- ח. והנה בזח"א. ט. וביאור הענין.
- י. ואברהם זקן. יא. ויאמר לו יהונתן.

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו מקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

יצוקללה"ה נכג"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושתים לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
לא	ליל ב' דסוכות	בסוכות תשבו כו' לפה"צ הכל בבחי' א"ס –	ד.
מא	שחיהמ"ס	חסידים ואנשי מעשה כו' רשימו התגלות כח הגבול –	ה.
מח	שמע"צ	ביום השמע"צ כו' ד' משלים בהגבלת הרשימו –	ו.
סא	נח	ותנח התיבה כו' ב' ענינים בקו –	ז.
סח	לך	והנה בזח"א כו' ב' ענינים בקו –	ח.
עד	וירא	וביאור הענין כו' נסירה בעבודה –	ט.
עט	חיי שרה	ואברהם זקן כו' וע"פ הנ"ל יובן –	י.
פז	תולדות	ויאמר לו יהונתן כו' נסירה הבדלה בין ז"א למל' –	יא.

SEFER HAMAAMORIM—5670

Discourses 4-11

Copyright © 2011

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form without prior permission, in writing from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

ISBN: 978-0-8266-6074-6

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת כ"ף מרחשון הבעל"ט – יום הולדת את כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בשנת כתר"א, מדפיסים אנו חוברת שני¹ של ההוצאה החדשה של ספר המאמרים עת"ר, הכוללת שמונה מאמרים מהמשך „תקנו – עת"ר“, והם: ד"ה בסוכות תשבו; חסידים ואנשי מעשה; ביום השמע"צ; ותנח התיבה; והנה בזח"א; וביאור הענין; ואברהם זקן; ויאמר לו יהונתן.

בהוצאה זו: א) נסדר הספר מחדש². ב) הוגה עוד פעם בהשוואה לכתי"ק. ג) תוקנו בו כמה טעויות שנפלו בהוצאות הקודמות³. ד) ניתוספו סימני פיסוק וחלוקה לקטעים. ה) ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר זי"ע מכבר⁴, ניתוספו בשוה"ג מראי מקומות וצינונים.

הספר נערך ע"י הרה"ת ר' אהרן לייב (בהרש"ב) שי' ראסקין.

לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו תוכן ענינים של ההמשך, בעריכת הרה"ת ר' דוד שי' פלדמן.

*

תקוותינו שהוצאה זו תוסיף חיות בלימוד המאמרים שבספר זה, ויהי רצון שע"י ההוספה בלימוד תורת החסידות תקויים הבטחת משיח צדקנו להבעש"ט⁵ שכש"יפוצו מעינותיך חוצה" – „אתי מר“, דא מלכא משיחא, ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו⁶, בקרוב ממש.

מערכת „אוצר החסידים“

ט"ז מרחשון, ה'תשנ"ב

ברוקלין, ניו.

1) ג' המאמרים הראשונים יצאו לאור לקראת ב' ניסן תשע"א.

2) בצידי העמודים צויינו מספרי העמודים המקבילים בהוצאות הקודמות.

3) במקומות שראה לכאורה שחסירה תיבה או אות – הערנו ע"ז בשולי הגליון, ולפעמים הוספנו בחצאי ריבוע תיקונים בפנים הספר.

4) ראה גם „התקשרות“ חוברת קבו (ש"פ ויגש תשנ"ז) ע' 12.

5) אגה"ק של הבעש"ט – נדפסה בכתר שם טוב בתחילתו. ובכ"מ.

6) ראה ויק"ר פי"ג, ג. לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

בט"ד ליל ב' דסוכות.

בסוכות³³³ תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות³³⁴, וצ"ל מהו כפל הענין בסוכות תשבו כל האזרח בישראל ישבו כו', ומהו בחי' האזרח בישראל שישבו בסוכות כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל³³⁵ ענין סמכוני באשיות²⁵² ב' אשות אש של מטה ואש של מעלה²⁵³. ונת' דאש של מטה הוא האהבה שבאה ע"י עבודת האדם ויגיעתו²⁵⁶ בהתבוננות בהאור האלקי שבעולם איך שהעיקר הוא האלקות והכל טפל ובטל לגבי' ושהאלקות הוא חיים וטוב כו' ועי"ז ירצה בהאלקות כו'.

אמנם בחי' אהבה הנ"ל הבאה מצד ההתבוננות באור וחיות אלקי המהווה את העולם כו', זהו בחי' חיצוניות הלב ללב, והיא האהבה דנה"א בכדי להאיר חשכת הנה"ב כו', אבל האהבה והרצוא שבנה"א מצ"ע היא בחי' פנימיות הלב. והנה בבחי' פנימיות הלב יש בזה כמה מדרי', דהנה נת"ל (ד"ה לך אמר לבי³³⁶) ענין פנימיות הלב מה שהמדות נמשכין ממילא אחר כוונת המוח כו', שזהו בכלל האהבה שע"פ טו"ד, שהרי האהבה הזאת באה ג"כ ע"י השגה והתבוננות באלקות, רק שההתבוננות הוא בעצם האור האלקי, שזהו כמו שהענין האלקי מובן בהשגה שכלית רק כאשר מפשיט לבושי ההשגה ומקשר א"ע בעצם הענין האלקי המושג מתוך ההשגה מאיר האור האלקי במוחו, וגילוי זה מתפשט גם בלב בפנימיות לבו, שהמדות נמשכו ממילא אחר המוח בבחי' התפעלות הבלתי מורגשת כו', דכ"ז הוא בחי' השגה בטו"ד כו', והיא מבחי' בינה רק שזהו מבחי' פנימיות בינה כו', ולמעלה מזה היא בחי' האהבה והדביקות שמבחי' ראי' דחכ', דהיינו בחי' אהבה בתענוגים כו', דענין הראי' היא ג"כ בחי' ידיעה שכליית ובאה לאחר ההשגה דכאשר יודע את עומק המושג ומקשר א"ע בעצם הענין האלקי ה"ה בא אח"כ לידי ראי' שהוא בחי' ההתאמתות וההנחה בנפש (דער לייג אין נפש) מעצם הענין כו', וההרגש והתענוג בזה הוא בבחי' אור פנימי בנפש וזהו סיבת הדביקות שלו, והיינו שאין זה בהנפש מצד עצמו ר"ל מצד עצם התקשרותו כו', כ"א מצד התענוג שמתענג על ה' כו'.

וכ"ז הוא בחי' פנימיות הלב שנכלל בכלל עבודה שע"פ טו"ד כו' (ובאמת יש בבחי' אהב"ת³³⁷ מדרי' נעלות מאד ובד"כ ה"ה למעלה מבחי' אה"ר דרעו"ד במדרי' הא' שית' בסמוך מ"מ ה"ז בכלל עבודה שע"פ טו"ד בכללות ענינה כו'), ויש בחי' פנימיות הלב הנק' רעו"ד שלמעלה מטו"ד שזהו בחי' התעוררות עצמי שבנפש שלמעלה מטו"ד

בשלום תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' עט ואילך); ד"ה יהי הא' עמנו וחלק מד"ה בסוכות תשבו תרצ"ב וה'שי"ת (סה"מ תרצ"ב ע' נו ואילך. ה'שי"ת ע' 52 ואילך).

(334) אמור כג, מב.

(335) ע' יז. [ישן]

(336) לעיל ע' יג ואילך. [ישן].

(337) = אהבה בתענוגים.

(333) מאמר זה הוא מאמר ד' של ההמשך. חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין ענין אוא"ס במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כב. ע' כד ואילך. ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ע' קסא. ע' קסה ואילך. ד"ה ששת ימים בסידור עם דא"ח רפז, סע"ד ואילך (ועם הגהות כו' – אוה"ת ויקרא ח"ב ע' תלט) – כנסמן לקמן בהערות. מאמרים שכנראה מיוסדים על מאמר זה: חלק מד"ה פדה

רק מה שנמשך לשרשו ומקורו כו'. ובזה יש ג"כ ב' מדרי'³³⁸, הא' ההתעוררו' שנעשה ע"י ההשגה בהפלאת אוא"ס איך שמופלא מהעולמות כו', דעם היות שהרצוא הוא מצד עצם נפשו שרוצה בעצם באלקות כו' מ"מ סיבת ההתעוררות היא ע"י ההתבוננות בהפלאת אוא"ס ב"ה שאין זה בבחי' השגה ממש כ"א בבחי' ידיעת השלילה כו' כמשנתל³³⁹ בענין פלא כו', ומאחר שיש סיבה אל הרצוא ממילא ה"ה בבחי' מורגש, והיינו שיש מבוקש בהרצוא שרוצה בהגילוי אור או שרוצה להיכלל באוא"ס ב"ה כו', והיא ג"כ מבחי' בינה שבנפש, וכנודע³⁴⁰ דאה"ר שברשפי אש היא בבחי' בינה כו'.

אמנם עיקר בחי' רעו"ד הוא המדרי' הב', דהיינו שאין שום סיבה כלל אל הרצוא להיותו למעלה מטו"ד לגמרי גם לא בחי' השגת ההפלאה דאוא"ס ב"ה, כ"א מה שהנפש נמשך ממילא לעצמות אוא"ס לפי שהוא שרשו ומקורו, וכנודע שיש בחי' התקשרות עצמית בנפש, שבעצם נפשו ה"ה מקושר ממש בעצמות אוא"ס כו', וכאשר מתגלה בחי' ומדרי' זו, ה"ה נמשך ממילא לאוא"ס ב"ה בלי שום מורגש וכלי מבוקש כלל, כ"א מה שעצם הנפש נמשך (ציט זערך) ממילא לבחי' עצמות אוא"ס ב"ה כו', והיא בחי' אה"ר שבנה"א הכלולה בחכ' שבנפשו כו', וכמ"ש בסש"ב פ"ט דבחי' חכ' שבנפש הוא הביטל שלמעלה מטו"ד, שעז"נ¹⁹⁸ נר ה' נשמת אדם, דכמו שאור הנר טבעו לעלות למעלה, והיינו בהאור שלמע' מהפתילה הנק' נהורא חיוורא²⁴⁹, כי האש השורף את הפתילה ה"ה נח בהפתילה, ועיקר האור שעומד תמיד בבחי' הסתלקות למעלה הוא האור הבהיר שלמעלה מהפתילה כו' וכמ"ש במ"א³⁴¹, ועלי' והסתלקות זו היא בטבע בהאור, ואף שע"ז יכבה ולא יאיר כו' וגם למע' בשרשו יתבטל כו', אעפ"כ בכך הוא חפץ בטבעו, כך נפש האדם כו' חפצה וחשקה בטבעה ליפרד ולצאת מן הגוף ולידבק בשרשה ומקורה בה' חיי החיים ב"ה כו'³⁴², ואין זה מצד ההשגה שמשיג אלקות, כ"א מצד שזוהו שרשה ומקורה, דשרש הנשמות הוא בבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה, וכמ"ש³⁴³ בנים אתם לה' אלקיכם כו', ולזאת בעצם נפשו הוא באמת בבחי' התקשרות תמידי בעצמות אוא"ס ב"ה, וכמא¹⁰⁹ חבוקה ודבוקה בכך כו', שעז"נ³⁴⁴ שימני כחותם כו' דאע"ג דאזיל הכא והכא¹¹¹ מצד הנשמה המלוכשת בגוף שמתעלמת בנה"ב, ולפעמים היא בבחי' ריחוק כו', והיינו בהעדר עבודתה בהתבוננות באלקות ובהתעוררות אהוי"ר כו', שאז מתגברי' הכחות דנה"ב שמעלימים ביותר שגם הנה"א מתרחק כו' (וכמשנתל ד"ה הנ"ל³⁴⁵ דהארת הנשמה בהתלבשותה בגוף ה"ה באה בהגשמה לפי אופן הכחות הטבעיים כו', ולזאת בהעדר העבודה דנשמה, והכחות הטבעיים מתגברים, מתגשמים ביותר גם כחות הנשמה, ומתחלשים ומתרחקים כו'), מ"מ דיוקני אשתאר כך לעלם¹¹¹, דבחי' עצם נקודת הנשמה היא בבחי' התקשרות תמיד בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה.

(338) ראה גם סה"מ עטר"ת ע' לה. ע' רסח. המשך תער"ב

קנג ואילך.

(342) ע"כ"ל התניא שם בשינויים והוספות.

ח"א ע' נט.

(343) פ' ראה יד, א.

(339) ע' ב ואילך.

(344) שה"ש ח, ו.

(340) ראה לקו"ת פ' ראה כו, ב. ובכ"מ.

(345) ע' טו. [ישן]

(341) ראה תורת חיים ויקהל שצד, ב. המשך תרס"ו ע'

והתקשרות זאת היא בבחי' התקשרות עצמית, דבעצם הנשמה מאיר ונרגש בה בחי' עצמות אוא"ס (וי"ל שזהו בחי' הניצוץ האלקי שמלוכב תוך יחידה שבנפש כמ"ש בע"ח שמ"א³⁴⁶), ולזאת היא תמיד בבחי' התקשרות בעצמות כו', וכאשר מתגלה בחי' זו ה"ה בבחי' תוקף הרצוא לצאת מגדר הכלים ולהיפרד מן הפתילה הוא הגוף ולהיכלל בעצמות אוא"ס, והיא כשלהבת העולה מאלי³⁴⁷ לדבקה בו כו', וכמו"כ האהבה והרצוא דנה"א מצד ההשגה, הנה השגת הנה"א מצ"ע היא בבחי' מהות אלקות, לא בבחי' מציאות לכד, וכמו השגת הנשמות בג"ע ה"ה משיגים בחי' מהות הזיו כו', כנודע ומבו' במ"א²⁰⁰ ענין ההשגה דג"ע כו', וכמו"כ הוא בהנשמה למטה ג"כ כו', שהרי הנשמה באה למטה שלא בבחי' שינוי המהות וכמ"ש²¹⁷ ויפח באפיו נ"ח³⁴⁸, שלא יש שום דבר המפסיק ומבדיל בין הנופח כו'³⁴⁹, וממילא היא בלי שום שינוי המהות כלל כו', והיינו מפני ששרשה הוא מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה דמאן דנפח מתוכו נפח כו'³⁵⁰, לזאת המשכתה הוא באו"א שאינה משתנית כו' וכמ"ש במ"א³⁵¹, ומשו"ז גם בירידתה למטה ה"ה מצ"ע משגת בחי' מהות אלקות כו'. וז"ש לעתיד הנה אלקינו זה³⁵², דבכללות נש"י יהי' בחי' גילוי המהות ממש, דהנה עכשיו הרי הנה"ב מחשיך על הנה"א ומכסה העין דנה"א שאינה רואה כו', אבל לע"ל לאחר גמר הבירורים יהי' בכאו"א גילוי בחי' המהות דאלקות כו', וכמו"כ הוא גם עכשיו בצדיקי' הגדולים ובנשמות גבוהות המופשטים מן הגשם כו', רק³⁵³ להיות שירידת הנשמה למטה שנתלבשה בלבושי נוגה הגופני הוא כדי להראות גם את הנה"ב דנוגה בחי' גילוי אלקות שיתברר ויתתקן עי"ז כו', והוא ע"י התבוננו' בענין התהוות יש מאין כו', דהנשמה לא ירדה בשביל עצמה³⁰⁴, כי מצ"ע ה"ה דבוקה בעצמות ומהות אוא"ס ב"ה כנ"ל, רק ירידתה הוא בכדי לפעול הביטל בנה"ב כו', ובכדי להראות את הנה"ב, א"א כ"א ע"י התבוננות יש מאין בבחי' השגת המציאות בלבד, כי משם מקור חוצבה של הנה"ב דהיינו רק מבחי' התפשטות כח האלקי כו', ולזאת צ"ל ההתבוננות במקור חוצבה³⁵⁴ שזה יפעול עליו הביטל ובזה אפ"ל השגתו כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה בך"ה בכסלו²⁰³ דהביטל דנה"א הוא בה' אחד²⁰⁴ בבחי' יחוד ממש ע"י ההתבוננות במהו"ע שלמע' מגדר עלמין כו', והביטל דנה"ב הוא בבשכמל"ו²⁰⁵ כו'. וז"ש³⁵⁵ אתה הראת לדעת, שהנה"א נתגלית בגופה רק לגלות דיעה לעיני בשר הגופני שגם השכל דנה"ב יבין אלקות מה שביכולתו להבין ושיתבטל עי"ז בבחי' ביטל היש עכ"פ, שזהו ג"כ ענין לדעת, שהוא מל' שבירה³⁵⁶, כמו ויודע בהם אנשי סוכות³⁵⁷, שזהו שבירת וזיכוך החומריות דגוף ונה"ב, וכמו למען דעת כל עמי הארץ כו'³⁵⁸ (וענין כי הוי' הוא

כה

(352) ישעי' כה, ט.
 (353) בהבא לקמן – ראה ד"ה ששת ימים שבהערה 333.
 (354) ראה גם תו"א וישב ל, ב ואילך. לקו"ת ויקרא ב, ב.
 תצא לד, ד.
 (355) ואתחנן ד, לה.
 (356) ראה גם תו"א וראו נז, א. לקו"ת דרושים לשמע"צ פח, סע"ג. ספר המאמרים תרס"ט ע' מז. ובכ"מ.
 (357) ספר שופטים ח, טז (ושם: את אנשי סוכות) ובתרגום שם.
 (358) מלכים-א ח, ט.

(346) בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס הוא בשער מא פ"ג. בדפוסים שלפנינו: שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. וראה לקו"ת פ' ראה כז, א.
 (347) ע"פ שבת כא, סע"א. פרש"י בהעלותך ח, ב.
 (348) = נשמת חיים.
 (349) ראה גם תניא אגה"ת פ"ה.
 (350) תניא רפ"ב בשם הזוהר. וראה "מ"מ, הגהות והערות קצרות לתניא שם". ושי"נ.
 (351) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תקנ ואילך.

אלקי³⁵⁹ אין זה מה שהו' ואלקי' כולא חד ממש³⁶⁰ שזהו רק בהשגת הנה"א עצמו כו', כ"א הוא ע"ד מ"ש בתו"א ד"ה מזוזה מימין³⁶¹ בענין כי גדול הוי' מכל אלקי³⁶², דשם אלקי' הוא מעלים ומסתיר על ש' הוי' שעייז נעשה מציאת היש כו', ומבחי' העלמות והסתירים אלו יונקים קלי' וסט"א והיינו שנאחזים בהישות, ואומרי' אין עולם אלא אחד³⁶³, שאינם רוצים בבחי' הביטל כלל, וזש"א³⁶⁴ עזב ה' את הארץ כו', ותופסי' שההסתר הוא אמיתי ח"ו כו', אבל כי גדול הוי' כו', שמושל ושולט על הש' אלקי' להיות ביטל היש, והיינו שעיי גילוי אור ש' הוי' נעשה ביטל היש כו', וזהו עיי' ההתבוננות אשר באמת האין האלקי והיינו הארה דש' הוי' הוא המהווה ומחי' כו', וממילא צ"ל ביטל היש לאין כו' כנ"ל, וז"ע כי הוי' הוא אלקי', שהש' אלקי' אינו מסתיר לגמרי ומאיר גילוי ש' הוי' כו', וכמו הודו לאלקי אלקי³⁶⁵, שהש' הוי' נק' אלקי אלקי', שהוא מושל על הש' אלקי' שאינו מסתיר כו', ועייז הודו לאדוני האדונים³⁶⁶ שגם הע"ש³⁶⁷ יהיו בבחי' ביטל לאלקות כו', וכמ"ש כ"ז במ"א³⁶⁸ בהבי' דה' לי בעוזרי', ועיי' שבירת חומריות הנה"ב עייז יתגלה אור הנה"א, וכמו עיי' שבירת קליפת האגוז מתגלה הפרי כו'³⁶⁹, כמו"כ עיי' שבירת הנה"ב מאיר אור הנשמה בהשגתה מצ"ע בכחי' השגת המהות דאלקות כנ"ל, ועייז יהי' הביטל בנה"ב בדרך ממילא ובעצם המהות שלו כו', דהביטל הנ"ל הוא עיי' התעסקות הנה"א לתקן הנה"ב, שז"ע ששת ימים תעבוד³⁷⁰, שהנה"א עובד עבודתו לתקן הנה"ב וזהו בענינים השייכים לנה"ב שהן שרשו ומקורו ופועלי' בו הביטל כו' כנ"ל, והיינו ביטל היש לבד כו', ואח"כ כאשר מאיר גילוי אור עצם הנשמה נעשה הביטל ממילא בנה"ב ובבחי' ביטל במציאות כו', וכמ"ש בלקו"ת בד"ה כי תצא הא'³⁷¹ בענין תפלה ותו"מ, וכמו"כ הוא בבחי' הארת הנשמה המתלבשת בגוף ובגילוי אור עצם הנשמה כו', וזהו ג"כ ענין העבודה בר"ה ויוה"כ שזהו בכחי' אור עצם הנשמה, וכמ"ש³⁷⁵ לך אמר לבי בקשו פני, בחי' פנימיות הלב כו'³⁷², הן בקבלת עומ"ש דר"ה שזהו מעומק ופנימיות הלב דוקא שבכל מהות ובכל עצם נפשו הוא נותן א"ע לה' ולרצונו ית' כו', וכן התשובה דיוה"כ ממעמקים קראתיך כו'³⁷³, והגילוי הזה נמשך מלמעלה, וכמ"ש³⁷³ חשף ה' זרועו קדשו כו', שזהו גילוי בחי' עצמות או"א"ס שמאיר אז שהוא עת רצון כו', והו"ע הארת פנים דיג"מ דבאור פני מלך חיים כו'³⁷⁴, לכן מתגלה אז בנפש בחי' יחידה שבנפש³⁷⁵, והיינו דאז בנקל לכאו"א להביא התגלות אור עצם נפשו בבחי' התפעלות עצמי כו'. אמנם זהו לאחר העבודה דכל השנה בהכחות הגלויים דנה"א בכירור וזכוך הנפש הבהמית בהתעסקות עמו בעבודה וגייעה כו', ועייז מאיר אור עצם הנשמה בר"ה ויוה"כ דאז נעשה ביטל בעצם

(368) ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פח, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' רלא.
 (369) ראה ספר החקירה לאדמו"ר הצ"צ צד, סע"ב ואילך.
 (370) יתרו כ. ט. ואתחנן ה, יג.
 (371) לה, א ואילך.
 (372) ראה לעיל ע' טז. [ישן].
 (373) ישעי' נב, י (ושם: את זרוע).
 (374) משלי טז, טו. וראה לקו"ת מסעי צג, ב ואילך.
 (375) ראה אוה"פ פ' ראה תתג ואילך.

(359) ע"פ ואתחנן ד, לה. שם, לו. מלכים א שם.
 (360) ראה זהר ח"א יב, א. ח"ב קסא, ב. סה"מ תרנ"ז ע' מה ואילך. תרצ"ב ע' רמד ואילך.
 (361) מא, ד.
 (362) ע"פ יתרו יח, יא. תהלים קלה, ה.
 (363) משנה ברכות נד, א.
 (364) יחזקאל ת, יב, ט, ט.
 (365) תהלים קלו, ב (ושם: האלקים).
 (366) שם, ג.
 (367) = הע' שרים.

המהות דנה"ב כו'. וזהו כי חק לישראל משפט לאלקי יעקב³⁷⁶, שבר"ה ויו"כ הדין ומשפט על בחי' האלקות שמאיר בהנשמה, שלפ"ע העבודה דכל השנה, מאיר גילוי אור עצם נפשו בר"ה ויוה"כ כו', ולפ"ע זה נמשך גילוי האלקות על כל השנה כו'³⁷⁷. והיינו דהעבודה דבחי' פנימיות הלב היא ע"י העבודה מתחלה בבחי' חיצוניות הלב שזהו עבודת הנשמה להביא הביטל בנה"ב ועי"ז בא לבחי' פנימיות הלב שהיא עבודת הנשמה מצ"ע כו', רק דבכל השנה העבודה דפנימיות הלב עיקרה הוא בבחי' כחות פנימיים דנה"א דהיינו בהעבודה שע"פ טו"ד שנת"ל שזהו ג"כ השגת הנשמה מצד עצמה דוקא שמשגת בבחי' מהות אלקות היינו בבחי' עצם האור האלקי עד בחי' ראיית המהות דאלקות כו' כנ"ל, ובר"ה ויוה"כ עיקר העבודה בבחי' פנימיות הלב ברעו"ד שלמע' מטו"ד כו', וכ"ז הוא ע"י הקדמת העבודה תחלה בבחי' חיצוניות הלב כו'.

וזהו³⁷⁸ סמכוני באשיות²⁵², בב' אשות, אש של מטה ואש של מעלה²⁵³, והן נהורא אוכמא ונהורא חיורא³⁷⁹, דאש של מטה הוא נהורא אוכמא, שזהו האש של הנה"א להאיר חשכת הנה"ב כו', ונק' אש של מטה מפני שזהו ההשגה וההתבוננות באור וחיות אלקי מקור העולמות כו', דהאור והגילוי שמאיר בנפשו בזה והתפעלות האהבה, הכל הוא בחי' אש של מטה ונק' אהבת עולם כו'³⁸⁰, וגם זהו מה שבא ע"י עבודתו ויגיעתו כו'. ונהורא חיורא הוא בחי' אור עצם הנשמה כמו שמשגת בחי' מהות ועצמות אלקות כו', וכמו"כ בחי' הרגש נפשו שנרגש בו בחי' עצמות או"ס שלמע' מגדר השגה כו', שאין זה בבחי' התלבשות בנה"ב כו', וההתפעלות היא בבחי' אה"ר ובבחי' התקשרות עצמית כו', וזהו בחי' נהורא חיורא שאינה להאיר את החשך כ"א עצם בחי' האור כו', ונק' אש שלמעלה מפני שזהו למע' מבחי' שייכות אל העולם והנה"ב כו', וגם שזהו נותנים מלמעלה אחר העבודה דבחי'³⁸¹ אש שלמטה, וכמו שע"ג הנהורא אוכמא הוא הנהורא חיורא כו'. והנה ב' אשות הנ"ל הן בחי' אש יו"ד ואש ה"א³⁸², דאש ה' זהו בחי' אש דמל', וידוע דהביטל שמצד בחי' מל' הוא בחי' ביטל היש לבד כו', וכנודע דאין מלך בלא עם³⁸³ בחי' עוממות³⁸⁴ נבראים נפרדים דוקא, וכמו המלוכה על עבדים דוקא כו'³⁸⁵, וענין המלוכה הוא לפעול בהם הבטול, אבל הוא בחי' בטול היש לבד כו', וכמו"כ הוא במלכותא דרקייע³⁸⁶ שזהו בחי' ביטל היש לבד כו', (וכן הרצוא דבחי' מל' ידוע שזהו מצד הריחוק דוקא, דלהיותה בחי' הארה שחוי' לעצמותו, וכמו ענין ההתנשאות על הזולת

כז

(376) תהלים פא, ה (בדילוג).

(377) ראה לקו"ת נצבים נו, א. אוה"ת שם ח"ו ע' ב/תיד.

ספר השיחות תורת שלום ע' 29. סה"מ תרפ"ט ע' 26. תרצ"ב ע' יז ואילך. תרצ"ג ע' תפה.

(378) ראה לעיל ע' יז ואילך. [ישן].

(379) ראה שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"ב י, ב (פד,

ב]. ספר החקירה להצ"צ פת, ב.

(380) ראה לקו"ת חוקת סו, ב.

(381) דבחי': בכי"ק אינו ברור אם כתוב: „דבחי" או: נג.

(382) ראה סוטה יז, א.

(383) בבחי' וישב לת, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב)

ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל – ע' שעט). ספר החיים לאחי מהר"ל ספר גאולה וישועה פ"ב. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. תניא שעהייה"א רפ"ז (פא, ב). אגה"ק ס"כ (קל, ב). לקו"ת בלק סו, ג. נצבים מד, ד. ובכ"מ.

(384) ראה שעהייה"א שם. סה"מ תר"ס ע' ה.

(385) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א – תרנ"ח ע'

(386) ע"פ ברכות נח, א.

„בבחי".

שחוקן לעצמותו כו', לכן היא בבחי' רצוא ועלי' למעלה, דנהו"ת³⁸⁷ קארי תדיר כו'³⁸⁸ וכמ"ש במ"א³⁸⁹, והרצוא שמצד הריחוק ה"ז בבחי' יציאה מן החשך כו'), ואש יו"ד היינו הביטל דאצי' שהוא בבחי' ביטל עצמי ביטל אמיתי כו', ואין זה בבחי' רצוא שמצד הריחוק, כ"א בבחי' קירוב ודביקות באו"ס, שז"ע אצי' ל' אצלו וסמוך כו'³⁹⁰.

אמנם ידוע³⁹¹ דדוגמת בחי' חומר וצורה שבנבראים, שהן הגוף ואור וחיות הנפש המתלבש בגוף להחיותו כו' כנ"ל³⁹², יש בדוגמא כזאת גם באצי', והן בחי' אורות וכלים דאצי' שנק' ג' כ' בשם חומר וצורה וגוף ונפש (דשרש בחי' חומר וצורה שבנבראים הוא מבחי' או"כ דאצי' וכמ"ש בסי' בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה³⁹³), וכמא' הת"ז³⁹⁴ וכמה גופין תקינת לון כו', שהן בחי' הכלים דאצי', וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו'³⁹⁴, דהיינו גילוי הקו והן האורות שנמשכים להאיר את הכלים ולהחיותן כו'.

וביאור הענין מה שהכלים הם דוגמת החומר, הענין הוא, דהנה ידוע³⁹⁵ דמקור³⁹⁶ התהוות הכלים הוא ע"י הצמצום והסתלקות האור שנכלל במאור כו', והיינו דמבחי' הרשימו שנשארה ע"י הצמצום³⁹⁷, זהו בחי' שרש ומקור הכלי כו'³⁹⁸.

והענין הוא³⁹⁹, דהנה בע"ח בתחלתו⁴⁰⁰ כ' טרם שנאצלו הנאצלים כו' הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו', והיינו שבמקום החלל הי' מאיר גילוי אור א"ס ב"ה, שהאור הוא מעין המאור⁴⁰¹, שהוא בבחי' א"ס ממש כו', דהגם שהוא רק בחי' אור וזיו המתפשט לבד, שע"ז נק' בשם אור להורות שהוא בחי' הארה לבד, לא בחי' העצמות כו', וכמו אור וזיו השמש או אור וחיות הנפש שזהו רק הארה המתפשטת מהנפש כו', מ"מ הרי האור הוא מעין המאור כו', וכמו אור וחיות הנפש הרי גם בכללות התפשטותו בגוף ה"ה בבחי' כח כללי לבד, הגם שהוא רק התפשטות וגילוי העצמות לבד, אבל הוא דומה אל העצמות באופן זה שאינו בא באיזה אור ושפע פרטיות מיוחדת, אלא כולל הכל כו'. וכמו"כ יובן הדוגמא מזה באור א"ס שהוא בחי' אור כללי, ואינו שייך לפרטים כלל⁴⁰², והיינו שאינו ניכר בו עדיין בחי' התחלקות אורות מיוחדים כו', והכללית בזה הוא באין ערוך יותר מהמשל הנ"ל דמ"מ הוא בחי' כלל לגבי פרט דאין בכלל אלא מה שבפרט

(387) = דנהורא תתאה.

(388) ראה זהר ח"ב רנו, ב. קמ, רע"א. ח"א קעה, ב. עז, ב.

פז, ב.

(389) ראה אוה"ת נצבים ע' אקצא ואילך. קונטרס ומעין

מאמר ה פ"א ואילך.

(390) ראה פרדס שער טז (שער אבי"ע) פ"א.

(391) ראה ד"ה ציון במשפט תפדה הנ"ל הערה 114; 230.

(392) המשך תער"ב וד"ה ציון במשפט תפדה תרע"ו שבהערה 194.

לעיל ע' יב. [ישן].

(392) לעיל שם.

(393) עג, ג ואילך. וראה סה"מ תרפ"ב ע' שפת. וש"נ.

(394) בהקדמה (יז, א). וראה סידור עם דא"ח קסד, ג ואילך

(395) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) סוף ענף

ג. וראה המשך תער"ב ח"א ע' יג ואילך.

(396) דמקור .. במאור: לשון ד"ה ציון במשפט תפדה

שבהערה 391. וראה המשך תער"ב שבהערה 194.

(397) ראה הגהות הרמ"ז לאוצרות חיים (קארעץ, תקמ"ג)

שער העיגולים בתחילתו. לקו"ת בהר מג, ב. הוספות לויקרא

נא, סע"ב ואילך. סה"מ תר"ם ח"א ע' קכת. וש"נ.

(398) לקו"ת שם נד, א. סידור עם דא"ח קסה, ד ואילך.

וראה מקומות שצויינו בהערה 437. ועוד.

(399) הבבא לקמן – ראה ד"ה להבין ענין או"ס שבהערה

333.

(400) שבהערה 161.

(401) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל, סע"א ואילך). סה"מ

תרנ"ו ע' רנו. המשך תרס"ו ס"ע רכג ואילך. ובכ"מ.

(402) ראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' ב ואילך. ח"ב ע' ג ואילך.

הש"ת ע' 31 ואילך. תש"ח ע' 6 ואילך.

כו⁴⁰³, שישנם שם בבחי' כללות עכ"פ כו', דהדוגמא מזה הוא במדרי' שאחר הצמצום כמו בחי' א"ק שנק' אור כללי⁴⁰⁴, או בחי' עקודים וכה"ג, (ובמ"א⁴⁰⁵ אי' שגם בבחי' א"ק ועקודים אינו שייך עדיין ענין כלל ופרט, וכמו שהכחות ההיוליים העצמי שמושלים לגמרי ואינם בגדר בחי' כלל ופרט כו', וכמ"ש במ"א⁴⁰⁶ דכח היולי אינו בבחי' כלל ופרט כי ההיולי הוא מושלל מהגילויים כו', ובפרט בכחות ההיוליים העצמיים כו'), אבל אוא"ס שלפני הצמצום אינו בגדר כלל לאמר שהוא בבחי' כלל לאורות פרטיים כו', אך עכ"פ יובן מזה ענין השלילה דהתחלקות מהאוא"ס שלפני הצמצום, שהרי גם במדרי' שלאחר הצמצום, הרי בחי' א"ק וגם למטה מא"ק, ה"ה בחי' אורות כללי, וכ"ש דהאוא"ס שלפני הצמצום אין שם בחי' התחלקות אורות פרטיים כו'.

כח

והגם שעלה ברצונו ית' להאציל כו', דמבו' בע"ח שם⁴⁰⁰ שזה הי' לפני הצמצום כו', ומבו' במ"א⁴⁰⁷ שזהו בבחי' התעוררות הרצון כבי', דהנה ידוע⁴⁰⁸ שיש רצון שנק' רצון המוחלט⁴⁰⁹, דהיינו שמוחלט בהחלטה עצמיות מצד העצמיות גופא ולא שנתעורר בזה והוחלט כך כ"א שהוא מוחלט בעצם כו', וכמ"ש מזה בד"ה ועשית ח"ש רנ"ו⁴¹⁰, ויש רצון שבא בהתעוררות דהיינו שמתעורר באיזה רצון, כמו בבנין איזה בית וכה"ג, דרצון זה יש בו בהעלם פרטי הדבר איך ומה שיהי', דמאחר שנתעורר בהרצון בהכרח שיש בו בהעלם באיזה אופן הוא רוצה כו'. והדוגמא מזה למעלה הוא בבחי' עליית הרצון שעלה ברצונו ית' להאציל, שזהו בחי' התעוררות רצון כבי' שנתעורר ברצונו ית' להאציל ולברוא כו', ושיער בעצמו בכח כל מה שיהי' לפועל כו'⁴¹¹.

הענין הוא, דהנה בהתעוררות הרצון גופא יש ג"כ ב' מדרי', רצון נעלם ורצון גלוי⁴⁰⁸, דרצון נעלם הוא שהרצון הוא בהעלם בעצמותו כבי' ואינו עדיין בבחי' מח' ורצון כללי כו' (היינו להיות בחי' כלל אל האורות פרטיים שאחר הצמצום כו'), ונק' רצון פשוט להיותו בבחי' פשיטות ממש, דהגם שזהו בחי' התעוררות כבי' וממילא הרי עלה הכל בהעלם כו', מ"מ הכל הוא בבחי' פשיטות ממש שאינו בגדר להקרא בשם אור כללי כו', ובחי' רצון גלוי הוא בבחי' אור כללי כמו כלל ופרט כו'. ויובן עד"מ באדם שנתעורר

(403) ע"פ עירובין כח, א. ועוד.

(404) "כן אמר רבינו הגדול נ"ע בשם הרב המגיד דמעוריתש נ"ע שהי' מרגלא בפומי' דבחינת א"ק הוא אור כללי וכן מצאתי גם כן בפירוש לתלמיד ר' ישראל סרוג, תלמיד האריז"ל – אוה"ת ענינים ע' פד ואילך. בסהמ"צ להצ"צ נח, ב: "א"ק שהי' כולל כולם הוא בחי' א' והה"מ ז"ל קראו אור כללי". בסה"מ תרמ"ד ע' שגא: "וכמ"ש בדרוש ג' מיני אדם [אוה"ת ענינים שם] שהי' מרגלא בפומי' דהה"מ ממעוריתש ז"ל דא"ק הוא אור כללי שמקיף לכל העולמות בשוה וכמ"ש ומתחת זרועות עולם וכמ"ש במ"א". באוה"ת וישב רנו, א: "וראיתי לא' מתלמידי אדמו"ר נ"ע שכ' .. נקרא א"ק שהוא אור כללי שכולל כל העולמות עד סוף כל הדורות כנודע מענין קורא הדורות מראש". וראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פט, סע"ב. סהמ"צ להצ"צ סח, א. צג, ב. סה"מ תרנ"ד

ע' שא. המשך תרס"ו ע' ריד.

(405) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' של. ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' רסב ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' יט.
(406) ראה תו"א נח י, ג ואילך. תורת חיים שם סז, ב ואילך. אוה"ת ענינים ע' שכת ואילך. סה"מ תרס"ח ע' צה ואילך. המשך תרס"ו ע' רפ ואילך. ע' תרעה ואילך.
(407) ראה סה"מ תרנ"ו שבהערה 410.
(408) ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פט"ז (קכא, ב). המשך תרס"ו ע' רסב ואילך.
(409) ראה גם סה"מ תרס"ה ע' ד ואילך. תש"ג ע' 14 ואילך.
(410) סה"מ תרנ"ו ע' שסה ואילך.
(411) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א בתחילתו. מקדש מלך לוח"א טו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שכד ואילך. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"י ואילך. ועוד.

בעצמו ברצון באיזה דבר, כמו בנין בית וכה"ג, והוחלט אצלו הרצון, אבל אין זה לפועל עדיין, כ"א מה שנתעורר בעצם הדבר לרצות בו והוחלט הרצון אצלו כו', אבל לא לעשות הדבר בפועל כו', הרי הרצון הזה אינו שייך עדיין⁴¹² ואינו בבחי' רצון כללי אליו, מאחר שאין ההתעוררות עדיין על פועל הדבר, ועם היות שנתעורר ברצון על עצם הדבר, מ"מ מן הפועל הוא מרוחק עדיין כמו שהי' מרוחק ממנו קודם שנתעורר בהרצון, מאחר שאינו על⁴¹³ הפועל כו' (והוא בנפש בלי התפעלות עדיין כו'), וזהו הנק' רצון הנעלם שנשאר בהעלם בעצמו כו', אבל כאשר נתעורר ברצון לפעול הדבר ההוא בפועל, הרי מתקרב אל הפועל ע"י רצון זה, ה"ו בחי' רצון גלוי ובחי' רצון כללי אל הפועל כו'. והנה הרצון הגלוי הזה הגם שסיבתו הוא הרצון הנעלם, דמה שנתעורר עתה לפעול הוא מפני שכבר נתעורר ברצון נעלם בעצם הדבר כו', מ"מ הוא בבחי' סיבה לבד והיינו דהתעוררות הרצון הגלוי אינו ע"י התעוררות הרצון הנעלם בעצמו (כמו כל מניע שמתנענע בעצמו כו'⁴¹⁴), והרצון הגלוי אין זה התגלות הרצון הנעלם, דהרצון הנעלם נשאר בהעלמו ובסתימתו גם לאחר שנתעורר בהרצון הגלוי והוא מובדל בערך ממנו כו', ועמ"ש מזה באורך בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו, בד"ה אדם כי יהי⁴¹⁵.

והדוגמא מזה למעלה הוא בהבי' מדרי' דטה"ע וטה"ת⁴¹⁶, דטה"ת הוא בחי' מחה"ק דא"ק שאחר הצמצום⁴¹⁷, שזהו כדוגמת בחי' הרצון הכללי הנ"ל, ובחי' טה"ע הוא בחי' עליית הרצון שעלה ברצונו הפשוט באוא"ס שלפני הצמצום⁴¹⁷ ושיער בעצמו בכח כו', דעם היות שזהו בחי' התעוררות הרצון כבי', אבל הוא בהעלם בעצמותו כבי' ואינו שייך כלל לפועל העולמות כו', להיות כי כללות האור הזה אינו בגדר ובערך העולמות כלל, דבכללות הוא אור הכלול בעצמותו כו', וכל מה שבאור הזה הכל מתאחד בעצמותו ית', ואינו בבחי' שייכות כלל אל פועל העולמות כו'. והנה ידוע⁴⁰⁸ דהרצון בכלל הוא בבחי' הבדלה שאינו בבחי' התפעלות בהדבר שרוצה להיות נתפס בו כו', וא"כ בחי' הרצון שאינו שייך אל הפועל, הגם שהוא הרצון ע"ז אבל לא השייך לפועל ודאי שהוא בבחי' הבדלה לגמרי כו'.

וממילא מובן³⁹⁹ דבהאוא"ס שלפני הצמצום, הגם שעלה ברצונו הפשוט כו', מ"מ אין שם כלל בחי' התחלקות אורות פרטיים ומיוחדים כו', וא"כ הרי הי' נאצל מאור זה ספירות ומדות עד אין קץ ושיעור⁴¹⁸, וגם הי' נמצא מאתו מציאות אורות וכחות שאינם במציאות ומהות האצ"י דוקא, אלא מציאות ומהות אחר ברכוב אופנים שונים ולא במדה וגבול כמציאות האצ"י בע"ס דוקא כו'. והגם דלכא"ו הי' זה לא כפי מה שעלה ברצונו ית', הענין הוא⁴⁰⁸ דלהיות שהרצון הנ"ל אינו בבחי' שייך לפועל, ובבחי' הבדלה

תרס"ו ע' רסד ואילך.

(417) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' רנ בהערה.

(418) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קסט. ועם הגהות כו' – אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקסו. לקו"ת מסעי צה, א. המשך תרס"ו ע' רמה. וש"נ. סה"מ תרפ"ט ע' 25. וש"נ. מקומות שצוינו בהערה 423.

(412) אינו שייך עדיין: בד"ה פדה בשלום ובד"ה יהי ה"א

עמנו שבערה 333: אינו שייך עדיין אל הפועל.

(413) ע"ל: בד"ה פדה בשלום שם: אל.

(414) ראה מורה נבוכים ח"ב הקדמה התשיעית.

(415) המשך תרס"ו ע' רסב ואילך.

(416) ראה שער היחוד פט"ז (קכא, א ואילך). אמרי בינה

שער הק"ש פ"י ואילך. תורת חיים נח טט, א ואילך. המשך

לגמרי כמשנת"ל, לזאת אין הרצון מכריח שיהי' כפי הרצון דוקא, ומצד בחי' הא"ס שלו שאינו ניכר בו בחי' התחלקות אורות כלל כנ"ל, משו"ז הי' ההתהוות בבחי' בל"ג (דהרי ההתגלות כללית שלו הוא הבחי' בלי גבול שלו, ורק ע"י הצמצום הוא שנתגלה בחי' הכח הגבול⁴¹⁹ שזהו בחי' ההשערה בכח כו', שמבו' במ"א⁴²⁰ שז"ע הגליפה, דגליף גליפא בטה"ע⁴²¹, ושזהו בחי' האותיות שלפני הצמצום בחי' הרשימו כו'⁴²², אבל לפני הצמצום הי' ההתגלות דאוא"ס הבל"ג כו'), והיינו ריבוי ספי' עד אין קץ ושיעור ובאופנים אחרים לגמרי כו'⁴²³, ולפ"ז לא הי' השתל' דאבי"ע כלל (היינו שלא הי' באופן מהות ומציאות שהן עתה ולא הי' בהם מעלה ומטה שהי' הכל בשוה כו', עמ"ש במב"ש ש"א פ"ב⁴²⁴), אחר שאור זה הי' ממלא כל החלל בבחי' השפעה וגילוי כו', ולזאת הוצרך המאציל לצמצם אור זה בבחי' צמצום והסתלקות בעצמותו שהאור נכלל בהמאור והוא הנק' מקום פנוי כו', ויומשך אור שבבחי' הארה לבד שיהי' בערך להיות בחי' מקור לעולמות כו', ומ"מ נמשך בעולמות גם בחי' אורות מקיפים שזהו גילוי בחי' אור עצמי שלמעלה מבחי' התלבשות בעולמות כו'.

ועז"נ³³⁴ בסוכות תשבו שבעת ימים, דסוכה הוא בחי' סכך ומקיף, דשרש ההמשכה היא מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', להיות נודע⁴²⁵ דהגילוי דסוכות הוא מהתשובה דר"ה ויה"כ שמעוררים בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', וההמשכה והגילוי הוא בסוכות שנמשך בסכך הסוכה בבחי' מקיף, וע"י הד"מ⁴²⁶ שבלולב נמשך בבחי' פנימיות שז"ע ולקחתם לכם כו'⁴²⁷. ומש"א כל האזרח בישראל, י"ל שזהו בחי' פנימיות האור שלמעלה גם מבחי' עליית הרצון הפשוט כו'. וזהו כל האזרח בישראל, היינו מה שעתיד להזריח לעתיד⁴²⁸, שיהי' גילוי בחי' הפנימיות דאוא"ס, ישבו בסוכות עכשיו כו'. וי"ל דהנה אזרח הוא תושב שמאז ומקדם⁴²⁹ ולא שבא מחדש כו', והדוגמא הוא בחי' האוא"ס שלמעלה מעליית הרצון שזהו מה שאינו מחודש כו', כי הרצון ה"ז מחודש מאחר שהוא בבחי' התעוררות כו', אבל מה שלמע' מבחי' עליית הרצון הרי אינו מחודש כו', וזהו האזרח, וכמ"ש במ"א⁴³⁰ שזהו בחי' שם ע"ב⁴³¹ שלמעלה מס"ג ומ"ה שהן מחודשי' בחי' תהו ותיקון כו', אבל ש' ע"ב אינו מחודש כו', ובאוא"ס שלפני הצמצום היינו מה שלמע' מבחי' עליית הרצון כו'.

ל

סע"ג ואילך. סידור עם דא"ח רלה, ב. ובכ"מ. וראה לקמן ע' לד. וש"ג. [ישן].
 (426) = הד' מינים.
 (427) אמור כג, מ.
 (428) ראה לקו"ת פ' ראה יח, סע"א. דרושים לשמע"צ פח, ג. פט, ג. מקומות שצויינו בהערה 430.
 (429) ראה לקו"ת שם. מקומות שצויינו בהערה הבאה.
 מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"ב ע' תרצ. אוה"ת ויחי שב, א.
 (430) ראה אוה"ת פ' ראה ע' תרלו. שם ח"ה ע' ב'לט.
 דרושים לר"ה ע' א'תמו ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רח ואילך.
 עטר"ת ע' תריב. תרפ"ב ע' תי ואילך. תש"ג ע' 73.
 (431) ראה רמ"ז לזח"ג קג, א. מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

(419) ראה לקמן הערה 437.
 (420) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח שם.
 (421) זח"א טו, א.
 (422) ראה לקמן ע' ל ואילך. [ישן]
 (423) ראה תו"א מגילת אסתר צב, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תסז. תקס"ז ס"ע כד ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' ו. אוה"ת שה"ש שם. סה"מ תרמ"ז ס"ע מב ואילך. תרמ"ח ע' קס. תרנ"א ע' רט. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א – תרנ"ח ס"ע עח ואילך. סה"מ תרס"ב ע' של ואילך. תרס"ד ס"ע פו ואילך. אעתי"ר ע' קנב.
 (424) = במבוא שערים שער א [חלק א] פרק ב. וראה גם סה"מ תרנ"ט ע' צז. תרס"ח ח"א ע' לג. תרס"ט ע' קמו. תרפ"ו ע' רצו.
 (425) ראה לקו"ת נצבים מת, סע"ב. דרושים לר"ה נד,

וזהו בסוכות תשבו שבעת ימים, שבעת ימים הן בחי' ז"א ומל', שזהו בחי' האור הנמשך
לפ"ע העולמות כו', ובסוכות תשבו היינו מה שנמשך או"מ מבחי' או"א"ס שלמע'
מהעולמות כו', ואו' עוד כל האזרח בישראל, שגם בחי' עצמות או"א"ס שלמעלה מבחי'
רצה"פ ישבו בסוכות עכשיו כו'.

בס"ד שבת זוהמ"ס.

חסידיים⁴³² ואנשי מעשה היו מרקדים לפניהם באבוקות של אור שבידיהם כו'⁴³³, ופי' רש"י והרע"ב ז"ל ד' או ח' אבוקות כו'. וצ"ל מה"ע הריקוד באבוקות של אור, ומהו המספר ד' או ח' אבוקות דוקא. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁴³⁴ דאוא"ס שלפני הצמצום הגם שעלה ברצונו הפשוט להאציל כו', מ"מ הכל הוא בבחי' א"ס וא"א שיהי' מזה התהוות העולמות, ולזאת הי' הצמצום שהוא בחי' סילוק והעלם האור שנק' מקום פנוי כו'.

והנה⁴³⁵ כוונת המאציל ב"ה בענין הצמצום, א"א לומר שהכוונה הוא בבחי' סילוק האור ח"ו, כי איזה תכלית יש בבחי' העדר האור והגילוי כו', והרי במדרי' שלאחר הצמצום כתי'⁴³⁶ לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה, דעולם התהו שהי' בחי' סילוק האור אין זה כפי הכוונה האמיתית, כ"א הכוונה האמיתית היא בבחי' התיקון דלשבת יצרה בבחי' גילוי אור כו', וא"כ א"א לומר דכוונת הצמצום הוא שיהי' סילק האור ח"ו, כ"א הכוונה היא כדי שיבוא זה האור אח"כ במדה וגבול, והוא ע"י בחי' הרשימו שנשאר בחלל זה לאחר הצמצום כו'.

וענין הרשימו⁴³⁵ היינו בחי' כח הגבול שבא"ס⁴³⁷, כי הוא ית' כל יכול ויש בו גם כח הגבול כו', וכמ"ש העה"ק ש"א פ"ח⁴³⁸ דא"ס הוא שלימות מבלי חסרון ח"ו, וא"ת שיש לו כח בלי גבול ואין לו כח בגבול אתה מחסר שלימותו, אלא כשם שיש לו כח הבע"ג, כן יש לו כח הגבול כו', ושם כ' זה לענין הספירות שהן בחי' כח הבל"ג וכח הגבול וכמ"ש במ"א⁴³⁹, ומכ"ש שהוא כן באוא"ס עצומ"ה שיש בו גם כח הגבול, וזהו בחי' הרשימו שזהו ע"ד בחי' אותיות⁴⁴⁰, וכמא'⁴²¹ גליף גליפא בטה"ע, דפי' גליפא ל' חקיקה⁴⁴¹, והיינו חקיקת האותיות שבאוא"ס שלפני הצמצום כו', ונק' בשם חקיקה להורות על העדר המציאות, וכידוע ההפרש שבין אותיות החקיקה לאותיות הכתיבה⁴⁴², דאו'

435) מאמר זה הוא מאמר ה' של ההמשך. חלק מהאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין ענין אוא"ס במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה. ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ע' קסו. אמרי בינה שער הק"ש פכ"ח – כנסמן לקמן בהערות.

432) מאמר זה הוא מאמר ה' של ההמשך. חלק מהאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין ענין אוא"ס במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה. ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ע' קסו. אמרי בינה שער הק"ש פכ"ח – כנסמן לקמן בהערות.

433) ישע"י מה, יח (בשינוי).
434) ראה אוה"ת תצא ע' תתקכה. סה"מ תר"ם ח"א ע' קכט ואילך. המשך תרס"ו ע' תרטו. סה"מ תרנ"ז ע' קמ ואילך. תר"פ ע' קית.

מאמרים שכנראה מיוסדים על מאמר זה: חלק מד"ה פדה בשלום תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' פג ואילך); ד"ה תני וכו' אל יפטר תרפ"ט (סה"מ תרפ"ט ע' 253 ואילך. ועם הוספות וכו' – ד"ה אל יפטר תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' כח ואילך)). חלק מד"ה בסוכות תשבו תרצ"ב והשי"ת (סה"מ תרצ"ב ע' ע ואילך. הישי"ת ע' 62 ואילך).

436) = העבודת הקודש שער א פרק ת.
437) ראה אוה"ת ענינים שם. בהר ע' תתפו ואילך. פינחס ע' א"פה. סה"מ תרל"ח ס"ע ג ואילך.

438) ראה לקו"ת בהר מג, ב. הוספות לויקרא נג, ב ואילך. סה"מ תרמ"ט ע' רעח. ועוד.
439) דרך אמת לזהר שבהערה 422. וראה לקו"ת חוקת נט, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תרפט ואילך.
440) ראה לקו"ת ר"פ בחוקותי (מה, א). המשך תרס"ו ע' תרכג ואילך. ע' תרכח ואילך. ע' תרמו. המשך תער"ב ח"א ע' תק.

440) ראה אותיות⁴⁴⁰, וכמא'⁴²¹ גליף גליפא בטה"ע, דפי' גליפא ל' חקיקה⁴⁴¹, והיינו חקיקת האותיות שבאוא"ס שלפני הצמצום כו', ונק' בשם חקיקה להורות על העדר המציאות, וכידוע ההפרש שבין אותיות החקיקה לאותיות הכתיבה⁴⁴², דאו'

433) ריש וסוף ד"ה חסידיים ואנשי מעשה תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 37. ע' 44). רד"ה הנ"ל תשכ"ט (סה"מ תשכ"ט ע' לד).
434) סוכה פ"ה מ"ד (סוכה נא, סע"א ואילך).
435) ע' כו ואילך. [ישן].

הכתב הרי יש דבר נוסף על הקלף כו', והיינו בחי' מציאות דבר כו', ולמעלה היינו בחי' כלים דאצי' שהן בבחי' מציאות דבר כו', וכן בד"כ בחי' הכלים בכ"מ שנדבר ה"ה בבחי' מציאות, וכנודע שעש"ז נק' א"ק אדם דבריאה כו' וכמ"ש במ"א⁴⁴³, ואותיות החקיקה הרי אינם בבחי' מציאות דבר כו', והיינו בחי' האותיות שבאוא"ס שלפני הצמצום שאינם בבחי' מציאו', וכמו עד"מ אותיות שבעצם הנפש, שהנפש מלאה אותיות⁴⁴⁴, ואינם בבחי' מציאות כלל כו'. ובאמת באותיות החקיקה יש ג"כ ב' מיני חקיקה⁴⁴⁵, וכמו חקיקה על האב"ט שהגם שאין כאן אותיות בבחי' מציאות, היינו כדבר נוסף כו', מ"מ הרי יש להאותיות אחיזה באיזה דבר, וא"כ ה"ה בבחי' איזה מציאות, ועם היות שהאחיזה שלהם הוא בגופו ומהותו של האב"ט, והיינו שמציאותם הוא העצם ומהותו של האב"ט, לא איזה דבר אחר, מ"מ ה"ה בבחי' איזה מציאות, והאותיות משחירים במקום החקיקה שאין האב"ט מביק במקום ההוא כו', וגם באפשר למלאות אותן בדיו כו', ויש חקיקה מעבר לעבר כמו האותיות שבלוחות⁴⁴⁶, שאין להם שום אחיזה כלל, והיינו שאינם בבחי' מציאות כלל גם לא באופן הנ"ל שהעצם הוא מציאותם כו', וא"א כלל למלאות אותן כו'.

והמשל דחקיקה ע"ג אב"ט הוא על בחי' הכלים דא"ק, בחי' טה"ת, שהן רק בחי' שרש נשמות דגופות⁴⁴⁷, מ"מ יש להם אחיזה שהן עכ"פ בבחי' איזה מציאות כו' (דבחי' העדר המציאות דכלים דא"ק אינו כ"כ מצ"ע, כ"א מצד האור והגילוי כו', וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה הנ"ל⁴⁴⁸), והגם שמציאותם הוא בחי' האור עצמו לא כמו דבר נוסף כו' (דגם בחכ' הכלי נק' חיוהי כנודע⁴⁴⁹, ובת"ת גם הכלי ש' הוי' כו'⁴⁵⁰, ומכ"ש בבחי' א"ק כו'), מ"מ ה"ה בבחי' מציאות דבר כו', וגם אפשר למלאותם, היינו שהן בבחי' מקור עכ"פ לכלים דאצי' כו'. והחקיקה מעבר לעבר הוא עד"מ בחי' האותיות דטה"ע שלפני הצמצום, שהן בבחי' העדר המציאות לגמרי, שאינו שייך לומר גם זאת שהעצם הוא מציאותם, כי אין כאן שום איזה מציאות כלל וכלל כו', וא"א למלאותם בדיו היינו שאינם בגדר מקור כלל כו' וכמ"ש מזה בדרוש הנ"ל⁴⁵¹, ומ"מ ה"ז בחי' אותיות שנק' כח הגבול שבא"ס כו'. ולפני הצמצום הי' האור מאיר בגילוי בהאותיות⁴⁴⁰, והי' ההתגלות דבחי' אוא"ס הבלי גבול, והכח הגבול הי' בהעלם כו', וע"י שנתצמצם האור נתגלה בחי' כח הגבול, וזהו בחי' רשימו מהאוא"ס שלפני הצמצום שנשאר אחר הצמצום, שהרי זהו בחי' כח הגבול שבא"ס, שהוא א"ס ממש כמו הכח הבל"ג⁴⁵², אלא שזה כחו ית' בבחי' בל"ג וזה כחו ית' בבחי' גבול כו'.

תשמ"ה. לקו"ש ח"ח ע' 127 ואילך. חלו"ע ע' 38 ואילך.

(446) ראה שבת קד, א.

(447) עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב.

(448) המשך תרס"ו ע' רעג.

(449) ראה סה"מ תרנ"ג ע' רכח. תרצ"א ע' עדר. תרצ"ב ע' קכט.

(450) ראה תו"א נח י, ב ואילך. תורת חיים שם סד, ג.

(451) המשך תרס"ו שם.

(452) ראה מקומות שצויינו בהערה 437. ועוד.

(443) ראה לקו"ת מסעי צה, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' א ואילך. ועם הגהות וכו' – אוה"ת ענינים ע' עז ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' שכא. תרס"ה ע' קסו. תרפ"ו ס"ע רעג ואילך. תרצ"ב ע' צז.

(444) לקו"ת בחוקותי שם, ד. שה"ש ד, ב. סה"מ תרנ"ט ע' נא. המשך תרס"ו ע' נג. ע' רפג. סה"מ תרצ"ו ע' 110. וש"נ.

(445) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תרצ ואילך. המשך תרס"ו ס"ע תרלו ואילך. ע' תרמו. ע' תערב. המשך תער"ב שם. וראה גם ד"ה וידבר גו' זאת חוקת התורה

ומה שנק' רשימו לבד, הוא מפני שבגילוי' הרי בחי' הגבול הוא באין ערוך לגבי בלי גבול, שהוא בחי' גילוי אור ובבחי' בל"ג כו', דכל גילוי הוא בבחי' בל"ג, דענין הגילוי בעצם הוא בבחי' בל"ג כו', (והגבלה שבהאור הוא ע"י דבר המגביל כו'), והכח הגבול ה"ה בחי' העלם, ועם היות שזהו כח הא"ס, מ"מ ה"ז כח נעלם, לכן נק' בשם רשימו לבד כו', וכמ"ש בהוס'פות לקו"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח⁴⁵³. וז"ע הרשימו בכלל שהוא בחי' כח נעלם, וכמ"ש במ"א⁴⁵⁴ המשל על רשימו מכח הזריקה, כמו עד"מ הזורק אבן מלמטלמ"ע, הרי הכח היד הוא הנושאו למעלה, מ"מ הרי כח היד שבו הוא נבדל מן עצמות כחו לגמרי, ואינו דומה⁴⁵⁵ כמו המצייר או עושה איזה כלי בידו שבעת הפעולה הרי הוא מחובר עם כח היד הפועל הציור או הכלי כו', וא"כ הרי הכח הפועל הוא בו בגילוי בעת הפעולה עכ"פ כו', משא"כ בזריקה הגם שנמשך בזה ג"כ כח היד, מ"מ הרי בעת הפעולה הוא נבדל מן היד, ואדרבא, שבעת שהאבן בידו אינו נזרק אז, ובעת שנזרק ה"ה נבדל ממנו, וא"כ הרי כח ידו שנאבן אינו בא בגילוי כ"א בבחי' העלם כו' (עיקר ענין גילוי והעלם היינו בחי' השפעה נגלית והשפעה נעלמת, והיינו שההשפעה באה בבחי' קירוב ובבחי' גילוי, או שבאה בבחי' ריחוק ובבחי' העלם כו'), דכמ"א⁴⁵⁶ בענין אור וכח מבו' דכח הוא שנראה ונגלה הכח הפועל, וכמו בזריקת אבן מלמטה למעלה היפך טבעו, נראה ונגלה כח הזורק, שהרי בהכרח לומר שיש כאן כח הנושאו למעלה כו', ומ"מ ה"ז כח נעלם והיינו שהיא השפעה נעלמת כו', ולכן ג"כ אין הכח נרגש בהנפעל מפני שפועל בו בבחי' כח נעלם כו', וכמ"ש במ"א⁴⁵⁷ בענין סיבוב הגלגלים דזה שלא יסבוב לכתם⁴⁵⁸ בלי נטי' כלל (אפשר הכוונה על הסיבוב שלהם למערב היפוך סיבוב עצמן⁴⁵⁹, שזהו ההשתחוואה שלהם כלפי מערב⁴⁶⁰, דשכינה במערב כו'⁴⁶¹) אין זה מכח עצמם, ולא מצד בחירתם עפ"י הרוחניות דנפש שלהם כאדם ההולך בבחירה ורצון כו', אלא מוכרחים המה בסיבובם מצד כח האלקי המלוכש בהם בבחי' מקיף כו' (וצ"ע ממ"ש הרמב"ם היסוה"ת⁴⁶² שהגלגלים הם בעלי דיעה ורצון כו'), והיינו שזהו בחי' כח נעלם המכריח אותם, שלא שמצד⁴⁶³ השגתם וביטולם ה"ה מסבבים, שזהו בחי' גילוי כו', כ"א להיות שרשם מבחי' האופנים, לזאת הביטל דאופנים ה"ז מכריח הגלגלים בסיבובם כו', והיינו לפי שהוא כח נעלם לכן פועל בבחי' הכרח לבד כו', וה"ז כמו כח הזריקה שהוא כח נעלם כו'. וכן כח הזריקה בעצם, עם היות שזהו ג"כ מכחות הנפש כמו כח התנועה והפעולה כו', מ"מ אינם דומים זל"ז, דכח הזריקה הוא כח נבדל בעצם יותר מכח הפעולה, שהרי

לב

(457) אמרי בינה שבהערה 432 (הבא לקמן הוא לשון האמ"ב עם הוספות כו'). וראה שם פכ"ה.
 (458) יחזקאל א, יב (ושם: בלכתו).
 (459) ראה אוה"ת מסעי ע' אישצח ואילך. ספר החקירה להצ"צ ו, ב, ט, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' כט ואילך. וראה סה"מ תרפ"ה, תרצ"ב והשי"ת שבהערה 432.
 (460) ראה תניא פמ"ב בהגהה (סא, א). מקומות שצויינו בהערה הקודמת.
 (461) ב"ב כה, א. סנהדרין צא, ב ובפרש"י.
 (462) = הל' יסודי התורה (פ"ג ה"ט).
 (463) שמוצא: בסה"מ תרפ"ה שם: מצד.

(453) שבהערה 398.
 (454) ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"ב ואילך. סה"מ תרמ"ז ע' נב ואילך. תרנ"ז ס"ע קמו ואילך. תרס"א ס"ע קסו ואילך. תרח"ץ ע' מא ואילך.
 (455) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ס"ע ער ואילך. אתהלך לאזניא ע' עח ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' קעז ואילך. תורת חיים וארא נז, א ואילך.
 (456) ראה סה"מ תרס"ד ע' ג. ד"ה גדול יהי' כבוד הבית הזה תשכ"ב הערה 42 (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שלו. בהוצאה החדשה - ח"ד ע' קיד).

כח הפעולה הגם שבא בדבר נבדל מ"מ הרי ענינו הוא להיות הפעולה בקירוב וחיבור עם כח היד, וכח הזריקה ענינו הוא להיות בכחי' ריחוק דוקא כו'. והנמשל מזה הוא בכחי' הרשימו, שזהו בכחי' כח נעלם היינו בכחי' כח נבדל מן העצמות, וכמ"ש בפדר"א⁴⁶⁴ נטל צרורות וזרקן ומהם נעשה הארץ, דהמשל מזריקה שהוא בכחי' כח נבדל, כמו"כ ענין הרשימו שזהו בכחי' כח הגבול שבא"ס ה"ז בכחי' כח נבדל כבי' מן העצמות, דהרי בכחי' הגילוי דאוא"ס הוא בכחי' בלי גבול כו', וענין כח הגבול הוא בכחי' כח נעלם ונבדל דוקא כו'.

והנה אחר שנתגלה בכחי' כח הגבול שבא"ס שזהו בכחי' הרשימו כנ"ל, ה"ז מגביל גם את האוא"ס הבל"ג, והיינו שהאור שנתצמצם ונתעלם שזהו בכחי' האור הבל"ג ה"ה בא בכחי' גבול ע"י הרשימו כו'. וי"ל דלהיות שענין הצמצום הי' שיתגלה בכחי' כח הגבול כנ"ל, לזאת כמו שקודם הצמצום כשהי' התגלות בכחי' אוא"ס הבע"ג הרי הי' התגברות האור הזה על בכחי' כח הגבול שלא הי' ניכר כלל והי' הכל בכחי' א"ס כו', וכמ"ש בע"ח⁴⁰⁰ שהי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא הי' בו מעלה ומטה וראש וסוף כו', הרי שבמקום החלל הי' רק גילוי בכחי' אוא"ס הבל"ג גבול כו', כמו"כ לאחר הצמצום שהי' רצונו ית' שיהי' התגלות בכחי' כח הגבול ה"ז בכחי' התגברות הכח הגבול להגביל בכחי' האוא"ס הבל"ג גבול כו'⁴⁶⁵. וזהו מה שענין הרשימו הוא עד"מ⁴⁶⁶ הרושם שעושין האומנים לבנין גדול שעושים רשימות קצרות המורה על הבנין ועפ"ז הם בונים את הבנין כו', וכדאי' במד"ר בתחלתו⁴⁶⁷ משל למלך כו' והאומן אינו בונה מדעת עצמו אלא דפתראו' ופנקסאות יש לו כו', והדוגמא מזה הו"ע הרשימו להגביל את בכחי' האוא"ס הבל"ג גבול כמו עד"מ הרושם שמגביל את הבנין הגדול כו'. וענין המשל שבמד"ר הנ"ל שהאומן בונה מהדיפתראות לדעת איך הוא עושה כו', היינו ענין התהוות הכלים מן הרשימו, שהרי הכלים הם ג"כ בכחי' העלם, וכידוע דאור וכלי הוא בכחי' גילוי והעלם, שהאור הוא בכחי' גילוי והכלי הוא בכחי' העלם כו', ולזאת שרש הכלים הוא מבחי' הרשימו³⁹⁸ שזהו ג"כ בכחי' כח נעלם כו', (וז"ש בע"ח שער עגו"י סע"ג⁴⁶⁸ שע"י הצמצום נתגלה הויות הכלי כו', והיינו התגלות בכחי' הרשימו ושזהו שרש ומקור הכלים דהכל ענין א' כו'), וגם שהרי התהוו' הכלי הוא בכחי' ריחוק דוקא, שהרי כל ענין הכלים הוא להיות בכחי' מציאות דבר מה כו', שזה א"א להיות מבחי' הגילוי דאוא"ס, דהיינו השפעה שבכחי' קירוב כו', כ"א בכחי' ריחוק דוקא כו', ולזאת התהוות הכלים הוא מבחי' הרשימו דוקא, שזהו בכחי' כח נעלם ונבדל מן העצמות, דהיינו בכחי' ריחוק כנ"ל, לכן ההתהוות מזה הוא ג"כ בכחי' ריחוק ונבדל להיות בכחי' מציאות כו', וזהו שא' בפדר"א⁴⁶⁴ נטל צרורות וזרקן ומהם נעשה הארץ, דהיינו בכחי' התהוות הכלים שמהרשימו כו'.

לג

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' רלט. פרישות ח"ב ע' תרכה ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' תקנד. וראה לקמן ע' לה ואילך. [ישן].
 467 פ"א, א. ראה לקמן הערה 515.
 468 = בעץ חיים שער עגולים ויושר סוף ענף ג.

464 (בסה"מ תרצ"ב והשי"ת שם בהערה: בפדר"א: פ"ג. וצ"ע. וראה שמ"ר רפ"ג).
 465 ראה גם ד"ה באתי לגני תשל"ז פ"ה (סה"מ מלוקט ח"א ע' רכב. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' שפו).
 466 ראה ד"ה להבין ענין אוא"ס שבהערה 432. וראה

והנה לפעמים מבו' דהתהו' הכלים הוא מן האור⁴⁶⁹, וכמ"ש בע"ח שער העקודים⁴⁷⁰ בענין היות הכלי שזה מהתעבות האור כו'. והענין הוא⁴⁷¹, דשרש ומקור התהוות הכלים הוא מן הרשימו, בחי' כח הגבול, וכנ"ל שזהו בדוגמת כלי בשרש הראשון ומזה הוא התהוות הכלים, אמנם ידוע דכל התהוות צ"ל ע"י גילוי וקירוב כח הפועל לפועל, והרי הרשימו הוא בחי' כח נעלם, וא"כ ה"ז בחי' ריחוק לבד, וא"א להיות מזה לבד התהוות הכלים כ"א ע"י האור שהוא בחי' גילוי כו', ועוד זאת בכדי שתהי' הכלי בערך האור שתוכל לקבל בתוכו האור והגילוי, דזהו תכלית הכוונה בהתהוות הכלים בכדי שתהי' כלי אל האור שיתלבש בה ויאיר בה בגילוי כו', ומשו"ז צ"ל ג"כ ההתהו' ע"י אמצעות האור, דאז לפי אופן גילוי האור כן תהי' הכלי כו'. וכמ"ש במ"א⁴⁷² המשל ע"ז מאותיות השכל, דלפ"ע השכל הן האותיות, הגם שהאותיות בעצם הן מקדמות השכל ומעצם הנפש⁴⁷³, ומ"מ התהוותם בגילוי הוא ע"י הגילויים דנפש כמו אור השכל והמדות כו', והיינו בכדי שיהיו האותיות לפ"ע האור אם אור שכל או אור המדות לפי אופן כזה יהיו האותיות, וכן בכל אור שכל בפרט כו', (כי יש חילוקי' באותיות אם הם כלי' אל השכל או המדות וכמו אתוון רכריכין וכינונים כו'⁴⁷⁴, וכן במדות גופא בכחי' חו"ג שבהם כו', וכמ"ש במ"א בהבי' דונתתי לך מהלכים⁴⁷⁵), וכמו"כ הוא בכלים, בכדי שיהי' כלי אל האור ולפ"ע האור, לזאת הוא התהוותם הוא ע"י האור כו'⁴⁷⁶. אמנם להיות שהאור הוא בבחי' א"ס, ואינו בערך שיהי' מאתו התהוות הכלים כו', וגם בכדי שהאור יהי' בערך בחי' התלבשות בהכלים כו', לזאת הוצרך האור הזה להתצמצם בהרשימו, שהיא מגבלת את האור הבל"ג כנ"ל. וזהו מה שהקו הוא בבחי' קו המדה שמודד מדידת האורו' והכלים (והיינו אופן גילוי האור, ושלפי אופן כזה יהי' התהוות הכלים כו' כנ"ל), שאין זה באור הקו מצ"ע, שהרי המשכתו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום, דהיינו מבחי' הגילוי שהוא בחי' הכח הבל"ג כו', כ"א זהו ע"י הרשימו שהיא להגביל אור התפשטותו הבלתי מוגבלת כו', ע"ז נעשה אור הקו בבחי' קו המדה כו', וכמ"ש בע"ח⁴⁷⁷ שאחר הצמצום בא אור הקו במדה ומשקל כו', וע"ז הוא בערך להיות ע"י התהוות הכלי ולהיות בבחי' אור אל הכלי להתלבש בתוכה כו', וזהו ג"כ מה שהכלי מגבלת את האור בהתלבשותו בתוכו⁴⁷⁸ (שהרי לאחר הגבלת הרשימו מ"מ הרי האור הוא בבחי' בל"ג לגבי הכלי והכלי היא מגבלת את האור ועושה בו ציור ותמונה לפ"ע מהותה כו', וכמ"ש הפרד"ס⁴⁷⁹ בשער עצמות וכלים⁴⁸⁰ בהמשל דמים שבכלים וכמו אור השמש המאיר ע"י הזכוכית כו') שזהו כדוגמת בחי'

לד

(469) ראה שער היחוד ספ"ח ואילך.

(470) פרק ג.

(471) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' רא. סה"מ תרנ"ז ע' קנב. תרס"א ס"ע קעה ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' יג. סה"מ עטר"ת ע' קצא. תרפ"ב ע' יב ואילך. תרצ"א ע' עדר. ד"ה תקעו תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' ז ואילך).

(472) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תשב.

(473) ראה תניא אגה"ק ס"ה (קז, ב). תו"א מקץ מג, א. לקו"ת בחוקותי מה, ד. מו, ב. סה"מ תר"ם ח"א ע' קטו ואילך. תרנ"ט ע' י. ע' נא ואילך. וש"נ.

(474) ראה סידור עם דא"ח עז, ב ואילך. אמרי בינה שער

הק"ש פע"ו ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' נו.

(475) מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' י ואילך. אוה"ת

בראשית ח"ה תתקית, ב ואילך. תתקכו, ב ואילך. וראה המשך

תרס"ו ע' תקפט ואילך.

(476) לזאת הוא התהוותם הוא ע"י האור כו': בסה"מ תרפ"ה

שם: "לזאת הוא התהוותם ע"י האור כו'". ובסה"מ תרצ"ב והש"ת שם: "לזאת הנה התהוותם הוא ע"י האור".

(477) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ג.

(478) בתוכו: בסה"מ תרפ"ה שם: בתוכה.

(479) כ"ה (פרד"ס – עם מירכאות כפולות) בכ"מ. וראה

"הערות ותיקונים" ו"מ"מ, הגהות והערות קצרות" לתניא

ספמ"ח.

(480) פרק ד.

הרשימו שמגבלת את האור הבל"ג שבא בבחי' גבול ובבחי' קו המדה (שזהו כענין בחי' כלי שמגביל כו'), כמו"כ הכלים מגבילים את האורות כו'. ולפי"ז יובן דבחי' רשימו והאור המתלבש בהרשימו שבא בבחי' גבול ומדה בה וע"י כו', ה"ז ג"כ כמו כלי ואור, אלא שזהו בשרש הראשון, ומן הרשימו נמשך הקו בבחי' מדה וגבול, ומהתעבות האור (דהיינו בחי' ההגבלה שבו כו') * נעשה הכלי, דשרשה בעצם הוא מהרשימו, ומ"מ היא לפ"ע האור, והאור בא לפ"ע הכלי, ומתלבש בה, והכלי מגבלת את האור כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מש"א⁴³³ חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין באבוקות של אור כו'. דהנה משנת"ל דהאור הוא בבחי' מדה וגבול היינו בחי' האור שנתצמצם לפ"ע העולמות כו', אך ע"י עבודה ובפרט ע"י התשו' ממשיכים בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' העולמות כו'. וז"ע האבוקות של האור, דאבוקה הוא אור גדול, והיינו בחי' עצמות האור כו', להיות נודע⁴⁸⁴ דהגילויים דחה"ס הוא מהעבודה דר"ה ויוהכ"פ, דביו"כ כתיב⁴⁸⁵ כי בענו אראה, דענן הקטורת הוא מהי"א סממנים⁴⁸⁶, שזהו בעבודה ענין התשובה כנודע⁴⁸⁷, דבענן זה אראה בעצמותי כו'⁴⁸⁷. והגילוי מזה הוא ליום חגיגו⁴⁸⁸ בחג הסוכות בסכך הסוכה כו', וזהו שחה"ס הוא זמן שמחתינו⁴⁸⁹, דשמחה היא מצד הגילוי, שמאיר בחי' אור העצמי דאוא"ס ב"ה, והנה עיקר השמחה הוא בשמחת בית השואבה שמתחילין כליל ב' דסוכות⁴⁹⁰, דהנה ביום א' דסוכות הוא לקיחת הד"מ⁴²⁶ שבלולב דהיינו בחי' ההמשכה בפנימיות בבחי' מל' העומדת בחזה דז"א כו'⁴⁹¹, וע"ז הוא השמחה דשמחת בה"ש⁴⁹² על הגילוי בבחי' פנימיות שזהו עיקר הגילוי כו', ולזאת היו מרקדין באבוקות של אור, להורות שהגילוי הוא בחי' עצמות האור הבלי גבול שמאיר בגילוי כו', והיינו בד"כ בחי' הגילוי דאוא"ס שלפני הצמצום, וגם בחי' פנימיות האור דאוא"ס שלפני הצמצום שלמע' מבחי' עליית הרצון, שזהו בחי' ההעלם והעצם של האור (שז"ע כי בענן אראה כו' וכמ"ש במ"א⁴⁹³) שג"ז מאיר בגילוי כו'. וזהו שהשמחה הי' על שאיבת המים, וכמ"ש⁴⁹⁴ ושאתם

(* ובמ"א מבו' דענין התעבות הוא התחברות הבלי גבול והגבול כו', וכמו הרקיע המבדיל בין מ"ע ומ"ת⁴⁸¹ שכלול מב' הבחי' כו' וכמ"ש באמ"ב^{482, 483}

488) תהלים פא, ד. וראה מקומות שצויינו בהערה 425.

489) נוסח התפלה וקידוש של יו"ט.

490) ראה סוכה ג, ב (לפי גירסת רש"י שם – ד"ה דברי הכל. תוס' שם סע"א – ד"ה שאינו דוחה). רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ב. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 246 ואילך.

491) ראה משנת חסידים מסכת ימי מצוה וסוכה פ"ה מ"ג.

492) סידור עם דא"ח רסג, ג ואילך. המשך וככה הנ"ל פפ"ד. פפ"ז. (492) = בית השואבה.

493) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ח"ג (ע' אקכה. ע' אקלא ואילך).

494) ישעי' יב, ג.

481) = מים עליונים ומים תחתונים.

482) = באמרי בינה (שער הק"ש פל"ו).

483) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק). – ראה הערה 76 בשוה"ג.

484) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ לו, סע"א ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ג ע' אקלד. ח"ד ע' ארמד ואילך. אוה"ת סוכות ע' א'תשכב ואילך. המשך וככה תרל"ז פפ"ד. פצ"ג. פצ"ז. פק"ג. סה"מ תרנ"ז ע' קטב ואילך.

485) אחרי טז, ב.

486) כריתות ו, א. רמב"ם כלי המקדש פ"ב ה"ב. וראה

תו"א תולדות כ, סע"ב ואילך. מקומות שצויינו בהערה 484.

487) ראה מקומות שצויינו בהערה 484.

מים בששון כו', דבכ"מ השמחה היא בייך⁴⁹⁵, והיינו⁴⁹⁶ דיין הוא בחי' בינה, ולהיות שהבינה היא בבחי' קירוב לכן שייך בזה שמחה, אבל בחי' חכ' להיותה בבחי' ריחוק אין בזה שמחה כו', אבל בחה"ס להיות הגילוי מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס, גם החכ' היא בבחי' קירוב שלא ע"פ סדר ההשתל' כו', ולכן השמחה היא על המים כו'. וענין שהיו ד' או ח' אבוקות, הנה ד' הוא בחי' ד' אותיות דש' הוי', שהן ד' עולמות אבי"ע⁴⁹⁷, והיינו בחי' הגילוי דאוא"ס (בחי' האבוקות של אור כו') בעולמות אבי"ע ובכל הד' עולמות מאיר הגילוי כו' (וכמו אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין כו'⁴⁹⁸), וח' אבוקו' י"ל שהו"ע ח"פ⁴⁹⁹ הוי', והיינו בחי' ש' הוי' דלעילא שזהו הגילוי דלעתיד⁵⁰⁰, וכמ"ש במ"א⁵⁰¹ שיעקב, גימ' ז"פ⁵⁰² הוי', ויצחק, ח"פ הוי', והוא בחי' ש' הוי' דלעילא כו', וז"ע ח' אבוקות היינו שהגילוי הוא מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו'.

וזהו חסיד' ואנשי מעשה, חסידים הוא בחי' האור, ואנשי מעשה השייכי' לעשי' בפו"מ היינו בחי' הכלי' כו', ולהיות שהגילוי הנ"ל הוא בחי' התחדשות הן לגבי האור והן לגבי הכלי', שהרי האור הוא בא בבחי' מדה וגבול ע"י הרשימו, ולזאת כאשר מתגלה בחי' האוא"ס הבל"ג שלפני הצמצום, ובפרט בחי' פנימיות האור, ה"ז התחדשות לגבי האור המצומצם כו', וכ"ש לגבי הכלי' שזהו בחי' התחדשות כו', ולכן היו מרקדין באבוקות כו' והיו ד' או ח' אבוקות, ד' אבוקות הוא להורות על הגילוי בסדר השתל', וח' הוא להורות על שרש הגילוי שזהו מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שלפני הצמצום שע"ז היא השמחה כו'.

קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.
 (499) = ח' פעמים.
 (500) ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה.
 (501) ראה אוה"ת חנוכה שכו, ב. סה"מ תרכ"ט ע' יד. תר"ס ע' עו. תרח"ץ ס"ע קפב.
 (502) = ז' פעמים.

(495) ראה פסחים קט, א.
 (496) בהבא לקמן – ראה לקו"ת דרושים לסוכות עט, ד.
 פ, ג ואילך.
 (497) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.
 (498) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי מצייין לזהר ח"ב
 קכח, ב (ובלקו"ת שם מצייין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם

בס"ד שמע"צ.

ביום⁵⁰³ השמע"צ תהי' לכם כו'⁵⁰⁴, ואי' במד"ר בא פט"ו⁵⁰⁵ הה"ד יהיו לך לבדיך ואין לזרים אתך⁵⁰⁶, דבכ"מ שנא' לכם הוא לך לבדיך כו'. וצ"ל⁵⁰⁷ הלא כל המצות ניתנו לישראל דוקא ומהו ההתחדשות במצות אלו שנא' בהם לכם. ובמד"ר פ' פנחס⁵⁰⁸ אי' משל למלך שעשה סעודה ז' ימים לכל בני המדינה וביום הח' אמר לאוהבו כבר יצאנו י"ח לאנשי המדינה עתה בא ונגלגל אני ואתה במה שנמצא, כך ביום השמע"צ, פר אחד איל אחד⁵⁰⁹. דבז' ימי החג הקריבו ע' פרים נגד ע' אומות וביום השמע"צ פר אחד כו' קרבן מיוחד לנש"י לבד כו'⁵¹⁰. וצ"ל מה"ע דבז' ימי החג הקריבו נגד הע' אומו', ובשמע"צ רק נגד נש"י לבד כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת⁵¹¹ דאחר הצמצום נשאר רשימו דהיינו בחי' התגלות בחי' כח הגבול שבא"ס, וכוונת הצמצום הוא שהאור הבלי גבול יבוא בבחי' מדה וגבול ע"י הרשימו בכדי שיהי' בערך להיות מקור אל הכלים ולהתלבש בתוכם להחיותן כו'.

והנה בענין שהרשימו מגבלת את האור הכל"ג, יש בזה ד' משלים⁵¹². הא' מהשונה בדרך קצרה⁵¹³ והוא מועט המחזיק את המרובה כו'⁵¹⁴, הב' מרושם הבנין⁵¹⁵, הג' מאות וסימן על איזה ענין כמו הסימנים שבגמ' על ההלכות וכמו שאמרו בעירובין דנ"ג סע"א גבי בני יהודא דמתנחי להו סימנא שע"ז נזכר הענין כו', והד' כמו הרמז המורה על שכל

513 (ראה פסחים ג, ב. חולין סג, ב. ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי עו, ד. לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שסג ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קכו ואילך.
514 (לשון חז"ל – שמ"ר פי"א, ה. ילקוט שמעוני בראשית רמז ג.
515 (ראה לעיל ע' לב ואילך [ישן]. וראה לקו"ש חט"ו ע' 475 ואילך:

„משל המפה הוא בב"ר בתחלתו – על התורה (אומן אינו בונה אלא מדיפתראות ופנקסאות כו') ועייג"כ זח"ב קס"א. והובא בביאור דהמגיד מראשית כו' שארה כסותה [מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תקסה. אוה"ת משפטים ע' א'שט] על ז"א, הנק' תורה, לגבי עצמות (ועייג"כ אמרי בינה ש' הק"ש פל"ט, ש' היחוד פל"ג ועוד). אבל לא נחית שם לבאר פרטי המשל והחילוקים שבינו לגבי משלים אחרים.

אבל בש' היחוד פי"ב ואילך הובא משל המפה ביחד עם עוד ג' משלים לענין הרשימו (שונה בדרך קצרה, מפה, סימן, רמז. ומש"כ שם המשל דכת הזריקה – ראה ד"ה ביוהשמע"צ, עת"ר).

וחילוקי משלים אלו נתבארו בד"ה ביוהשמע"צ עת"ר ועייג"כ ד"ה ואתה קדוש תרנ"ז [סה"מ תרנ"ז שבהערה 512]. והמורם משם, אשר במפה ישנם כל הפרטים (המשל מלמד מעלה בנמשל. ובוה – דישנם כל הפרטים – הוא דומה למשל דשונה בדרך קצרה), אבל כ"ז הוא בדבר זר דוקא (מלמד חסרון בנמשל. ובוה – שהוא בדבר זר – דומה למשל הסימן והרמז). וראה לקמן הערה 530.

503 (מאמר זה הוא מאמר ו' של ההמשך. חלק מהאמר מיוסד, כנראה, על: שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פי"ב-יג. ד"ה והי' עקב תשמעון תרל"ד (סה"מ תרל"ד ע' רצא ואילך). ד"ה להבין ענין אוא"ס במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה. ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ע' קסו ואילך. ד"ה עם לבן גרתי תקס"ה – נדפס עם הגהות וכו' בקיצורים והערות לתניא ע' מט ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

מאמרים שכנראה מיוסדים על מאמר זה: חלק מד"ה ביום השמיני עצרת תרצ"ב והש"ת (סה"מ תרצ"ב ע' פ ואילך. ע' תקנג ואילך. הש"ת ע' 73 ואילך). ד"ה חסידים ואנשי מעשה תשכ"ט (סה"מ תשכ"ט ע' לה ואילך).

504 פינחס כט, לה.

505 פיסקא בג.

506 משל ה, יז.

507 ראה גם סה"מ תרס"א ע' קצא. תרס"ח ע' כה. תש"ד ע' 43. ד"ה ביום השמע"צ תשכ"ח. תשכ"ט (סה"מ תשכ"ח ע' מא ואילך. תשכ"ט ע' מ). ד"ה להבין ענין שמחת תורה תשמ"ג. וראה סה"מ תרפ"ט ע' 56. תש"ו ע' 34.

508 פכ"א, כד.

509 פינחס שם, לו.

510 ראה סוכה נה, ב.

511 ע' ל ואילך. [ישן]

512 ראה שער היחוד שבהערה 503. ראה גם סה"מ תרמ"ז ע' נא ואילך. תרנ"ז ע' קמג ואילך.

עמוק כו' (והמשל דזריקה⁵¹⁶ הוא על עצם ענין הרשימו שזהו בחי' כח נבדל ונעלם כו'). והחילוק בהם הוא באופן הקירוב אל האור והגילוי כו', דהקיצור יש בו יותר מהאור והגילוי, דהשונה בדרך קצרה אין זה ענין מניעת האור והעדרו כ"א הוא מועט המחזיק את המרובה, שבהקיצור יש בו כל האריכות רק שהוא בהעלם כו', וגם הקיצור הוא גילוי אור שכל רק שהוא בחי' חיצוניות אור השכל מה שבערך המקבל, אבל מ"מ ה"ז אור שכל והוא בחי' החיצוניות מן הפנימיות כו' ומלוכש בזה גם בחי' פנימיות השכל כו', ועם היות שזהו בהעלם מ"מ אין זה בכחי' העלם ממש, דמאחר שהחיצוניות היא ג"כ אור שכל והיינו שזהו ממהותו של הפנימיות א"א שיעלם לגמרי, והיינו שאין הפנימיות מתעלם בזה בבחי' התעלמות ממש כו' (ולא כמו המשל שהוא ענין זר שהשכל מתעלם בו כו'⁵¹⁷, משא"כ בהקיצור כו' וכמ"ש במ"א⁵¹⁸) וביכולתו להתרחב ולהתפשט בזה כו', ולכן קאים אינש אדעתא דרבי⁵¹⁹, שבא גם על הפנימיות ועומק השכל ע"י היגיעה שמתייגע בהאור השכל הנגלה איליו כו' והיינו שיש בזה כל הפנימיות כו' (והנה הרשימו עצמה ה"ז בדוגמא בחי' הנקודה קודם שמתגלה עדיין גם בחי' החיצוניות כו', וי"ל שזהו בחי' הגילוי לעצמו (לאחר הצמצום כו') וכמ"ש במ"א⁵²⁰ שזהו מה שבמשפיע גופא נמצא האור השייך אל המקבל בבחי' נקודה (לאחר שמצמצם ומעלים אור שכלו כו') ויש בזה בחי' החיצוניות והפנימיות כו', ומה שיתבאר כאן הוא בבחי' הגילויים שע"י הרשימו כו').

והרושם של הבנין הוא במיעוט הרבה מזה, והקוין והרשימות ה"ה דבר אחר מעצם הבנין שזהו כמהות אחר המעלים ומגביל כו', ומ"מ יש להרשימות שייכות אל הבנין שמורים ממש על ציור הבנין בכל פרטיו כו', משא"כ באות וסימן על איזה דבר כמו הלכות וכה"ג שאין להאות שייכות כ"כ אל הדבר הלכה ואין זה הוראה ממש כו'. והרמז הוא בהעלם בתכלית כמו המרמז ביד על איזה ענין עמוק שזהו בתכלית ההעלם כו' וכמ"ש במ"א⁵²¹.

וי"ל שזהו בד"כ נגד הכלים דד' עולמות אבי"ע, דבאצי' מ"מ מאיר גילוי אוא"ס, ולזאת הכלי' אינו⁵²² בבחי' מציאות ממש, והאור דא"ס מאיר ומתלבש בתוכם, והיינו דהארת הקו המאיר באצי' ה"ה בבחי' התלבשות ממש בכלי' דאצי' שמאיר בהם בגילוי ממש כו', והגם שזהו בחי' חיצוניות האור לבד שאין זה מהות אור המאציל עליון כ"א הפרשת הארה לבד כו' כנודע, מ"מ הרי אין זה מהות אחר ח"ו כ"א הארה ממש מאוא"ס המאציל ב"ה כו'. ובאמת יש בזה גם בחי' פנימיות ועצמות האור, וכידוע שבע"ס יש ב' מדרי', בחי' חיצוניות ופנימיות, היינו כמו שהן בבחי' חיצוניות האור וכמו בבחי' פנימיות

516) ראה לעיל ס"ע לא ואילך. [ישן].

517) ראה תו"א וירא יד, ב ואילך.

518) ראה ביאורי הזהר שם.

519) עבודה זרה ה, ב.

520) ראה ביאורי הזהר שם. ד"ה ביאור ענין צמצום

ומקום פנוי לאדמו"ר הצ"צ מליל א' דחג השבועות תר"ה

(הנחת ר"ה מפאריטש נדפס בלקוטי ביאורים לשער היחוד –

קה"ת, תשנ"ה – קעט, ד ואילך). סה"מ תרמ"ח ע' קס ואילך.

ע' תמ. תרנ"ז ע' קלט. תרנ"ט ע' רה ואילך. תרס"ח ע' קסד.
תרפ"ד ע' שז ואילך.

521) ברשימת המשך:

וכח"ש בשנה י"א*.

אבל בהגהות להמשך – נמשט.

522) אינו: אוצ'ל: אינם.

(* ראה שער היחוד שבהערה 502.

האור כו', דזהו מה דאי' בע"ח⁵²³ דכאשר הכתר נמנה אין הדעת נמנה וכשאין הכתר נמנה הדעת נמנה, וידוע ביאור הדבר⁵²⁴ דכאשר הספי' נמנין בבחי' חיצוניותן אז הכתר נמנה עמהם דהיינו בחי' חיצוניות הכתר כו', וכאשר נמנים בבחי' פנימיותן אז אין הכתר נמנה, היינו בחי' פנימיות הכתר שעז"א⁵²⁵ חד ולא בחושבן כו', נמנה הדעת עמהם, דהדעת הוא מבחי' פנימיות הכתר כו', הרי יש בהספי' איך שהן מצד פנימיותן, שזהו בחי' עצמות האור דאוא"ס ב"ה, והגם דהאור הזה אינו בבחי' התלבשות ממש בהכלים להיותו למעלה מבחי' כלים כו', וע"ד מ"ש במ"א⁵²⁶ בענין שם העצם שזהו בחי' העצם דכח החכ', לא מה שהכלי תופסת את האור כ"א האור מצ"ע כו' (עמ"ש מזה בד"ה זה היום, רס"ט⁵²⁷), מ"מ אין זה מושלל ומופשט לגמרי מבחי' הכלים, שמאיר עכ"פ בהכלים, רק שאינו בבחי' תפיסא והתלבשות ממש כו', וכמו בבחי' שם העצם הנ"ל דכתיב⁵²⁸ יהב חכמתא לחכימין, דדוקא לחכימין, מצד עצם כלי החכ', יהיב חכמתו, הגילוי דעצם כח החכ' וכמ"ש בד"ה הנ"ל. ויובן מזה דכאשר מאיר ומתגלה בחי' עצם האור היינו בחי' פנימיות הספירות, ה"ז נרגש עכ"פ בהכלים כו'. וזהו דבחי' הדעת הוא בחי' האור דפנימיות הכתר שנמצא בין הנאצלים, א"כ ה"ה בין הנאצלים ונרגש בהם כו', ולכן בחי' פנימיות הכתר ממש שא"א להיות בין הנאצלים אינו נמנה עמהם כלל, ובחי' הדעת שנמנה עמהם ה"ז בבחי' גילוי בהם כו'. ובד"כ, בחי' האור שמתלבש בהכלים דאצי', אינו מתעלם בהכלים, לפי שהכלים הם אלקות ממש אין האור בבחי' התעלמות כו'. והתחלת התהוות המציאות והישות הוא בעולם הבריאה שהאור הנמשך לברי' מתעלם בהפרסא כו', דענין הפרסא הוא כמו המשל שהוא לבוש זר המעלים כו', כנודע, וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי⁵²⁹, והגם דלגבי או"א"ס באמת אינו שייך ענין ההתעלמות ממש ח"ו רק שזהו עד"מ ודוגמא דהיינו שההתלבשות הוא באופן כזה כו', באופן שבעולם הברי' אינו מאיר בחי' המהות דאלקות כ"א בחי' המציאות לבד, ומשו"ז נתהווה עולם הברי' בבחי' מציאות יש כו' וכנודע, וזהו המשל מרושם הבנין שאינו בבחי' גילוי אור ולא יש בו מן העצם כלל כו'⁵³⁰, ומ"מ ה"ז מורה על העצם כו', והדוגמא מזה ברוחניות הוא בחי' גילוי המציאות, דבחי' מציאות הדבר ה"ז כמו הוראה על עצם הדבר כו', והיינו דבעולם הברי' מאיר בגילוי בחי' המציאות דאלקות, וה"ה קרוב אל האין האלקי שמאיר שם בחי' המציאות כו', ולכן באמת עולם הברי' אינו בבחי' יש ממש עדיין כ"א בבחי' אפשרות המציאו' כו'⁵³¹, והתגלות המציאות והיש הוא בעולם היצירה לפי ששם גם בחי' המציאות דאלקות אינו מאיר בגילוי כ"כ כו', וזהו המשל דאות וסימן שאין לו שייכות אל עצם הענין ואינו הוראה עליו כו', ועיקר

לז

528) דניאל ב, כא.

529) תו"א שבהערה 517.

530) ראה לקו"ש שבהערה 515: „והנה בד"ה ביוהשמע"צ כ' דהמפה הוא כמו ענין המשל שהוא בדבר זר. ולא ביאר החילוק שבין שני אלו. וחילוקם אפ"ל, דאף דבשניהם יש כל פרטי הנמשל, הנה משל האמתי, שהם משלי התורה, הוא בדבר שנשתלשל מהנמשל (מלכותא דארעא ומלכותא דרקיע, עשר כחות הנפש וע"ס וכיו"ב), משא"כ במפה שהוא בדבר זר לגמרי".

531) ראה מקומות שצויינות בהערה 775.

523) שער כג (שער מוחין דצלם) פ"ח. שער מב (שער

דרושי אבי"ע) פ"א.

524) ראה תו"א מגילת אסתר צא, ג ואילך. לקו"ת שלח מט, ג ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' ערה ואילך (ועם הוספות וכו') – ד"ה פקודא ליתן מחצית השקל תשכ"ג (סה"מ תשכ"ג ע' קיא ואילך). סה"מ הש"ת ע' 38. תש"ח ע' 242. ועוד.

525) תקו"ז בהקדמה (ז, א).

526) ראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' עט. סה"מ שבהערה הבאה.

527) סה"מ תרס"ט ע' כו.

מציאת היש ממש הוא בעולם העשי' ששם האור מתעלם ביותר כו', וזהו כמו הרמז שהוא בחי' העלם לגמרי כו', ועמ"ש בהוס' לקו"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח⁵³² בש' הפרד"ס⁵³³ בהד' מדרי' רשימה חקיקה חציבה עשי', שהן אבי"ע, ושם דרשימה בחי' חכ' כו' (ועמ"ש בפרדס שער סדר האצ"י פ"ד), ולפי הנ"ל י"ל דחכ' היא בחי' נקודה, וע"ד לעולם ישנה כו' בדרך קצרה⁵¹³, וכמ"ש בבי' מאה"ז פ' בלק⁵³⁴ ע"פ⁵³⁵ ה' אלקי אתה ארוממך⁵³⁶, והמשל דרושם הבנין הוא בכינה וכמא⁵³⁷ כינה ציירא ציורים וכמ"ש במ"א⁵³⁸ בענין אפריון עשה לו כו'⁵³⁹, דחכ'⁵⁴⁰ היא בחי' גוון לבן עדיין, וציור הציורים הוא בכינה כו'⁵⁴¹, וגוון לבן הוא מובדל בערך מכל הגוונים וכנודע דגוון לבן אינו בכלל הגוונים ומובדל מהם, ולכן עושים כל הציורים על הלבן דוקא דלהיותו מובדל מכל גוון לכן כל הגוונים ניכרים עליו כו', והדוגמא הוא בבחי' החכ' שמרוחק ומובדל עדיין מכל ציור, דכל ציור ה"ה בחי' מהות איזה דבר, והחכ' ה"ה כח מ"ה⁸¹, בחי' ביטל בעצם בלי שום מציאת דבר כלל כו', ונק' קדש⁵⁴² שמובדל בערך כו', ולכן כל הציורים נמשכים ממנו והוא בעצם למעלה מכל ציור כו', ויובן עד"מ⁵⁴³ מי שנקודת לבנו בתכלית ההתקשרות אמיתי לחבירו לעשות כל דבר בשבילו עד שימסור נפשו עליו, הנה זהו היסוד והשורש לכל דבר שיעשה עבורו, ומ"מ בהתקשרות זאת אין בה עדיין לעין הרואה שום דבר הנראה פעולת אהבה וחסד כו', אמנם כשבא לידי מעשה ניכרים היטיב הקוין חו"ג הנמשכים מיסוד ההתקשרות שלהם והוא שיעשה לו טוב וחסד כו' ויכניס עצמו בס"נ⁵⁴⁴ בכדי להצילו כו' וינקום באויביו כו'. וכמו"כ יובן בעבודת ה' בבחי' נקודת ההתקשרות לה' בקשר אמין וחזק שזוהו היסוד שעליו נבנה כל הבנין, ובהתקשרות עצמה לא יש בה פרטי ענינים כלל כ"א התקשרות פשוטה ועצמיות כו', אמנם כל ההתעסקות שלו בעניני אלקות כמו בעסק התורה וקיום המצות כל היום וכו' ויותר במצות צדקה כו', וכן לסור מהרע ולשנוא אותו הכל הוא הסתעפות מנקודת ההתקשרות האמיתי שבלבו כו', ולגבי נקודת ההתקשרות באמת הכל שוה דהיינו ידיעת והשגת התורה וכן השגת אלקות וקיום מצות צדקה וכה"ג או שנאת הרע הכל שוה לגבי נקודת ההתקשרות כי היא נקודה יסודית ושרשיות שמרוחקת ומובדלת בערך מכל פרט וכל הפרטים נמשכים ומסתעפים ממנה כו', וזהו בחי' החכ' שהיא בחי' גוון לבן שמובדלת בערך מכל ציור וגוון וכל הציורים והגוונים נמשכים

לח

(540) ראה גם המשך תרס"ו ס"ע תצא ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' רכז.

(541) ברשימת ההמשך בא הקטע דלקמן:

ו"ל ד"ע כולם בחכ' עשיתי* בכינה כו'**. וי"ל דזהו ג"כ ענין תושב"כ ותושב"פ, דתושב"כ כל העניני בקיצור, ובתושב"פ ותבארי' הענינים כו'.

אבל בהגהות ההמשך – נשמט.

(542) ראה זח"ב קכא, א.

(543) ד"ה והי' עקב תשמעון שבהערה 503 (סה"מ תרל"ד

ע' רצג).

(544) = בסכנת נפשות.

(532) הוספות לויקרא נד, א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ע' שפח ואילך. המשך תרס"ו ע' תערב. סה"מ פר"ת ע' מא.

(533) שער טז (שער אבי"ע) פ"ט. שער כז (שער האותיות) פכ"ז.

(534) קצג, ב.

(535) ישעי' כה, א.

(536) ראה ביאורי הוזהר לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקיג

ואילך.

(537) ראה זח"א ב, א ובמקדש מלך שם. אור תורה להרב המגיד סימן יא"א. אוה"ת בראשית ח"ה תתקנב, ב. סה"מ תרנ"ב ע' מז ואילך.

(538) ראה ד"ה והי' עקב תשמעון שבהערה 503.

(539) שיר השירים ג, ט.

(* תהלים קד, כד.

(** זח"ג מג, א.

מבחי' החכ' באמת רק שזהו ע"י הבינה שהיא ציירא ציורים פרטים כו', וגם בבחי' חיצונית חו"ב ה"ה בחי' מים ורקיע, דמיא נייד⁵⁴⁵, והיינו שיכול עדיין להשתנות כי לא בא עדיין בבחי' יש כו'. ורקיע הוא אגלידו מיא⁵⁴⁶ להיות באופן כזה דוקא כו', וכמ"ש מזה בסי' בד"ה הללו אל בקדשו⁵⁴⁷ בענין אמ"ר⁵⁴⁸.

וענין אות ורמז זהו בז"א ומל', דאות הוא ששייך יותר אל הענין כמו הרמז כו', וידוע⁵⁴⁹ דרמז הו"ע מעשה המצות, שהעשי' היא כמו רמז לכד כו' (ומ"מ נתפס בזה דוקא עומק השכל כו' וכמ"ש במ"א⁵⁵⁰). ואות י"ל שז"ע רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא כו'⁵⁵¹, והיינו כוונת המצות שזהו בחי' גילוי אור כו', ורמז זהו בחי' העשי' בפועל כו'.

והנה כ"ז הוא מה שהרשימו מגביל את האור ועושה בו בחי' המדידה להיות בבחי' קו המדה כו', אבל האור בעצם הרי המשכתו הוא מהאוא"ס הבלי גבול, והיינו מבחי' כח הגילוי שבא"ס כו', וכן הוא כללות ענין הקו שהוא בחי' גילוי, היפך ענין הצמצום והרשימו שהן בחי' העלם, והקו הוא בחי' גילוי כו', ובהכרח לומר דכללות ענין גילוי הקו הוא מצד הגילוי דאוא"ס הבל"ג, והיינו כמ"ש במ"א⁵⁵² דלאחר הצמצום שהוא בחי' סילוק האור והעלמו הי' אח"כ תנועה הפכית להיות חוזר ומאיר כו'⁵⁵³, וכמ"ש מזה בד"ה תקעו, רס"א⁵⁵⁴, וזהו סיבת כללות ענין המשכת האור בהרשימו כו', שהרי נת"ל⁵⁵⁵ שהרשימו הוא בחי' כח הגבול שבא"ס וזהו שנתגלה ע"י הצמצום כו', אמנם ענין המשכת האור והתלבשותו בהרשימו זהו מצד הגילוי דאוא"ס הבל"ג שחוזר ומאיר כו', רק שבהתלבשות זאת בא האור בבחי' גבול ע"י הרשימו כו' כנ"ל, אך עצם ענין המשכת האור הוא ע"י הגילוי דאוא"ס כו', ועמ"ש במב"ש ש"א פ"א⁵⁵⁶ שז"ע שיתף מדה"ר⁵⁵⁷ (ראינו דומה אופן הגילוי דלפני הצמצום להגילוי דלאחר הצמצום, שהוא רק כמו מרחף מלמע' כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל, ויובן משם לכאן, וגם עצם האור אינו דומה ממש להאור הקודם כו'), וכמו"כ הוא בגילוי הקו לאחר הצמצום, שעם היות שבא בבחי' מדה ומשקל כו', מ"מ ה"ה בחי' גילוי אור עכ"פ כו', וגם נק' א"ס לגבי הכלי, הגם שהוא לפ"ע הכלי בכללות להיות בבחי' או"פ אל הכלי ובבחי' חיות, וכמא³⁹⁴ והוא נביע כו', ומ"מ הוא בבחי' א"ס לגבי הכלי ונגבל ונצטייר ע"י הכלי כו' כנ"ל כמשנת"ל (ד"ה חסידים ואנשי מעשה⁵⁵⁸) והיינו לפי שהוא בחי' גילוי אור כו' וכל גילוי אור הוא בחי' בל"ג בעצם כו'

(545) תיקוני זהר ת"ל (עד, סע"א). תניא פ"ד. רפכ"ג.

(546) ראה ד"ה להבין ענין אוא"ס שבהערה 503.

(547) ראה לקמן ע' מו. [ישן].

(548) סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. וראה סה"מ תרח"ץ ע' מא.

(549) ע' ל ואילך. [ישן]

(550) = במבוא שערים שער א [חלק א] פרק א. וראה ד"ה

ביאור ענין צמצום ומקום פנוי שבהערה 520.

(551) ראה פסיקתא רבתי פרשה מ (בחודש השביעי), ב.

פרש"י בראשית א, א (ד"ה ברא אלקים). סה"מ תרנ"ט ע' ב.

וש"נ.

(552) ע' לד. [ישן].

(545) ראה עירובין מו, א.

(546) ראה זהר ח"א עז, א. ח"ב ג, ב.

(547) ע, א ואילך. וראה גם סה"מ תרנ"ט ע' רמה.

(548) = אור מים רקיע. – ראה זח"ב קסו, ב. עץ חיים שער

יא (שער המלכים) פ"ו. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) פ"ה"ו. סה"מ

תרל"ה ח"ב ע' תנא ואילך. תרל"ח ע' קמג ואילך. ע' קסא

ואילך. ד"ה תורה צוה וד"ה צור תעודה – תשי"ט (סה"מ

תשי"ט ע' מח ואילך. ע' נא ואילך). וראה לקמן ע' סו. [ישן]

(549) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' קז. אוה"ת פ'

ראה ע' תרמג. שה"ש ח"א ע' שכו. ע' שכת. ס"ע שמש. סה"מ

תרמ"א ע' כג. ועוד.

(550) ראה מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

כמשנת"ל. וא"כ צ"ל⁵⁵⁹ דלאחר שבא האור בבחי' כח גבולי ע"י הרשימו (בכדי שיהי' לפ"ע הכלי ושיהי' ע"י התהוות הכלי בגילוי כו', ובכדי שהכלי תוכל להגביל אותו כו'), האיר אח"כ אוא"ס כמו שהוא בבחי' בל"ג כו', והיינו התגלות הרצון להיות בחי' הגילוי דוקא רק שהגילוי יהי' במדה ומשקל באופן שיתקבל בהכלים כו'. וכוונת המאציל בזה הוא בכדי שיהי' בחי' האור והגילוי בעולמות ויהי' בחי' הביטל כו', דאם הי' רק בחי' הרשימו לבד, הי' הכל בבחי' הגבול גמור המגביל לגמרי את האור ולא הי' מציאות אצילות דבחי' אור כו' ולא הי' בחי' הביטל בעולמות כ"א הי' הכל בבחי' יש גמור כו', אך אם הי' הזיו מאיר כמו שהוא ממש לפני הצמצום לא הי' מציאת אצילות דהיינו שלא הי' בחי' היש בחי' הכלים כו', כי לא הי' האור לפ"ע הכלים כלל כו' כנ"ל. אבל אחר שבא הקו בבחי' מדה מפני בחי' הרשימו שקדמה לו, יוכל להיות מציאות אורות בכלים במדה נכונה כמה יהי' בחי' האור וכמה יהי' בחי' הכלי המגביל כו', וזהו ע"ד מ"ש בתו"א ד"ה מזוזה מימין⁵⁶⁰ בענין מה שלפעמים כתי'⁵⁶¹ בדבר ה' שמים נעשו, ופעמים כתי'⁵⁶² כל אשר חפץ ה' עשה, והיינו דהתהוות ועצם מציאות הנברא הוא מבחי' דבר ה' דוקא, דהיינו מבחי' הרוממות והתנשאות דמל', ונמשך רק הארה לבד ע"י הפרסא המפסקת ומעלמת האור כו', אך להיות שתכלית הכוונה הוא להיות ביטל היש לאין, ז"ע כל אשר חפץ ה' עשה, שזה נמשך ג"כ בשמים וארץ⁵⁶², והיינו בחי' צורת החומר שזהו מבחי' חפץ ה' כו', ועי"ז יהי' בהם הביטל להיות ביטל היש לאין כו', (ושם מבוי' דבחי' חפץ ה' זהו בחי' סוכ"ע, וענין הצורה פי' שם צורת החומר וכמו השמים בציורו שהוא עיגולי וכדורי, וכה"ג בכל דבר, הציור שלו, שזהו מבחי' הסובב דוקא כו', והמבו' כאן הוא שהצורה הוא החיות שבהנברא והוא מבחי' ממכ"ע כו', ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו, רס"ג⁵⁶³).

ומכל הנ"ל יובן דבחי' האורות המתלבשים בכלים דאצי' ה"ז בחי' האור שלהאיר את החשך כו', שהרי הכלים הם בחי' העלם, ושרשם מבחי' הרשימו שזהו בחי' כח נבדל ונעלם כו'. והאור הגם דשרשו הוא מהאוא"ס הבל"ג ה"ה בא בבחי' גבול ומדה בכדי שיהי' בערך התלבשות בכלים להיות להם בחי' אור וחיות כו', וכללות הכוונה בהמשכת האור הוא שיהי' בחי' הביטל והיחוד באוא"ס כו', וכמא'⁵²⁵ אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון כו', להיות בחי' איהו וגרמוהי חד⁵⁶⁴ דהיינו יחוד הכלים בהאורות⁵⁶⁵, ועי"ז הם מתקשרין באוא"ס המאציל ב"ה כו', וכמ"ש אח"כ⁵²⁵ ובגין דאנת מלגאו כל מאן כו' כאלו כו', ועי"ז גילוי אור הקו שבהם ה"ה מתקשרים ומתייחדים כולם באוא"ס המאציל כו', הרי דענין המשכת האור הוא להאיר את הכלים דמצ"ע ה"ה בחי' העלם וחשך והאור מאיר את הכלים כו'. וכמו"כ יובן בכללות ענין גילוי הקו שהוא להאיר את חשך הצמצום כו', דהרי ענין הצמצום הו"ע ההעלם בחי' חשך כו', ועי"ז הצמצום נתגלה בחי' הרשימו שזהו בחי' כח הגבול כו', ואח"כ נמשך האור ומתלבש בהרשימו, ונת"ל⁵⁶⁶ שזהו ג"כ כדוגמת אור וכלי, דכללות ענין המשכת האור הוא להאיר בחי' העלם הצמצום והרשימו שיהי'

(559) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין ענין אוא"ס הנ"ל.

(563) סה"מ תרס"ג ח"א ע' טו.

(564) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

(565) ראה תניא אגה"ק ס"כ.

(566) לעיל ע' לג ואילך. [ישן]

(560) מקץ מא, ד.

(561) תהלים לג, ו.

(562) שם קלה, ו.

גילוי אור כו'. וזהו⁵⁶⁷ שאמרז"ל⁵⁶⁸ כברייתו ש"ע⁵⁶⁹ ברישא חשוכא והדר נהורא, דברישא חשוכא הוא בחי' הצמצום והרשימו שרש ומקור התהוות הכלי³⁹⁸, והדר נהורא בחי' גילוי אור הקו להאיר בעולם כו'. אך להיות שזהו האור הבא אחר החשך וההעלם, ה"ה רק להאיר את החשך כו', ולכן באמת המשכתו הוא ע"י הצמצום להיות בבחי' מדה וגבול, לפי שבאופן כזה דוקא יוכל להיות בבחי' האור להאיר כו' (וגם האור בעצם אינו כמו האור הקודם כו'). ובאמת י"ל דכללות הגילויים שבעולמות גם בחי' אור הסוכב ה"ז ג"כ בחי' אור להאיר את החשך לבד כו'. דהנה נת"ל (בד"ה לך אמר לכי⁵⁷⁰) שיש ב' אופנים בהאור שלהאיר, הא' כמו אור וחיות הנפש שבא בבחי' אור פנימי ובבחי' התלכשות ממש בגוף להחיותו כו', דהאור הזה בא בהגשמה לפי אופן אברי הגוף שמחי' אותם כו', והב' כמו אור וזיו השמש שהארתו הוא בדרך מקיף בעולם, ומ"מ אינו בבחי' גילוי העצם ממש שהרי ענינו אינו לתאר את העצם כ"א לפעול פעולת האור כו', והדוגמא מזה למע' י"ל שזהו בחי' סוכ"ע, דהגם שזהו רק בבחי' מקיף על העולמות, מ"מ הרי יש לזה שייכות אל העולמות דמשו"ז נק' סוכ"ע שיש לו שייכות לעלמין כו'⁵⁷¹, דכשם שהעולם צריך לאור"פ כמו"כ צריך לאור"מ וכמ"ש במ"א⁵⁷² בענין בא שבת בא מנוחה⁵⁷³ שעש"ז נא'⁵⁷⁴ ויכל אלקי ביום השביעי כו', וא"כ הרי ענינו הוא להאיר בעולם וה"ה ג"כ בחי' אור להאיר את החשך שאין זה עדיין גילוי בחי' אור העצמי כו'.

ויובן זה בעבודה בנפש, דהעבודה שמבחי' סוכ"ע היא בחי' האה"ר הבאה מצד השגת ההפלאה דאוא"ס דכאשר⁵⁷⁵ באוא"ס איך שהוא מופלא ומובדל מהעולמות מתעורר באה"ר בבחי' רשפי אש התשוקה והצמאון להכלל באוא"ס ב"ה או שיהי' גילוי האוא"ס המופלא כו' (ויותר הוא בבחי' רצוא להיכלל כו', וכמו נכספה וגם כלתה נפשי כו'⁵⁷⁶) ועמשנת"ל בד"ה בסוכות תשבו⁵⁷⁷. והנה כל רצוא שבבחי' צמאון ה"ז בבחי' ריחוק, דבבחי' הקירוב בתכלית אינו שייך ענין הרצוא וצמאון כו', וכמ"ש בסש"ב ס"פ מ"ם בענין אהבה בתענוגים שאינו שייך בזה צמאון כ"א להתענג על ה' כו' ומי שלא הגיע למדה זו כו' אלא עדיין נפשו שוקקה וצמאה כו' אין זה בחי' אהבה בתענוגים וה"ה בבחי' ריחוק עדיין כו'. והגם דאהב"ת היא ג"כ אהבה כו', הנה זה כמו האהבה שאדם אוהב את עצמו ומהותו שאין זה בבחי' הרגש כלל כו' וכמ"ש בלקו"ת בד"ה והקרבתם אשה עולה⁵⁷⁸, וה"ז למעלה מבחי' האהבה דואל אישך תשוקתך⁵⁷⁹ שהיא ג"כ בחי' אה"ר וכמ"ש בלקו"ת ד"ה ואשה כי תדור נדר⁵⁸⁰ דמ"מ ה"ז בבחי' צמאון כו', ואהבת עצמו אינו בבחי' צמאון להיות שזהו

תרצ"א ע' רלב.

(573) ראה פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל). תוס' סנהדרין לח, א (ד"ה חצבה). וראה ב"ר פ"י, ט ובמתנות כהונה שם.

(574) בראשית שם.

(575) דכאשר: אוצ"ל: דכאשר מתבונן.

(576) תהלים פד, ג.

(577) לעיל ע' כד ואילך. [ישן]

(578) דרושים לשמע"צ צב, ד.

(579) בראשית טז, טז.

(580) מטות פד, א ואילך.

(567) ראה ד"ה ציון במשפט תפדה הנ"ל הערה 114; 230.

ד"ה הנ"ל תרע"ו, ד"ה וטהר לבנו וד"ה אלה מסעי שבהערה 244. וראה גם המשך תער"ב ח"ב ע' א"ט ואילך. סה"מ תש"ד ע' 245 ואילך.

(568) שבת עז, ב.

(569) = של עולם.

(570) לעיל ע' יב ואילך. [ישן].

(571) ראה תו"א מגילת אסתר צח, ב. לקו"ת אחרי כט, ב.

(572) ראה סה"מ תרנ"א ע' נה ואילך. תרנ"ג ע' רנד. תר"ס

ע' נז. המשך תרס"ו ע' תרפא. סה"מ תרס"ט ע' קלו. אעת"ר ע'

יג. תרע"ח ס"ע רסו ואילך. עטר"ת ע' רעא. תרפ"ב ע' רג.

עצם אחד כו', וכמו"כ הוא בנשמה בבחי' התקשרות העצמי ובבחי' דביקות ממש כמו באהב"ת אינו שייך ענין הצמאון כו', (וענין הכליון שבאהב"ת אין זה בחי' כליון הנפש ותשוקתה כמו כלתה נפשי כו'⁵⁷⁶, אלא מה שנכלל ונכלה בהאור והגילוי דאוא"ס והיינו שנכלל במקורו כו' דבהרגש נפשו בחי' עצמות אוא"ס שמאיר לו בגילוי ממש ה"ה נכלל בהעצמיות כו', והיינו שזהו מצד האור העליון, לא מצד תשוקת נפשו שחפץ להיכלל ולכלות כו' כ"א מפני שמאיר לו האור העצמי בבחי' גילוי ממש נעשה בבחי' כליון כו'⁵⁸¹ (וזהו דוקא מפני שהאור נרגש גם בבחי' כחות הפנימיים כו' וכמ"ש במ"א⁵⁸² דענין הכליון שייך באהבה בתענוגים יותר מברעו"ד בבחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד גם בבחי' התקשרות עצמי דעצם הנשמה בבחי' יחידה שבה כו', משום דאה"ר היא בעצם הנשמה, ועצם הנשמה יכולה לקבל אלקות כו', אבל אהבה בתענוגים נרגש התענוג גם בכחות הפנימיים שהן אינם יכולים לקבל בחי' גילוי אור עצמי ונעשים בבחי' כליון כו'), וכמו מיתת נשיקין⁵⁸³, שזהו רק מצד מלמעלה, לא מצד כליון ותשוקת נפשו כו', שזה הי' חטא בני אהרן בקרבנם כו'⁵⁸⁴ וכמ"ש במ"א⁵⁸⁵, ואה"ר שבבחי' צימאון ה"ז בבחי' ריחוק עדיין כו', והרצוא והעלי' שמבחי' הריחוק ה"ז בחי' אש שחורה²⁴⁸, נהורא אוכמא כו'³⁷⁹. גם י"ל שזהו ע"ד ומל ה' אלקיך את לבבך⁵⁸⁶, דתחלה צ"ל⁵⁸⁷ ומלתם את ערלת לבבכם⁵⁸⁸, שזהו ע"י העבודה שע"פ טו"ד שהיא בבחי' התלבשות בנה"ב כו' וכמשנת"ל (ד"ה הנ"ל⁵⁸⁹), והיינו האהו"ר שבהתגלות הלב שהן בבחי' יש עדיין ואין זה בבחי' רצון א' לה' לבדו מפני שהן בבחי' התלבשות במדות דנה"ב כו', ועי"ז נמשך אח"כ מלמעלה להיות ומל ה' אלקיך את לבבך, דהיינו ע"י גילוי בחי' אה"ר**, כי האהבה שע"פ טו"ד, ה"ה ג"כ בחי' לבוש המכסה עדיין כו', וגם הביטל דמדות דנה"ב הן בבחי' כפי' לבד כו', וצ"ל מילה שנית להסיר בחי' הכיסוי דאהבה דטו"ד שתהי' בבחי' רצון א' לה' לבדו כו', וזהו גילוי אה"ר, ואז גם המדות דנה"ב הן בבחי' התהפכא חשוכא לנהורא כו'⁵⁹⁴. ונמצא דגם בחי' אה"ר היא להאיר את החשך דבחי' אהבה שבהתגלות הלב ולהפוך חושך לאור כו'.

(* ועמ"ש בלקו"ת ד"ה ראה פ"ב⁵⁹⁰, 591.

(** ובד"ה הנ"ל⁵⁹² מבו' שזהו ע"י אהבה עצמית הנ"ל, וכ"מ בד"ה בעצם היום הזה נימול כו' בתו"א⁵⁹³, ובכ"מ נת' שז"ע פנימיות הלב והיינו בחי' אה"ר הנ"ל⁵⁹¹.)

587) ראה תו"א לך לך יג, ב ואילך.

588) עקב י, טז.

589) לעיל ע' כה ואילך. [ישן]

590) פ"ב: אוצ"ל: פ"ג (יח, ג ואילך).

591) ברשימת המשך כתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב: כל

אלו המוטגרים אצ"ל (= אין צריך להעתיק). – ראה הערה 76

בשוה"ג.

592) לקו"ת פ' ראה שם.

593) שבהערה 587.

594) ראה זח"א ד, א.

581) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ס"ע קטז

ואילך. המשך תרס"ו ע' ס. ע' סב. סה"מ תרס"ג ח"א ע' כו

ואילך. עטר"ת ע' רמח.

582) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע'

תתכט ואילך. המשך תרס"ו ע' עז. ספר הערכים ח"ב"ד ח"א ע'

תרא.

583) ראה מועד קטן כה, א. ב"ב יז, א.

584) אחרי טז, א.

585) ראה אור החיים אחרי שם. הובא בהמשך תער"ב ח"ב

ע' תתקסז. וראה סה"מ תרס"ג שם.

586) נצבים ל, ו.

ויובן זה עפמ"ש במ"א⁵⁹⁵ שיש ב' בחי' אין*, הא' בחי' אין של העלם העצמיות⁵⁹⁷ כמו שהעצמות היא⁵⁹⁸ במהותו בהעלם (והיינו בחי' גילוי העצמיות ממש, ולא רק גילוי בחי' האור כו', וכנודע⁵⁹⁹ דבהאור יש ג"כ בחי' עצם והתפשטות, דההתפשטות בכלל היא בחי' גילוי האור, ואין זה גילוי העצמיות ממש כ"א גילוי והתפשטות האור כו', וגילוי העצמות ממש הוא בחי' עצם האור, וזהו האין של העלם העצמיות כו', ואור זה הוא ג"כ בבחי' העלם כמו העצמות כו', והיינו שאינו בבחי' אור עדיין כו', דאור הוא בחי' גילוי, והעצם שאינו בחי' אור וגילוי ה"ז בחי' העלם כו', וכמ"ש בזהר⁶⁰⁰ לאו אינון נהורין כו' וכמ"ש במ"א⁶⁰¹), והב' אין של היש הבא אחר היש לבררו ולהביאו לידי אין כו', שהאין העצמי ודאי קודם להתהוות היש ממנו כו', אך האין הב' שבא בשביל היש לבררו ולעשותו אין הנה הוא בא אחר היש, והיש קודם לבוא מן האין העצמי כו'. ומבו' שם⁵⁹⁵ שזהו מה שנא' ⁶⁰²יעקב יעקב ב"פ, דיעקב בשרשו הוא בחי' האין העצמי בחי' פנימיות הכתר שלמע' מהשתל' ולמע' מביוררים כו' (והיינו שהוא למעלה מגדר שייכות להשתל' ואינו יורד לברר בירורים כו'), וזהו ויעקב איש חלק⁶⁰³, דבבחי' פנימיות הכתר אין שייך שם שערות, וכמ"ש בע"ח⁶⁰⁴ דבעתיק לא יש שם שערות כו' (דענין השערות הוא בחי' הפסולת והישות שזהו מקור להתהוות היש כו', וז"ע שערות שבכתר, היינו בחי' מקור היש כמו שכלול בבחי' הכתר כו', וע"ד כמו בחי' מ"ת⁶⁰⁵ שכלולים במ"ע⁶⁰⁶ כו'⁶⁰⁷, וכמ"ש בפרד"ס⁶⁰⁸ במשל התכללות העפרורית שבמים שזהו מקור הישות כו' וכמ"ש במ"א⁶⁰⁹, ובבחי' עתיק לא יש שם גם התכללות בחי' המקור ליש כו', וזהו שיעקב הוא איש חלק מצד שרשו בבחי' אין העצמי ממש כו'), וז"ע תי"ו⁶¹⁰ ואמת⁶¹¹ שפנוי משערות⁶¹², והוא בחי' הארת פנים היינו בחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', ושרש עשו מת"ו⁶¹³ נימין⁶¹⁴, דהיינו בחי' שער' שהן בחי' דורדייא ופסולת דאין העצמי שזהו בחי' היש של האין העצמי כו' (ואין זה שהוא מבחי' האין העצמי ממש שהרי נת"ל דבבחי' אין העצמי אין שם שערות ופסולת כלל כו', כ"א זהו בחי' האין דבחי' חיצוניות הכתר כו', דכתר בכלל נק' אין העצמי (לפי

(* ועמ"ש בהבי' דבעצם היום הזה הנ"ל שבתו"א והוספות^{596, 591}

(606) = במים עליונים. (607) ראה תורת חיים בראשית א, סע"ב ואילך. אוה"ת בראשית כט, א ואילך. (608) שער ט (שער המכריעין) פ"ג. (609) ראה סה"מ תרנ"ט ע' נ. וש"נ. (610) = תיקון. (611) תשא לד, ו. ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה. (612) ראה אד"ר בוח"ג קלא, א. קלג, ב. עין חיים שער יג (שער א"א) פ"ט. לקו"ת מסעי צג, א ואילך. ועוד. (613) מת"י: "כ"ה באוה"ת תבוא וסה"מ תרכ"ו שבהערה 594. בד"ה עם לבן גרתי, אוה"ת וסה"מ תרכ"ז שבהערה הנ"ל: תי"ו. (614) ראה אד"ר שם קכה, סע"ב: „ארבע מאה ועשר נימין“.	(595) ד"ה עם לבן גרתי תקס"ה שבהערה 503. וראה גם אוה"ת וישלח רלא, ב ואילך. תבוא ע' תתלו ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רלא. תרכ"ז ע' תיב ואילך. (596) ראה לקוטי לג' פרשיות (ווילנא, תרמ"ד) לך לך צג, ג ואילך. אוה"ת לך לך ח"ד תשכת, א ואילך. (597) העצמיות: בד"ה עם לבן גרתי שם: העצמות. (598) שהעצמות היא: בד"ה הנ"ל: שהעצמיות הוא. (599) ראה סה"מ תרנ"ט ע' סג. וש"נ. (600) ח"א סה, א. (601) ראה אוה"ת ענינים ס"ע קלט. (602) ויגש מו, ב. (603) תולדות כז, יא. (604) ראה מבוא שערים שער ג ח"ב פ"ב. (605) = מים תחתונים.

שבכללות הוא בחי' האור הכלול בעצמותו (כו'), ומ"מ אין זה בחי' האין העצמי ממש, דבחי' עתיק הוא בחי' האין האמיתי כו'. גם י"ל דהנה בחי' השערות ודורדייא זהו בבחי' מו"ס כמ"ש בבה"ז פ' נשא⁶¹⁵, ומו"ס הגם שזהו בבחי' חיצוניות הכתר, הרי שרשו מבחי' פנימיות הכתר כנודע⁶¹⁶, ומ"מ בבחי' חיצוניות דח"ס יש בחי' שערות כו', וכמשנת⁶¹⁷ דחיצוניות ח"ס הוא בחי' הפלא השייך לעולמות כו', וזהו שא' בחי' היש של האין העצמי (כו') עד שנפל בשבירה ממש כו', וא"כ יעקב הוא הבכור באמת להיותו בחי' האין העצמי כו', ומצד מדרי' זו אינו שייך לביוררים כלל כו', אבל מה שנמשך ש' מ"ה ממצחא דא"ק כדי לברר בחי' היש דעשו דבחכ' אתברירא כו'⁶¹⁸, דחכ' היא ג"כ בחי' אין, דוהחכ' מאין תמצא כו'⁶¹⁸, זהו בחי' האין השני לברר את היש כו' דשם עשו קודם ליעקב כי התהו קדום להתיקון כו', הגם שבחי' אין דמה מברר הוא, עכ"ז הרי המתברר קודם לבוא מן האין כו', והו"ע שם ס"ג שלמע' מש' מ"ה כו'⁶¹⁹, ובחי' אין זה אינו בחי' האין העצמי, כ"א מה שיורד ונמשך מאין העצמי לעשות בחי' ביטל כל ישות לאין כו', וזהו הנק' כח מ"ה, פי' כח שהוא בבחי' מה לעשות בחי' ביטל כל יש לאין ומ"ה כו', וממילא בחי' הביטל שבאין זה, אינו בבחי' העדר המציאות לגמרי, מאחר שהוא היורד לפעול הביטל בהיש, בהכרח שהאין בעצם אינו בבחי' העדר המציאות לגמרי, עם היותו בבחי' ביטל במציאות אבל לא בבחי' העדר המציאות כו' (דמה שבבחי' העדר ובבחי' אין ממש אינו שייך לפעול דבר כו', ועוד כאשר יאיר בחי' האין ממש יהי' בחי' העדר היש לגמרי, לא רק ביטולו כו', ומה שפועל רק בחי' ביטל בהיש זהו שהאין הוא ג"כ לא בבחי' העדר המציאות כו') ונק' כ"ח מ"ה דהיינו כח שהוא בבחי' מ"ה וביטל ועושה הביטל כו', ושם הוא שיש מהות דבר מה במציאות אלא שהוא בטל כו', אבל בחי' האין העצמי אינו בבחי' ביטל כ"א בבחי' העדר המציאות לגמרי כו', וכמ"ש במ"א⁶²⁰ ההפרש בין אין זולתך לאפס בלתיך כו'⁶²¹ ועמ"ש בד"ה זה היום, רס"ט⁶²², שזהו ג"כ ההפרש בין בחי' ד"ע דאצי' ובחי' ד"ע שלמעלה מאצי' כו'⁶²³, וז"ע יעקב יעקב ב"פ, הא' על היות שרש יעקב בבחי' אין האמיתי, והב' בחי' יעקב יו"ד עקב⁶²⁴ שיורד ומברר את היש כו', וזהו ג"כ ענין את בכורתי לקח ועתה לקח את ברכתי⁶²⁵, בכורתי היינו מה שעשו הוא הבכור, זהו כמו שבחי' התהו קדום אל התיקון כו', ויעקב ע"י תורה ותפלה שמברר ביוררים דתהו ה"ה לוקח בזה בכורתו של עשו כו', ועי"ז בא יעקב לשרשו בחי' אין האמיתי ונעשה בכור באמת, וזהו ועתה לקח ברכתי, שזהו מצד שרשו באמת שבכור הוא ולו דוקא מתייחס הברכה כו'.

(* ולפ"ז י"ל דענין הברכה הוא הברכה שמלמלמ"ע וכמ"ש בזהר ח"ב דרס"א ע"א

620 ראה אוה"ת סידור ע' שנ ואילך. סה"מ תרנ"ב ע' י ואילך. תרנ"ט ע' כא. וש"נ.

621 תפלת שחרית דשבת.

622 סה"מ תרס"ט ע' רצו. וראה שם ע' מז ואילך.

623 ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' סב ואילך.

624 פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים

שער ג (שער סדר אצילות) פ"ב. תו"א ויצא כא, א ואילך. ובכ"מ.

625 תולדות כז, לו (בשינוי).

615 לאדמו"ר האמצעי פח, ד ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ – ח"ב ע' תתקעב ואילך.

616 ראה תו"א מגילת אסתר צא, ג ואילך. אוה"ת שם ע' צו ואילך.

617 ע' ג ואילך. ע' ו ואילך. [ישן. ישן]

618 איוב כח, יב.

619 ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"א. שער יט

(שער אנ"ך) פ"ו. תו"א שם צז, ג. ובכ"מ.

והנה ידוע⁶²⁹ דבירור דש' מ"ה הוא בחי' בירור שני בדרך מלמעלמ"ט, ותחלה צ"ל הבירור דשם ב"ן מלמטלמ"ע שהוא ע"י התלבשות וע"י עבודה ויגיעה כו', ואח"כ בירור שני ע"י הגילוי מלמעלה שהו"ע ש' מ"ה כו'. וזהו ענין ומל ה' אלקיך את לבבך⁵⁸⁶ לאחר ומלתם את ערלת לבבכם⁵⁸⁸ שבתחלה כו'⁵⁸⁷, דהנה ענין המילה הוא העברת ההעלמות וההסתרים ומילה הגשמיות היא סור מרע²¹¹ בפ"מ כו', ובעבודה י"ל דענין המילה הגשמיות הו"ע שכחי עמך ובית אביך⁶³⁰, שזה צ"ל בתחלת העבודה שיוצא מן הגסות והחומריות הקודמת כו', דכ"ז⁶³¹ שהוא בחומריותו אינו שייך לשום אור אלקי כלל שאינו רואה את האור ואינו נרגש בו כו', וכדאי' במד"ר⁶³² הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה פוקח עיניהם כו', וזה הוא סומא ממש שאינו רואה ומרגיש כלל ואינו שייך לשום השגה והתבוננות שיוקלט בנפשו ויאיר בו כו', כ"א צריך לצאת תחלה מהחומריות שזהו בבחי' הגברה על עצמו גם קודם שמאיר לו אור אלקי בנפשו ה"ה מתגבר ע"ע לצאת מהרגילות שלו, להיות כי בלא זה א"א לגשת לשום עבודה כלל, ולזאת ה"ה מתגבר ע"ע לצאת מרגילותו ולעשות היפוך טבעו ורגילותו בעניניו החומריים כו' שבזה ה"ה מסיר את ההסתר העב שיוכל לראות את האור בהשגה והתבוננות אלקי כו', ואז הוא ענין ומלתם את ערלת לבבכם, שזהו בבחי' עבודה פנימיות לאכפ"י את המדות טבעיים דנה"ב, והיינו ע"י ההתעסקות בהתבוננות אלקות ובהטוב דאלקות, שזה פועל הכפי' והביטל בנה"ב שלא יהי' לו אהבה זרה לחיצוניות וגשמי העולם כ"א ירצה באלקות כו', ובפרט בהתבוננות בהאור וחיות אלקי המהווה את העולם ובענין ראה נתתי לפניך את החיים כו'²⁸³ כמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי⁶³³), שכ"ז פועל הביטל בהמדות דנה"ב כו'.

מג

והנה במילה יש ב' ענינים, מילה ופריעה⁶³⁴, דמילה הוא עור הערלה שחותכים לגמרי, ועור הפריעה הוא רק שקורעין אותה כו', ובעבודה הו"ע תאוות איסור שצריכים להעביר לגמרי, ופריעה הו"ע תאוות היתר שיכולים להתהפך לקדושה להיות לש"ש וכמו חמרא וריחא פקחין כו'⁶³⁵. גם י"ל דמילה הו"ע העברת הרע דנה"ב, ופריעה הוא בחי' הטוב שבו שיכול להתהפך לקדושה כו', וכידוע דנה"ב בעצם אינו רע כ"א כח המתאוה פשוט, ובכח המתאוה יכול לרצות אלקות כו' וכמ"ש בלקו"ת בד"ה זאת חוקת התורה⁶³⁶ בענין שריפת הפרה, שהרע דנה"ב צריכים להעביר לגמרי, והיינו האהבה זרה בעצם

ומבו' זה במ"א⁶²⁶, ובד"ה קדש לי כל בכור⁶²⁷ משמע דבכורתי למע' מברכתי, והיינו דשם מב' ע' הברכה מלמעלמ"ט משרש ומקור כו'⁶²⁸.

(633) ע' יט ואילך. [ישן].

(634) ראה תניא אגה"ק ס"ד (קה, ב ואילך). תו"א מקץ לא, א. שם, ג. תורת חיים שם ריג, ב. ריט, ב. סה"מ תרל"ח ע' שפ. מכתב ערב חג הסוכות ה'תש"ג (לקו"ש ח"כ ע' 560. אגרות קודש ח"א ס"ע מה ואילך).

(635) יומא עו, ב. עפ"י הגירסא שהובאה בתניא פ"ז ובכמה מקומות בדא"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' כ. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' רעז).

(636) חוקת נו, ג ואילך.

(626) ראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים ע' תיח ואילך. סה"מ תרל"ג ס"ע צה ואילך. תרס"ט ע' קיד.

(627) אוה"ת בא ע' שלא ואילך. סה"מ תר"ל ע' של ואילך.

(628) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך

להעתיק). – ראה הערה 76 בשוה"ג.

(629) ראה תו"א ויחי מן, ד ואילך.

(630) תהלים מה, יא. וראה גם תו"א מקץ לו, ג.

(631) = דכל זמן.

(632) ב"ר פנ"ג, יד.

והרצון שרוצה ברע, וכן האותיות דמחודו"מ שמחשב ומדבר דיבורים שלא לה' המה כו'³⁰⁹, כ"ז צריכים להעביר לגמרי כו', והכח המתאוה יכול להתהפך לאלקות כו'. אמנם בחי' הביטל דומלתם את ערלת לבבכם, הגם שהיא ע"י התבוננות וע"י התעוררות אהבה לאלקות כו', מ"מ ה"ז בבחי' ביטל היש לבד, ובד"כ זהו בבחי' אתכפי' לבד כו', וגם האהבה היא בבחי' מורגש בבחי' ביטל היש לבד כו', ולזאת צ"ל אח"כ ומל' ה' אלקיך את לבבך, והיינו ע"י גילוי ש' מ"ה להיות בירור שני שיהי' בבחי' ביטל במציאות כו', וזהו ע"י התגלות בחי' פנימיות הלב שהיא האהבה שלמע' מטו"ד המהפך את האהבה שע"פ טו"ד להיות בבחי' ביטל במציאות כו', וכמו"כ פועל הביטל דנה"ב להיות בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו'⁵⁹⁴, וזהו ג"כ הבירור הנעשה ע"י התורה כו', דהנה בירור הראשון הוא ע"י התפלה⁶³⁷, דשעת צלותא שעת קרבא⁶³⁸, שהוא בחי' בירור דב"ן מלמטלמ"ע כו' כנודע⁶³⁹, ובירור דתורה⁶³⁷ הוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט שנעשה הבירור בדרך ממילא ובבחי' ביטל במציאות כו', וזהו ואמת הוי' לעולם⁶⁴⁰, אין אמת אלא תורה⁶⁴¹, שע"י נמשך בחי' אמת הוי' בחי' ביטל במציאות כו', והוא ג"כ גילוי בחי' ד"ע כו', דבירור הראשון הוא בחי' ד"ת ביטל היש כו', וש' מ"ה הוא בחי' ד"ע כו'. וי"ל דז"ע למען דעת כל עמי הארץ כו'³⁵⁸, דדעת הוא ל' שבירה⁶⁴², והיינו שע"י גילוי בחי' ד"ע נעשה בבחי' השבירה לגמרי בבחי' עמי הארץ להיות בבחי' ביטל במציאות לגמרי כו'. אמנם כ"ז הוא בבחי' ש' מ"ה שהוא האין שיוורד לברר את היש כו', וכמ"ש במ"א⁶⁴³ דבחי' ד"ע והמשכת ש' מ"ה הנ"ל כ"ז הוא מבחי' האצי', דבחי' אורות וכלים דאצי' זהו מה שנמדד לפ"ע ההמשכה בב"ע, ואין זה אור חדש דבחי' עצמיות א"ס כו', וכמו"כ הוא גם בהמשכת המקיף דבחי' חיצוניות הכתר שכ"ז הוא השייך להשתל' ושייך לבירורים כו', אבל בחי' האין העצמי ממש זהו בחי' פנימיות עתיק שאינו שייך לבירורים כלל כו', וזהו מה שיעקב הוא הבכור באמת בשרשו האמיתי והוא ראוי לברכה בבחי' ברכה העצמיות דעצמות א"ס ב"ה כו', דהיינו בחי' אור העצמי ממש שאינו יורד בהשתל' ובירורים כו' (וי"ל דזה"ע⁵⁰⁶ יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך, דבחי' זו היא לך לבדך, רק לנש"י, מצד שרשם האמיתי ואינו שייך לבירורים כו'), אבל בחי' האור שיוורד לברר, הגם שהוא בדרך מלמעלמ"ט, מ"מ ה"ז רק להאיר את החשך לבד ואין זה בחי' עצמות האור ממש שזהו דוקא בחי' האין העצמי ממש כו'.

מד

וזהו מ"ש יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך, והיינו בחי' אין העצמי ממש, בחי' יעקב כמו שהוא בשרשו הראשון ממש בעצמות א"ס ב"ה כו', שזה שייך רק לנש"י לבד ואין לזרים אתך, גם לא לברר בו וע"י כו'. דהבירור הוא ע"י הארת האין שנמשך לברר את היש שזהו בחי' ש' מ"ה שמברר לב"ן כו', אבל בחי' האין העצמי ה"ה למעלה מבירורים

(637) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קעג ואילך.

קצג ואילך).

(638) הובא בשם הזהר בלקו"ת בלק עב, א. ר"פ תצא (לד, ג.

(640) תהלים קיז, ב.

לה, ג). וראה זהר ח"ג רמג, א. ח"א רמ, ב. תקו"ז תי"ג (כט, ב).

(641) ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח. איכ"ר פתיחתא ב. תקו"ז

תכ"א (ג, א). וראה ברכות ה, ריש ע"ב (ראה מהר"ץ חיות שם).

(639) ראה גם סה"מ תרנ"ח ע' פב. המשך תער"ב ח"א ע'

(642) ראה לעיל ע' כה. [ישן].

תריח ואילך. ד"ה אני לדודי דש"פ ראה תשי"ב. ד"ה הנ"ל

(643) ראה תו"א משפטים עו, א. תורת חיים שם רפ, א.

דש"פ ראה תשט"ו (סה"מ תשי"ב ע' שסו ואילך. תשט"ו ע'

כו' כנ"ל, ולאחר גמר הביורורים באים נש"י לבחי' האינן העצמי ממש מצד שרשם האמיתי שזהו את ברכתי לקח⁶²⁵ מפני שהוא דוקא הראוי לברכה והברכה מתייחסת איליו כו'.

וזהו"ע המצות שנא' בהם לכם שהן לישראל לבד⁶⁴⁴, דהיינו דשרשן בבחי' האינן העצמי שנמשך ע"י כו', דבאמת הרי כל המצות הן לישראל לבד, אבל ענינם הוא לברר ולתקן בהם וע"י את הביורורים דש' ב"ן כו', וכמו התורה שמברר בבחי' בירור שני כו' כנ"ל, וכמו"כ במצות שמבררים ע"י האור והגילוי שבהם כו', שזהו מבחי' האינן המברר את היש כו', אבל המצות שנא' בהם לכם, אינם בכדי לברר, כ"א זהו המשכת בחי' האינן העצמי כו'.

וזהו ג"כ ענין ביום השמע"צ תהי' לכם⁵⁰⁴, דהנה בו' ימי החג היו מקריבים ע' פרים נגד ע' אומות⁵¹⁰, והיינו בכדי לברר הע' אומות כו', והוא בחי' בירור שני שנעשה ע"י המקיפים שנמשכים בסכך דסוכה, המשכת בחי' אוא"ס הסוכ"ע, דבכח בחי' האור הזה לברר להיות בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו'⁵⁹⁴, וכנ"ל⁶⁴⁵ בענין אה"ר שמהפך את היש כו', וכן הוא בענין ומל ה' אלקיך את לבבך כו', ולכן בסוכות דוקא הקריבו ע' פרים לברר את הע' אומות כו'. אבל בשמע"צ הוא בחי' לכם, היינו בחי' האינן העצמי שלמעלה מבחי' הביורורים כו', לכן ה' הקרבן רק פר א' איל א' כו'⁵⁰⁹ דכבר יצאנו י"ח לאנשי המדינה בבחי' הביורורים כו', ועתה לאחר שנגמרו הביורורים באו ונגלגל אני ואתה⁵⁰⁸, והיינו מה שבאים נש"י לבחי' האינן העצמי המיוחד ממש בבחי' עצמות א"ס כו' (בחי' שמו העצמי הכלול בעצמותו כו'), וזהו אני ואתה, בחי' הוא ושמו אחד כו'⁶⁴⁶. וזהו קרבן מיוחד לנש"י לבד, דבחי' זו שייך רק לנש"י לבד כו'. וזהו עצרת תהי' לכם, דוקא, יהיו לך לבדך ואינן לזרים אתך כו'.

(644) ראה גם ד"ה ביום השמע"צ תשכ"ח שבהערה 507. (646) ראה של"ה ד, א. א. אה"ת ויחי חסד, א. וראה סה"מ תרפ"ב ע' סה. וש"נ.

(644) ראה גם ד"ה ביום השמע"צ תשכ"ח שבהערה 507. (646) ראה של"ה ד, א. א. אה"ת ויחי חסד, א. וראה סה"מ תרפ"ב ע' סה. וש"נ. לקו"ש ח"ח ע' 159 הערה 73. (645) לעיל ע' מג ואילך. [ישן].

ובכל הנ"ל יובן ענין ההבדלה בין אור לחשך, דאין הכוונה בבחי' חשך ממש, כ"א זהו בחי' האור שלהאיר את החשך, שגם הוא נק' חשך⁶⁴⁹, להיותו אור מצומצם לפ"ע החשך, דהיינו החומר והמציאות כו', ואינו בחי' אור עצמי, כ"א הארה לכד שלהאיר כו', והביטל בזה אינו בבחי' ביטל במציאות ממש כו'. ובכללות הוא בחי' גילוי אור הקו שנמשך ע"י הצמצום והרשימו להאיר את העולמות כו', וכמו"כ הוא בכללות הגילויים שנמשכים בעולמות לאחר הצמצום כו'. ואמיתות האור הוא בחי' האור העצמי שלמעלה מלהאיר בעולמות כו'.

וְשִׁשׁ־⁶⁵⁰ בזהר⁶⁵¹ כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ומצוחצח אוכם הוא קדם עה"ע כו', עה"ע הוא בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום⁶⁵², והיינו בחי' טה"ע, דבריש הורמניתא דמלכא⁴²¹, בבחי' עליית הרצון הפשוט שבאוא"ס שלפני הצמצום שעלה ברצוה"פ להאציל ולברוא כו', גליף גליפו⁴²¹, בבחי' השערה בכח כו'⁶⁵³, ועש"ז נק' בחי' טה"ע בשם עה"ע, דהגם שאינו בגדר מקור לעולמות כו' כנ"ל⁶⁵⁴, מ"מ, הרי עלה ברצונו עכ"פ כו'. ולפעמ' מפרשי' עה"ע על בחי' ראשית גילוי הקו⁶⁵⁵ כמו שהוא למעלה מבחי' א"ק, וכמ"ש בע"ח⁶⁵⁶ שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, ומבו' במ"א⁶⁵⁷ שזהו ראשית הקו כו'. והענין הוא, דהנה בקו יש ב' מדרי', דלפי משנת"ל⁶⁵⁸, הרי הקו בעצם הוא מבחי' האוא"ס הבל"ג, דהיינו מבחי' כח הגילוי שבא"ס כו', ומה שהמשכתו הוא במדה ובמשקל והוא בבחי' קו המדה כו', זהו ע"י הרשימו שעושה בו המדידה כו', כמשנת"ל. ולכן אנו מוצאים בהקו ב' ענינים הפכים⁶⁵⁹, שהוא בחי' קו המדה, שמודד מדידת האורות והכלים כנ"ל, ולהיפך, ה"ה מקשר ומייחד כולם, וכמא'⁵²⁵ אנת הוא דקשיר לון כו', וכן להיות אחליפו דוכתייהו כו'⁶⁶⁰, שכ"ז הוא ע"י הקו כו'⁶⁶¹, והיינו לפי

[647] נח ד. ת. בכי"ק אין התחלה וסיום של המאמר. הנחה

(מרשימת השומעים) ממאמר זה – לקמן ע' 000 ואילך.

[648] ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שם. וראה אוה"ת וישב רסא, ב.

[649] מאמר זה הוא מאמר ז' של ההמשך. חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ויסע במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' קסב ואילך. ד"ה אור אין סוף ב"ה באוה"ת ענינים ע' קג – כנסמן לקמן בהערות.

[650] עץ חיים שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו.
[651] ראה לקו"ת מסעי צה, ב ואילך. וראה סה"מ עזרת ע' קלב. ועוד.

[652] ראה לעיל ע' יא ואילך. ע' יז. [ישן].

[653] ע' לג ואילך. ע' לח ואילך. [ישן. ישן].
[654] ראה ד"ה להבין ענין אוא"ס במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' כג. ועם הגהות כו' – אוה"ת ענינים ס"ע קסב ואילך. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פט"ו. תרמ"ז ע' קכד.
[655] זח"א פז, רע"א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים

[656] ראה לעיל ע' יא ואילך. ע' יז. [ישן].
[657] בהבא לקמן – ראה ד"ה ויסע במאמרי אדמו"ר האמצעי שם. וראה שם ע' קכה ואילך. ד"ה ויהי הענן במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קעט ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תרכ ואילך.

[658] ח"א ע' סז ואילך. אוה"ת בשלח ע' תקנו ואילך. המשך תער"ב ח"א ס"כ כ ואילך. סה"מ תרס"ח ס"ע רח ואילך. ובכ"מ.

[659] תקו"ז ת"ע (קלה, ב).

[660] ח"א ס"כ כ ואילך. סה"מ תרס"ח ס"ע רח ואילך. ובכ"מ.

[661] ראה לעיל ע' כט. [ישן]

[662] ראה לעיל ע' כט. [ישן]

שבעצם הוא בבחי' בל"ג, מצד שרשו באוא"ס שלפני הצמצום כו'. ובחי' ראשית הקו שלמעלה עדיין מבחי' גילוי בא"ק, זהו כמו שהוא מצד שרשו בבחי' בל"ג כו', וזהו הנק' עה"ע כו'. ועז"א כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון כו', דכ"ע כולל בכלל כל המדרי' מבחי' פרצוף דא"ק עד האצי', וז"ע אור קדמון, שהוא בחי' א"ק כו' (ועמ"ש הפרדס שער הצחצחות פ"ז), והיינו דכל האורות והגילוי' שאחר הצמצום הם בבחי' אוכם, היינו בבחי' נהורא אוכמא, קדם עה"ע, בחי' עצמות האור שלמעלה מבחי' הגילוי בעולמות כו'. ומש"א אוכם קדם עה"ע, הענין הוא, דלגבי עולמות זהו בחי' אור וגילוי, וזהו שנק' אור צח כו', אך בחי' אור זה הוא בבחי' אוכם ושחרות לגבי בחי' האור העצמי, להיותו רק להאיר את החשך כו'. וזהו⁶⁶² ויבדל אלקי' בין האור ובין החשך¹⁸², היינו בין בחי' האור העצמי ובחי' האור שלהאיר כו'. וההבדלה זהו בחי' הצמצום הראשון שמבדיל בין האוא"ס שלפני הצמצום ובין האור שלאחר הצמצום כו'.

אמנם עדיין צ"ל⁶⁶³, דהלא ממ"ש¹⁸² ויבדל כו' ובין החשך, משמע, דהאור שלהאיר את החשך כבר הי' קודם ההבדלה, ועתה הבדיל ביניהם, וכמארז"ל שהאור והחשך היו משתמשין בערבובי', הרי שהי' החשך קודם ההבדלה והבדיל ביניהם כו'. ולפי הנ"ל, הרי ע"י ההבדלה נעשה האור שלהאיר כו', דהרי קודם הצמצום הי' בחי' אור עצמי שאינו בערך להאיר בעולמות, וע"י הצמצום, שנתעלם האור העצמי, נמשך אור שלהאיר כו' (ונת"ל דזהו ע"י שהאור בא בבחי' כח גבולי ע"י הרשימו כו'). וא"כ, הרי ע"י ההבדלה שהוא הצמצום, כאן נמצא וכאן הי' בחי' האור שלהאיר כו'. וא"כ, מה שייך ע"ז ל' הבדלה, מאחר שלא הי' קודם כו'.

מו

והנה ע"פ פשוט י"ל, דהנה מתחלה כתי'¹⁷⁷ יהי אור, והיינו בחי' האור שלהאיר בעולמות כו' (ומ"ש ויהי אור, שכבר הוה⁶⁶⁴, היינו בחי' האור שלפני הצמצום כו'). ועז"א ויאמר אלקי' יהי אור, דאלקים הוא בחי' הצמצום, כנודע⁶⁶⁵, וע"י הצמצום נמשך אור להאיר בעולמות כו'. ומ"ש אח"כ ויבדל אלקי' כו', הבדלה זאת הוא שהאור לא יתבטל מפני האור העליון כו'.

והענין הוא, דהנה, במא' הת"ז כ"ע אע"ג כו' אוכם הוא נת"ל שהוא בבחי' נהורא אוכמא קדם עה"ע כו', הנה יש בזה עוד פי', דאוכם הוא בחי' שחרות וביטל, שמתבטל קדם עה"ע כו'. ומבו' במ"א⁶⁶⁶ דביטל זה הוא ע"ד שרגא בטיהרא כו'⁶⁶⁷, דהיינו הביטל לגבי אור מופלא ומובדל בערך, שהביטל הוא בעצם המציאות כו'. וכמו הביטל דחכם קטן לגבי חכם גדול שכדרך הפלאה, שמתבטל בעצם מציאותו, כי, לגבי גדול שבערך, הגם שמתבטל, מ"מ אינו מתבטל בעצם מהותו, וכמו חכם אינו מדבר לפני מי שגדול

(662) ראה לעיל ע' יא. [ישן].

(663) ראה מקומות שצויינו בהערה 650. וראה גם אוה"ת

בראשית ח"ג תצה, ב.

(664) ראה זח"א טז, ב. וראה לקו"ת מסעי צה, ב.

(665) ראה סה"מ תרנ"ט ע' ריו.

(666) ראה סה"מ תרנ"ט ע' ריו.

(667) חולין ט, ב.

(662) ראה לעיל ע' יא. [ישן].

(663) ראה מקומות שצויינו בהערה 650. וראה גם אוה"ת

בראשית ח"ג תצה, ב.

(664) ראה זח"א טז, ב. וראה לקו"ת מסעי צה, ב.

(665) ראה סה"מ תרנ"ט ע' ריו.

(666) ראה תניא שער היחוד והאמונה רפ"ו. ובכ"מ.

ממנו⁶⁶⁸, והיינו רק העדר ההתפשטות לבד כו', אבל לגבי חכם מופלא, מתבטל בעצם המהות (ער פאָרלירט זעך לגמרי). וזהו כמו שרגא בטיהרא, דבצהרים בתוקף זריחת השמש, הרי מתבטל אור הנר ונחשך אורה לגמרי מהאור המובדל דאור השמש כו'. וכמו הלבנה בקרבתה אל השמש, שאינה מאירה כלל כו', כידוע ומבו' במ"א⁶⁶⁹. ועד"ז הוא מש"א כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון כו', בבחי' אור וגילוי כו', הנה כאשר מאיר מבחי' עה"ע, דהיינו בחי' ראשית הקו, וכ"ש כשיאיר מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', ה"ה מתבטל במציאותו, שאינו בבחי' אור כלל כו'. וע"ז הו"ע ההבדלה בין אוא"ס שלפני הצמצום ובין בחי' אור הקו בכלל, וכמו"כ בין בחי' ראשית הקו להארתו בא"ק, שלא יאיר ויתגלה ביותר, בכדי שיהי' בבחי' אור המאיר, וכמ"ש⁶⁷⁰ והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק, דכאשר יאיר אור מבחי' קה"ק ביתר מכפי המדה, יתבטל האור והגילוי דבחי' הקדש כו'. וכמו"כ הו"ע ויבדל כו', דהיינו ההבדלה בין האוא"ס שלפני הצמצום ובין הקו כו'.

ויש להמתיק הענין יותר, ע"פ משנת⁶⁷¹ דענין גילוי הקו הוא ע"י שאחר הצמצום חזר והאיר כו', דהיינו בחי' התגלות הרצון להיות גילוי אור כו', וכמ"ש בע"ח⁶⁷², דאחר הצמצום אז המשך מן אור הא"ס כו'. ובמב"ש⁶⁷³ האריך בזה, איך שראה המאציל ית' שאם ישאר אורו מצומצם יהי' גרעון ח"ו, ולזאת חזר והאיר כו'. ואו'⁶⁷⁴ שז"ע שיתוף עמו מדה"ר כו'⁶⁵⁷. ומאחר שאחר הצמצום הי' בחי' הגילוי דאוא"ס ב"ה, ע"ז הוא ענין ההבדלה, שלא יהי' הגילוי ביתר מכפי המדה, באופן שיתקיים בחי' האור והגילוי כו'.

ויש לבאר זה ע"פ מ"ש במ"א⁶⁷⁵ בענין עד הגל הזה⁶⁷⁶, שזהו בחי' הפרסא שבין אוא"ס המאציל, בחי' לובן העליון כו', ובין עולם האצי, שלא יאיר האור דמאציל עליון ביותר, בכדי שלא יתבטל האור דאצי כו' (ובמ"א⁶⁷⁷ מבו' דבחי' גל עד הנ"ל הוא בהמשכה שע"י תורה ומצות, שהן המשכות דבחי' עצמות אוא"ס, ומ"מ נמשך באופן כזה שיוכל להתקבל כו'. ועמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו⁶⁷⁸, דהמדידה דתו"מ היא בחי' מדידה עצמית כו'). וזהו ג"כ ענין הבדלה הנ"ל (ומש"א כ"ע כו' אוכם הוא, היינו מה שלפעמים מאיר באמת גילוי אור מבחי' עצמות אוא"ס שלא ע"פ קו המדה, וכמו בקרי"ס שהי' קריעת הפרסא כו'⁶⁷⁹). ועמ"ש העה"מ ש"א פנ"ז⁶⁸⁰, דבצמצו' הראשון יש ג' בחי' גבורות, בינה גבורה ויסוד, ובחי' יסוד הוא בהאור שבין המקיף למוקף, והוא המקשר ומחבר שניהם כו', והיינו שזהו בחי' ההמשכה שבאוא"ס שלפני הצמצום בהרשימו (ולכן הוא

674) מבוא שערים שבהערה 556.

675) ראה סידור עם דא"ח שער הל"ג בעומר ד"ה עד הגל הזה (דש, ג ואילך).

676) ויצא לא, נב.

677) ראה לקו"ת שה"ש לו, ג.

678) ע' עב.

679) מקומות שצויינו בהערה 650.

680) עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) פרק נו.

668) אבות פ"ה מ"ז.

669) ראה תו"א הוספות יתרו קט, ג. תורת חיים שם רנד, ד ואילך. אוה"ת ברכה ע' א'תתצד. ספר השיחות תנ"ב ח"א ע' 157 ואילך.

670) תרומה כו, לג. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 648.

671) ע' לת. [ישן].

672) ראה עץ חיים שבהערה 161.

673) = ובמבוא שערים (שבהערה 424).

בחי' יסוד, ולא הוד, כמש"ש), ומ"מ הוא בחי' גבו, והיינו שיהי' באופן שלא יתבטל האור כו', וז"ע ההבדלה כו'*

ועיני'ל (דלפי הנ"ל עדיין אינו מוכן מש"א שקודם ההבדלה היו אור וחשך משתמשין בערכוביא כו'), דבאמת הי' בחי' האור שלהאיר בהעולמו' גם באוא"ס שלפני הצמצום, אלא שהי' מעורב ומיוחד בהאור העצמי כו'.

והענין הוא, דהנה ידוע⁶⁸⁷ דהאוא"ס שלפני הצמצום, הגם שאינו בגדר מקור כלל לעולמות כו', מ"מ יש לו איזה שייכות אל העולמות, שהרי מ"מ עלה ברצונו להאציל ולברוא, ושיעור בעצמו כו'⁶⁸⁸. ומאחר שיש שם עליית הרצון על עולמות, הגם שהוא בבחי' הבדלה לגמרי, עד שבחי' הרצון הכללי דטה"ת הוא כמו הוי' חדשה כו', כמשנת"ל⁶⁸⁸, מ"מ, הרי יש כאן עליית הרצון כו'⁶⁸⁹, ונת"ל דרצון זה הוא בבחי' התעוררות שנתעורר כבי' ברצון כו', א"כ בהכרח לומר שיש לו איזה שייכות כו'. רק שזהו בבחי' חיצוניות האור כו'. וכנודע⁶⁹⁰ דבאוא"ס שלפני הצמצום יש ג"כ ב' מדרי', פנימיות וחיצוניות כו', והיינו לבד בחי' עצם האור, שזהו בחי' ההעלם שלו, שאינו בבחי' גילוי כלל כו', הנה בהתפשטות האור יש ג"כ ב' מדרי', הא', בחי' האור כמו שהוא לעצמו, שאינו שייך אל העולמות, וזהו בחי' פנימיות האור כו', והב', בחי' חיצוניות האור השייך אל העולמות כו'. ולפמ"ש בלקו"ת בהוס' ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח⁶⁹¹, י"ל, שזהו כמו בחי' מח' ודבור, דמח' הוא בחי' גילוי העלם העצמי לגבי עצמו, ודבור הוא הגילוי אל הזולת כו', והכל הוא לעצמו באוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמש"ש. ובחי' הפנימיות הוא בחי'

(* ועמ"ש בע"ח שער הנקודים⁶⁸¹ פ"ב בענין הפרסא דא"ק⁶⁸², שז"ש בזהר⁶⁸³ דאית חד פרסא בין המאציל לכתר כו'. ואפשר י"ל בדוגמא כזאת גם בצמצום הראשון כו', שהרי בדרוש ויסע הגדול⁶⁸⁴ מבו' ענין והבדילה הפרוכ' שזהו בחי' פרסא בין אוא"ס שלפני הצמצום להקו כו'. וע' בע"ח שם שבשביל האצי' מספיק בחי' הצמצום דא"ק, והפרסא היא בשביל הברי'. ולפי"ז י"ל דבראשית הקו שלמע' מא"ק שזהו בחי' אצי' דכללית כמ"ש בתו"א והוס' בהבי' דבעצם פ"ד בהג"ה⁶⁸⁵, מאיר שם בחי' האוא"ס שלפני הצמצום יותר (ולפמשנת' שחזר והאיר, י"ל, דמאיר שם כמו שהוא כו'), ולכן נק' עה"ע כנ"ל. וההבדלה היא בשביל הגילוי בא"ק שנק' אדם דברי' דכללית כו', ולפי"ז ענין ההבדלה והפרסא היא בין ראשית הקו לא"ק כו' וכדוגמת הפרסא שבין אצי' לברי' כו'⁶⁸⁶.)

681) שער הנקודים: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. שבחצאי העיגול הזה אין צריך להעתיק). – ראה הערה 76 בשוה"ג.
 682) תיבה אחת אינה ברורה בכי"ק.
 683) ח"ג קכת, א (אד"ר).
 684) הנ"ל הערה 648.
 685) ראה לקו"ת לג' פרשיות לך לך צו, א. נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית ח"ד תשכת, א.
 686) על קטע זה כתב רבינו: ,משבחה"ע הזה אצל" (= מה

שבחצאי העיגול הזה אין צריך להעתיק). – ראה הערה 76 בשוה"ג.
 687) ראה המשך תרס"ו ע' רמב ואילך. ס"ע תעו ואילך.
 ע' תרעה ואילך.
 688) ראה לעיל ע' כח. [ישן].
 689) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קצט. המשך תרס"ו ע' רכו ואילך.
 690) ראה המשך תרס"ו ס"ע תרעז ואילך.
 691) ראה לקו"ת הוספות לויקרא נג, א ואילך.

האוא"ס כמו שהוא קודם עלות הרצון, ובחי' החיצוניות הוא בחי' עליית הרצון הנ"ל. ובמ"א⁶⁹² מבו' שזהו שיש ב' בחי' בשמו הגדול, דעד שנבה"ע הי' הוא ושמו בלבד⁶⁹³, יש בשמו ב' מדרי'⁶⁹⁴, הא', מצד עצמו, הוא אור א"ס ממש. הב', מה שנכלל בו ג"כ כח הספירות, שהוא הכח להאיר בבחי' גבול. וזה ע"ד שבבינה דאצי' הוא הוי' בניקוד אלקי', ופי' בזח"ג פ' אחרי דס"ה ע"א שמצ"ע היא הוי' בחי' רחמים, אך לפי שממנה דינין מתערי, היא בניקוד אלקי'. והענין הוא, כי הוי' הוא האורות דאצי', ושם אלקי' הוא הכלי⁶⁹⁵, והכלים הם ג' בחי' לנר"ן, שמתחילים מבינה כו', (ועמ"ש בדרוש ג' מיני אדם⁶⁹⁶), וא"כ, ע"י הבינה הוא התחברו' האור עם הכלי, לכן הוא הוי' בניקוד אלקי', שזה מורה על חיבור אור וכלי כו'. ועד"ז יוכן בבחי' שמו הגדול, שיש בו ג"כ ב' בחי' דוגמת הוי' בניקוד אלקים, היינו, מצ"ע הוא בחי' אוא"ס ממש, ונק' מקור לבחי' סוכ"ע, אמנם ג"כ כלול בו שרש לבחי' ממכ"ע המאיר בבחי' גבול, וז"ע שרש הספי' שבהאור כו', והיינו בבחי' עליית הרצון כו'. הרי שגם באוא"ס שלפני הצמצום יש בחי' האור להאיר בגבול, שזהו בחי' שרש הספי' שבהאור, דהיינו הכח להאיר בגבול כו' (ומבו' אצלינו במ"א⁶⁹⁷, דלפמ"ש הפרד"ס⁶⁹⁸ שהצחצחות הן שרשי הכלי', לא שרשי האורות, דלפ"ז י"ל, דשרשי הספי' שבעליית הרצון הו"ע בחי' האותיות דגליף גליפו כו'⁴²¹, שזהו בחי' כח הגבול כו', וא"כ, הכל שרשי בחי' הכלי', ולא האור כו'. הנה לבד זאת דלפמ"ש במ"א⁶⁹⁹ שגם להדיעה שהאורות פשוטים⁷⁰⁰, מ"מ יש בהם ע"ס, שז"ע ע"ס בלי מה כו'⁷⁰¹, א"כ שייך גם שרשי האורות כו', וכן משמע ממשנת"ל שזהו הכח להאיר בבחי' גבול, שזהו מקור האור דממכ"ע כו', הנה לבד כ"ז, הרי מבו' בפרדס, דכשם שבע"ס דאצי' יש בחי' עצמות וכלים, כמו"כ הוא בבחי' הצחצחות כו', א"כ, הרי האור המתלבש בהאותיות הוא בחי' האור שלהאיר בבחי' גבול כו'. ולפ"ז י"ל, דכמו שנת"ל⁷⁰² בהרשימו והאור המתלבש בה, שזהו כדוגמת או"כ, כמו"כ בדוגמא כזאת הוא בהאוא"ס שמתלבש באותיות הרשימו לפני הצמצום כו'. ומ"מ, לפני הצמצום, גם האור שהוא בבחי' מקור להאיר בגבול, הי' בבחי' בלי גבול, באופן דכללות האור שהי' ממלא מקום החלל לא הי' בו ראש וסוף כו'). נמצא, שגם לפני הצמצום יש בחי' האור שלהאיר בעולמות, והוא בחי' חיצוניות האור, מקור דממכ"ע כו'. רק שקודם הצמצום הי' הכל מעורב ומיוחד, ולא הי' ניכר החיצוניות בפ"ע כו'⁷⁰³.

מח

שלא נדפס, ונמצא בכת"י). הובאו דבריו בפירושו החייט (מנחת יהודה) לספר מערכת האלקות פ"ג (כח, א – בדפוס מנטובה, שי"ח) ובפרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"א. וראה אוה"ת ענינים ס"ע רנח ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א – תרנ"ח ע' יד ואילך. סה"מ תרס"ח ע' רג ואילך. שיחת ש"פ בשלח תשט"ו (תורת מנחם התוועדיוות תשט"ו ח"א ע' 254 ואילך). וראה ספר הערכים חב"ד ח"ד ע' צג ואילך. וש"נ.

(701) ראה ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך.

(702) ע' לד. [ישן].

(703) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רו. המשך תרס"ו ע' ריח ואילך. סה"מ תרס"ח ע' כו. ע' קסד ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תרמא ואילך. ע' תרעז. סה"מ תרע"ח ע' ב ואילך. עטר"ת ע' תנו. ע' תרסד ואילך.

(692) ראה אוה"ת ואתחנן ע' כג. המשך תרס"ו ע' רמז.

(693) פרקי דר"א פ"ג.

(694) הבא לקמן הוא לשון אוה"ת ואתחנן שם.

(695) ראה תו"א יתרו סט, ד. לקו"ת בלק ע"ג, ב. וראה תניא שעהי"א ספ"ד.

(696) ראה אוה"ת ענינים ע' צז.

(697) ראה המשך תרס"ו ע' תרעט.

(698) שער יא (שער הצחצחות) פ"ו.

(699) ראה אוה"ת בחוקותי ח"ג ע' תתקט ואילך. ד"ה

להבין ענין אוא"ס שבהערה 659 (אוה"ת ענינים ע' קע).

הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א – תרנ"ח ע' פג ואילך.

המשך תרס"ו ע' תרסה. המשך תער"ב ח"א ע' כד.

(700) הר"מ מרקנטי בספר טעמי המצות שלו (בסופו, בחלק

וידוע המשל בזה⁷⁰³ מהשפעת הרב לתלמיד, דכאשר הרב משכיל את השכל לעצמו, הרי אין השכל בערך שכל המקבל כלל, והגם שיש בו מה ששייך אל המקבל, והוא בחי' חיצוניות השכל כו', אמנם, גם בחיצוניות השכל מאיר אור רב, שג"ז אינו בערך כלל אל המקבל, והעיקר הוא, שאינו ניכר חיצוניות השכל מן הפנימיות, וכאשר ירצה הרב להשפיע השכל אל התלמיד, ישפיע ממילא בחי' פנימיות השכל, לפי שאין הבדלה ביניהם בעצם המשפיע כו', כ"א כאשר הרב מצמצם ומעלים אור שכלו, אז נבדל אצל המשפיע בחי' חיצוניות אור השכל השייך אל המקבל, ונעשה ניכר בפ"ע כו', וגם מתעלם ממנו האור הרב, שאינו מאיר בו כ"כ כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה, דקודם הצמצום הי' בבחי' חיצוניות האור ג"כ גילוי אור רב בבחי' בל"ג ממש כו', לפי שכללות האור הוא בבחי' גילוי העצם ומעין העצם דא"ס עצמו ית', דקודם הצמצום הי' כ"ז בבחי' קירוב ובבחי' התגלות כו', לזאת הי' גם חיצוניות האור בבחי' בל"ג ממש כו', גם לא הי' ניכר כלל החיצוניות מן הפנימיות, והי' הכל בבחי' התאחדות ממש כו', וע"י הצמצום נעשה ההבדלה ביניהם כו'.

והענין הוא, דהנה, פעולת הצמצום הוא ב' ענינים⁷⁰⁴, הא', להעלים האוא"ס הבל"ג, וכנוודע דהאור שלפני הצמצום הוא בבחי' א"ס, ואינו בגדר שיהי' ממנו התהוות העולמות שהן בבחי' גבול כו', ע"ז הי' הצמצום, שסילק אורו הגדול עה"צ⁷⁰⁵ כו'¹⁶¹, ועוד זאת הי' פעולת הצמצום, לעשות ההבדלה בין הפנימיות אל החיצוניות. דהנה נת"ל⁷⁰⁶ דבאוא"ס שלפני הצמצום הכל בבחי' התאחדות, ואינו ניכר שם אורות מיוחדים פרטיים כו', שהרי גם בבחי' טה"ת שאחר הצמצום, דהיינו בחי' מחה"ק דא"ק, הרי הכל שם בבחי' התכללות בהשוואה ממש כו' כמ"ש במ"א⁷⁰⁷ דלכן כולם נסקרים בסקירא אחת כו'⁷⁰⁸. וגם בבחי' העקודים הרי כל האורות עקודים בכלי אחד⁷⁰⁹, שהן קשורים ומיוחדים, ואינו ניכר בחי' חכ' בפ"ע או מל' בפ"ע כו'. וא"כ מכ"ש וק"ו לאין קץ באוא"ס ב"ה, שהכל קשור ומיוחד בבחי' אחדות אחד ממש כו'. וע"ז הי' הצמצום באוא"ס ב"ה, בכדי שיתגלה בחי' היותר אחרונה שבאוא"ס, דהיינו בחי' מל' דא"ס, ויהי' ניכר בפ"ע כו'. דהנה, בחי' חיצוניות האור דאוא"ס ב"ה מה ששייך לעולמות, זהו בחי' מל' דא"ס, וכידוע דכללות סיבת התהוות העולמות הוא מפני שעלה ברצונו ית' אנא אמלוך כו'¹⁶⁵, ובזה הי' עליית הרצון שעלה ברצונו להאציל כו', ושיעור בעצמו בכח כו', שכ"ז הוא בבחי' מל' דא"ס כו', וכמ"ש המק"מ⁷¹⁰ במאה"ז⁴²¹ בריש הורמניתא בשם מורו ז"ל, כי שיעור בכח שיעור י"ס שהיו גנוזים בתוכו דרך משל שיער שיעור הכתר והחכ' כו' עד המל', וכ"ז בכח, ואחר ששיער שיעור המל' שבתוכה יהיו העולמות, אז נק' הורמנא דמלכא כו'. ומה שלמע' מבחי' המל', זהו למע' מבחי' עליית הרצון, והוא בחי' הפנימיות דאוא"ס כו'. וקודם

מט

704 (ראה אוה"ת ענינים שבהערה 648. סה"מ תרס"ח שם
 (ע' כו). אעת"ר ע' לו ואילך.
 705 = על הצד.
 706 ע' כו. ע' כט. [ישן. ישן].
 707 ראה לעיל ע' כט ואילך ובהערה 408. וש"נ. [ישן]
 708 ע"פ ראש השנה יח, א (וראה חדא"ג מהרש"א שם).
 נוסח ברכת זכרונות.
 709 ראה עין חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. שער ז
 (שער מטי ולא מטי) פ"א. תו"א נח י, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר
 הזקן פרשיות ח"א ע' סד ואילך. תורת חיים נח סה, ד ואילך.
 ובכ"מ.
 710 (710) שבהערה 411.

הצמצום הי' בחי' המל' בבחי' התאחדות והתכללות ממש, כי הי' הכל אחדות אחד, ולא הי' ניכר בחי' המל' בפ"ע כו'. וע"י הצמצום הוא שנתגלה ונפרטה בחי' המל', שזהו בחי' האחרונה שבהאור, מה ששייך אל העולמות כו'.

וז"ע ההבדלה, שבאוא"ס שלפני הצמצום גופא נעשה ההבדלה ע"י הצמצום כו'. וקודם הצמצום הי' אור וחשך משתמשין בערבובי', דבחי' האור השייך אל העולמות (בחי' אש ה' כו'⁷¹¹) הי' מעורב בבחי' פנימיות האור, ולא הי' ניכר כו', וע"י הצמצום נעשה ההבדלה כו'. וזהו ויבדל אלקים בין האור כו'¹⁸², שהאור שלהאיר בבחי' הגבול כבר הי' לפני הצמצום, אלא שהי' מעורב כו', וענין הצמצום הוא להבדיל ביניהם, להיות ניכר בפ"ע כו'.

[בס"ד, ש"פ לך, עת"ר⁷¹²]

והנה ⁷¹³ בזח"א דל"א ע"א⁷¹⁴, ע"פ¹⁸² ויבדל אלקי' בין האור כו', כ'⁷¹⁵, דאור הוא חסד, וחשך הוא גבו', ויום ולילה הם ז"א ומל'⁷¹⁶, וזהו ויקרא אלקי' לאור יום ולחשך כו'⁷¹⁷, לפי⁷¹⁸ שז"א עיקר בנינו מן החסדים, וכמ"ש⁷¹⁹ זכר חסדו כו', ומל' בנינה מהגבו' כו'⁷²⁰, וענין ויבדל אלקי' הוא כענין הנסירה⁷²¹ בין ד"ו פרצופים⁷²², שיפרדו הגבורות מהחסדים, ואזי אח"כ יוכלו לבוא ולהתייחד פב"פ, ויומתקו הגבורות ויהיו ג"כ חסדים כו', שזה"ע ויהי ערב ויהי בקר יום אחד⁷¹⁷, שהלילה והיום נעשה יום אחד ממש כו'⁷²³.

והענין הוא, דהנה כתי'⁷²⁴ וידעת היום והשבות אל לבביך כי הוי' הוא אלקי', ולכאו' א"מ מה"ע וידעת היום, וכי הידיעה היא רק ביום ולא בלילה, או שהידיעה היא דוקא היום ולא מחר, שה"ה ידיעה תמידית, ומה"ע היום. אך הענין הוא⁷²⁵, דכשם שהיום הוא כלול מיום ולילה דוקא⁷²⁶, שאין יום שאין לילו עמו⁷²⁶, ודוקא כשכלול מיום ולילה ה"ז יום שלם, כמו"כ תכלית העבודה היא לייחד ב' השמות דהוי' ואלקי' כו'. וז"ש וידעת היום והשבות אל לבבך, דכמו היום שהוא יום ולילה, כמו"כ והשבות אל לבביך, לחבר ולייחד ב' השמות דהוי' ואלקי', שהן ג"כ בחי' יום ולילה, דש' הוי' הוא בחי' יום, שהוא בחי' אור וגילוי, וכמ"ש⁷²⁷ אל הוי' ויאר לנו, והיינו להיותו בחי' החסד, שהוא בחי' גילוי אור כו', וש' אלקי' הוא בחי' לילה, שמעלים ומסתיר, וכמ"ש⁷²⁸ שמש ומגן הוי'

(716) ראה פירוש המלות פרק לא. אוה"ת (יהל אור) לתהלים ע' סב ואילך.
 (717) בראשית א. ה.
 (718) ראה פירוש המלות שם.
 (719) תהלים צה, ג. וראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש י. תניא פמ"ג (סב, א). ועוד. – השייכות של זכר (זכרון) לזכר – ראה תו"א יתרו ע, ב. אוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ (ע' שנו ואילך). ועוד.
 (720) ראה לקו"ת פ' ראה לא, א.
 (721) ראה ראה לקמן ע' נא ואילך. וש"נ. [ישן]
 (722) ראה ברכות סא, א.
 (723) ראה אוה"ת בראשית שם.
 (724) ואתחנן ד, לט.
 (725) ראה ד"ה וידעת היום בלקו"ת ואתחנן ז, ד ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' קעה ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תכח ואילך. תרע"ח ע' שעד ואילך. תרצ"ב ע' רמד ואילך.
 (726) ראה זר ח"א מו, א. ח"ב מו, ב. ח"ג צג, ב.
 (727) תהלים קיח, כו.
 (728) שם פד, יב. וראה תניא שעהיה"א פ"ד ואילך. אוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ.

(712) כתי"ק אין התחלה וסיום של המאמר. התחלת המאמר בעת שנאמר הי': „אחר הדברים האלה". הנחה (מרשימת השומעים) ממאמר זה – לקמן ע' 000 ואילך.
 (713) מאמר זה הוא מאמר ח' של ההמשך. חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ברבות ס"פ ואתחנן באוה"ת ואתחנן ע' שסב. ד"ה להבין כו' עשרה עומקים תרכ"ז (סה"מ תרכ"ו ע' רלו ואילך). ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' תכ – כנסמן לקמן בהערות.
 (714) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שם.
 (715) וז"ל: „נפס נהורא בסטר ימינא, וחשוכא בסטר שמאלא, ואפריש לון לבתר, בגין לאתכללא דא בדא, הה"ד ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, ואי תימא הוה הבדלה ממש, לא, אלא יום אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינא, ולילה מסטרא דחשוכא דאיהו שמאלא, וכד נפסו כחדא אפריש לון, והבדלה הוה מסטרו, לאסתכלא אפין באפין, ולא תדבקא דא בדא למהוי כלל חד, ואיהו אקרי יום וקרי ליה יום, ואיהו קרי לילה, כמה דאת אמר ויקרא אלקים לאור יום וגו', מהו ולחשך, דא חשך דאחיד ללילה". הובא באוה"ת בראשית ח"ג תצו, א. ושם: „רפי' במק"מ נהורא הם החסדים וחשוכא הם הגבורות ויום הוא ז"א ולילה הוא מל' יעו"ש, ואפריש לון הו"ע הנסירה, והמכוון כדי להביא אח"כ פב"ב וזהו ויהי ערב ויהי בקר ועי"ז נעשו יום אחד בבחי' פב"ב, עמ"ש סד"ה וידעת היום דרוש השני".

אלקי, וזהו להיותו בחי' הגבוה, שהו"ע צמצום והעלם האור כו', וצריכים לחבר ולייחד את הוי' ואלקי, היינו להסיר ההעלמות וההסתרים דש' אלקי, ויתיחד עם הגילוי דש' הוי' כו', ואדרבא, שההסתר יתהפך לאור וגילוי כו' (וכמו ויהי הענן והחשך ויאר כו'⁷²⁹, וכמ"ש במ"א⁷³⁰), והיינו⁷³¹ כאשר יבין וישיג שההסתר דש' אלקי אינו העלם והסתר אמיתי ח"ו, שהרי הש' אלקי הוא אלקות ממש כמו ש' הוי', וכמ"ש⁷³² אכן אתה אל מסתתר, שהכח ההסתר הוא אלקות ממש כמו כח הגילוי כו'⁷³³, ולכן באמת לגבי ש' הוי', אין האלקי מסתיר כלל, ומאיר הגילוי דש' הוי' כמו שהוא גם ע"י ש' אלקי כו'.

וכידוע המשל בזה⁷³¹ מהכחות שבנפש, שיש בהם ג"כ כח הגילוי וכח ההסתר, וכולא חד כו'. וכמו בשכל, הרי יש בו כח הגילוי, שהוא להשכיל ולהתחכם בכל דבר בכמה שכליות וסברות בהענין, וכן להשפיע ולגלות את השכל אל הזולת כו', וכמו"כ יש בו כח ההגבלה, להגביל כל שכל וכל סברה כמה יתפשט, דעד פה תבוא כו'⁷³⁴, שבאם לא תהי' הגבלה, ילך בו בדרך עקלתון, ויהי' בלי⁷³⁵ אמיתי כו', כ"א צ"ל בכל סברה אמיתית הגבלה שלה כמה שתפשט, ועי"ז יוכל ג"כ להכריע בין הסברות איזה מהם היא אמיתית יותר, ויוכל ג"כ להכריע בכללות הענין בריבוי הסברות באמיתיות הענין איך ומה הוא כו'. וכן בהשפעה אל הזולת צ"ל במדידה והגבלה בכללות הענין, באופן שיוכל להתקבל אל הזולת, היינו לצמצם ולהעלים הפנימיות, ולגלות רק החיצוניות שלפי ערכו כו', וגם זאת בדרך קצרה דוקא, וכל ענין להלבישו בלבושים וענינים שונים, וגם במשלים, שמהם יובן הענין אל המקבל כו', שכ"ז הוא מכח המסתיר והמגביל שבשכל כו'. והרי הכח הזה הוא מכח המשכיל גופא, כמו כח הגילוי, דשניהם ממקור א' יבואו, ושניהם המה מגדרי השכל כו', דכשם שצ"ל כח הגילוי, כמו"כ צ"ל כח המסתיר והמגביל, דבלעדו לא יהי' השכל אמיתי, ולא יהי' הגילוי כדבעי כו', היינו שלא יתקבל אל המקבל כו', א"כ ה"ה מכח השכל עצמו כו'. ולכן באמת לגבי המשפיע אינו מסתיר ומגביל כלל, שה"ה ביכולתו להתפשט ביותר, וגם רואה כל הפנימיות וההתפשטות גם בהגבלה כו'. וכמו"כ הוא בהוי' אלקים, דכח ההעלם דש' אלקים הוא כח א"ס ממש כמו כח הגילוי דש' הוי' כו', דהכל אלקות ממש כו'. ולכן באמת הש' אלקים אינו מסתיר כלל על הש' הוי' כו'. וההסתר דש' אלקי הוא רק לגבי המקבלים כו'. והכוונה בזה, בכדי שיוכלו לקבל, והיינו שיומשך האור באופן כזה שיוכלו גם מקבלים התחתונים והשפלים לקבל את האור כו'.

ויש בזה יתרון מעלה⁷³¹, מה שהתחתוני' במעלה ומדרי' יקבלו ג"כ אור הוי'. והגם שזהו הארה מועטת, מ"מ, ה"ז הארת ש' הוי'. דבלעדי הש' אלקי, הרי לא הי' בהם גם הארה מועטת זאת, שהרי לא הי' אפשר להיות התהוות שלהם כלל, וע"י ההסתר דש' אלקים, נתהוו מציאות תחתונים במעלה ומדרי', ושיהי' בהם ג"כ גילוי הארת ש' הוי', הארה מועטת עכ"פ כו'. והוא שכולם חיים וקיימים מהאור האלקי, ומרגישים את החיות

(729) בשלח יד, כ.

(730) ראה מקומות שצויינו בהערה 650.

(731) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרמ"ח ע' רת. ד"ה ויקח

קרח תרנ"ה (סה"מ ליקוט ח"ב ע' מד ואילך). סה"מ תרנ"ז ע'

מז ואילך. ועוד.

(732) ישע"י מה, טו.

(733) ראה סה"מ תרכ"ט ע' קסג. תרל"ד ע' סא. תרמ"ז ע'

סא

(734) ע"פ איוב לה, יא.

(735) אוצ"ל: בלתי.

האלקי שבהם כו', לא מבעי בנבראים העליונים דעולמות בי"ע הרוחנים, הרי כאו"א לפי מדריגתו מרגיש את האור והחיות האלקי שבהם ומשיגים את אלקות כו' (הגם שכ"ז הוא רק השגת המציאות לבד כו'), וגם הנבראים התחתונים דעוה"ז הגשמי משיגים ומרגישים את האור האלקי ע"י העבודה כו'. ועוד זאת, שע"י ההארה המועטת, יוכלו לבוא אח"כ אל בחי' עצם האור והגילוי כו'. וע"ד עד ארבעין שנין כו'⁷³⁶, אבל לאחר ארבעין שנים הרי קאים על עומק שכל הרב כו', והיינו ע"י שתחלה קבל את האור שלפי ערכו כו', שבאם ה' הרב משפיע לו מתחלה בחי' עומק השכל, הרי היו מתבלבלי' חושיו, ולא הי' מקבל כלל, וא"כ הרי לא הי' יודע כלל את השכל, לא בעת ההשפעה ולא אח"כ כו', אבל כאשר משפיע לו את השכל לפ"ע השגתו, ה"ה יודע אותו, ועם היות שזהו רק אור מועט, הנה כשיעמיק ויעיין בזה היטיב, יבוא אח"כ אל עומק הכוונה כו'. וכמו"כ יובן היתרון שיש בהסתר, שע"י ה' גילוי האור גם בנבראים שהן תחתונים במעלה ומדרי', אשר מהארה זו שמאיר להם, יכולים לבוא גם על עצם האור, לפי שבאמת יש בזה הכל, מאחר שההסתר אינו אמיתי, א"כ יש בזה כללות האור, גם עצם האור כו', וע"י העבודה והיגיעה שמסיר את ההסתר, מאיר ומתגלה בחי' עצם האור כו'.

נא

ועוד זאת יש יתרון גדול בהסתר, שע"י בא לידי השגה במוחש בהענין האלקי, שזהו כמו ראיית המהות כו'. וע"ד מ"ש בלקו"ת בהבי' דלא תשבית⁷³⁷, בהפרש בין נגלה ונסתר דתורה, דהנסתר הוא ע"ד ידיעת המציאו', והנגלה ה"ז ידיעת מהות חכמתו ית' כו'. ועד"ז ע"י ההסתר יודע את הענין האלקי במוחש יותר כו', וכמו ומבשרי אחזה אלוך' כו'³¹. וכמו שאו מרום עיניכם וראו⁷³⁸, שבהדברים הגשמיים נראה כח הא"ס במוחש ובגילוי כו'. וכמו בהשגה דראה נתתי לפניך כו'⁷³⁹, שזה בא בבחי' ראי' חושיות כו', וכמ"ש מזה בד"ה זה היום, רס"ט⁷⁴⁰. וכמו שע"י משל יודעים ומבינים היטיב את הנמשל. ובפנימיות יותר, הוא בחי' יתרון האור דעצם ההסתר גופא שמתגלה כו', וכידוע⁷⁴¹ דההסתר שרשו למעלה יותר מהגילוי, וכמו משל ונמשל כו', שהמשל בשרשו למעלה מהנמשל כו' כנודע⁷⁴², וע"י העבודה בהסרת ההסתר, מתגלה הכח נעלם שיש בזה כו', וכמ"ש כ"ז במ"א באורך. וזה"ע המתקת הגבורות, שנמתקים ונעשים חסדים, שיש בזה עוד יתרון אור כו'.

וזה"ע יחוד הוי' ואלקי, שזהו יחוד ז"א ומל', בחי' חו"ג כו', שהגבורות וההעלם דבחי' מל', ש' אלקי, מתייחדים ממש בהגילוי דש' הוי', ונעשים ג"כ בחי' אור וגילוי, ואדרבא, בבחי' אור נעלה ביותר כו'. וכמו"כ הו"ע והשבות⁷²⁴ אל לבביך⁷⁴³, ב' לבבות, הן נה"א ונה"ב⁷²⁵, דלב חכם לימינו⁷⁴⁴, שנה"א הוא בחלל הימני המלא רוח חיים כו', ונה"ב

(736) עבודה זרה ה, ב: לא קאי איניש אדעת' דרבי' עד

ח"א ע' ריד.

(742) ראה תו"א לך לך יב, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי

ויקרא ח"ב ע' תקבב ואילך. אוה"ת שלח ע' תקפא. סה"מ תר"ס ע' כב. תרס"ה ע' קטו. תרצ"ב ע' רצט.

(743) ראה אוה"ת נ"ך ח"א ע' רכט. תהלים (יהל אור) ע'

תלט. ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתקא.

(744) קהלת י, ב.

(737) ויקרא ה, ד.

(738) ישע"י מ, כו.

(739) ראה לעיל ע' יט ואילך. [ישן].

(740) ראה סה"מ תרס"ט ע' קח ואילך.

(741) סה"מ תרל"ד ותרמ"ז שבהערה 733. סה"מ תרל"ט

בחלל שמאלי המלא דם כו⁷⁴⁵, והן ג"כ בחי' חו"ג, וכידוע דשרשן מהב' שמות דהוי' ואלקי' כו⁷⁴⁶, וצ"ל ג"כ יחוד דנה"ב ונה"א, שהגבורות דנה"ב יוכלו בנה"א, שגם הנה"ב יהי' בבחי' ביטל ואהבת ה' כמו הנה"א כו.

והנה בכדי שיתייחדו צ"ל תחלה הנסירה, והו"ע הפרדת הגבורות מן החסדים, ואח"כ יהי' בחי' יחוד והתכללות הגבו' בחסדים כו'. והנה ענין הנסירה למעלה הוא⁷⁴⁷, דהנה ידוע⁷⁴⁸ דז"א ומל' בתחלת אצילותן היו דבוקים בבחי' פרצוף א', והיו בבחי' אחר באחר, וכמ"ד⁷²² דו פרצופים נבראו כו', והוא, שהמל' מקבלת רק מבחי' אחר ז"א. והענין הוא⁷⁴⁷, עד"מ העלם השכל שמתעלם באותיות הכתב, שהמקבל מקבל שפע השכל רק ע"י אותיות של הכתב, שהן חיצוניות לגבי אותיות הדבור כו', והן בחי' עשי' בלבד כו', והוא משל להבין דבחי' המל', גם בחי' ג"ר כח"ב שבה, מקבלי' רק מבחי' אחריים דנה"י דז"א כו'.

והנה⁷⁴⁷, קודם הנסירה הי' בחי' כותל א' לשניהם⁷⁴⁸. וביאור דבר זה יובן עד"מ השפעת השכל שהרב משפיע להתלמיד, הנה ודאי כאשר ישפיע להתלמיד איזה שכל וסברא, הגם שיסבירוהו לו היטיב עד שיכין אותה התלמיד היטיב כמו שמבינה הרב בעצמו, עכ"ז יש הפרש גדול בין הרב להתלמיד באותה הבנת הסברא והשכל, כי כח שכלו של הרב גדול מאד, ואין שכלו של התלמיד ערוך לגבי', ולזאת, הגם שהסביר לו הסברא, הרי מ"מ התלמיד ישכילנה לפי שכלו לבד, ואמנם הרב ישכיל ויבין אותה לפי שכלו הרחב יותר, וישיג יותר עומק המושג שיש באותה הסברה, הרבה יותר מהשגת התלמיד כו'. ועילוי השגת הרב בזה הוא נראה ונגלה, שגם אם הרב לא יבאר ולא יגלה את העומק המושג שהוא יודע בזה, כ"א רק מה שהשפיע והסביר להתלמיד, מ"מ, כשהרב מדבר באותה סברה, נראה ונגלה לכל שהוא יודע אותה לעומקו יותר הרבה מהתלמיד כו' (דאָס זעט זעך אָן און עס איז ניכר בדברו בהשכל כו'), ולכן יש לו בו חיות יותר כו'. אך הנה כ"ז הוא כאשר הרב משפיע לו את השכל כמו שהוא, בלתי לבושים בענינים אחרים וזרים כו', אבל כאשר הרב מלביש את השכל בלבושים זרים, כמו במשלים גשמיים במילי דעלמא וכיוצא, הנה אז הרב והתלמיד שוין בהשגת אותו השכל, כי הרי בהשגת מילי דעלמא, גם התלמיד משיג בשוה ממש כמו הרב. וכמו עד"מ זה שהאש שורף והמים מכבין, יודע הרב והתלמיד בשוה ממש, וא"כ, כאשר מעלים ומלביש את השכל במשל דאש ומים וכיוצא, הרי ידיעת התלמיד שוה בזה כמו ידיעת הרב, כי במילי דעלמא שוין הם ממש. והגם שבאמת גם בזה יבין הרב את הנמשל המובן מן המשל הרבה יותר

נב

(747) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין כו' עשרה עומקים שבהערה 713. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתקב ואילך. סידור עם דא"ח רמו, ד. ביאורי זוהר להצ"צ ח"א ע' תא ואילך. ד"ה תקעו וד"ה שיר המעלות – תשכ"ו (סה"מ תשכ"ז ע' ו ואילך. ס"ע יז ואילך).

(748) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה פ"ב ואילך. עץ חיים שער כט (שער הנסירה) פ"א ואילך. מקדש מלך שבהערה 715. סה"מ תש"ט ע' 217. וש"נ.

(745) ראה זח"ב קז, ב. עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ד. ראשית חכמה שער היראה פ"ג. שו"ת הרמ"ע מפאנו סימן צב (ע' קע – בהוצאת ירושלים, תשכ"ג). תניא פרק ט [ובמ"מ הגהות והערות קצרות לתניא שם]. לקו"ת שה"ש לא, א.

(746) ראה אוה"ת בראשית ח"ג תקכב, ב. מקומות שצויינו בהערה 743.

מהתלמיד⁷⁴⁹, הנה כאשר הרב מדבר בהמשל (דהיינו בהשכל בעת שהוא בהתלבשות כו'), אינו ניכר כלל יתרון ידיעת הרב על התלמיד בהשכל, שהרי בהמשל יודעים הם שניהם בשוה. וגם אפי' כשמדבר בהנמשל, הנה בעת שמדבר בהשכל ע"פ המשל (דהיינו בהשוואת הנמשל והמשל, והו"ע הבנת השכל מתוך המשל דוקא, איך שמהמשל מובן הנמשל כו'), אינו ניכר בזה כ"כ יתרון ידיעת הרב, רק כשמדבר בהשכל כמו שהוא מצד עצמו, אז ניכר כו', אבל כאשר הנמשל קשור עם המשל, ושממנו הוא מובן, אינו ניכר בזה כ"כ הפלאות ידיעת הרב על התלמיד כו'.

ויובן זה ג"כ עד"מ⁷⁵⁰ כשהרב לומד עם תלמידו רק אותיות ותיבות דתנ"ך⁷⁴⁹, דאז אין יתרון לזה על זה, ששניהם אומרים ויודעים האותיות והתי' בשוה. והגם שבודאי הרב יודע בהתי' הרבה יותר מהתלמיד, היינו בהאור המתלבש בהתי', וגם בעצם התי', היינו למה נא' הענין בתיבות אלו דוקא כו', וגם יודע את האור שבהאותיו' עצמו (וכידוע שכל אות יש בו אור וכח עצמי, לבד אור השכל המתלבש בתוכו כו'), שהתלמיד אינו יודע כ"ז כו', מ"מ, אינו ניכר בזה כלל יתרון מעלת ידיעת הרב על התלמיד, מאחר שלומדים רק האותיות והתיבות, שבזה הן שוין כו'. אבל כשלומד עמו עמקות איזה ענין, הרי אז ניכר חריפות הרב וגודל מעלתו על התלמיד כו'.

והדוגמא מזה יובן למעלה⁷⁴⁷, דבהיות שפע והמשכת מוחין דז"א יורדין בהתלבשות גדולה בבחי' אחוריים דנה"י דז"א, שהוא כמשל התלבשות השכל במעשה הכתב כו' כנ"ל, אזי נק' בחי' זו בשם כותל א' לשניהם. והענין למעלה הוא תכלית ירידת העלם והתלבשות המוחין בערך משל התלבשות השכל להתלמיד במילי דעלמא, ואזי אינו ניכר ההפרש בין מוחין דז"א למוחין דנוק', דהגם שערך מוחין דנוק' קטן מאד לגבי ערך מוחין דז"א, דהמוחין דנוק' הם בחי' מקור לעולמות בי"ע, ומוחין דז"א אינם בבחי' מקור לבי"ע, וכידוע דז"א הוא עדיין בכלל עולם הא"ס כו'⁷⁵¹, הנה כאשר מאיר גילוי אור המוחין דז"א, אז ניכר ונגלה יתרון מעלת הז"א כו' (בהענין שלפנינו המכוון בזה שאז ניכר ונגלה גילוי אור האלקי ואיך שההסתר אינו אמיתי כו'), אבל כאשר המוחין דז"א מתעלמים מאד, אז אינו ניכר יתרון מעלת בחי' מוחין דז"א על המוחין דנוק', דשניהם הם בבחי' קטנות כו'. וז"ע כותל א' לשניהם, שהמשפיע והמקבל (והוא בחי' הגילוי וההסתר כו') שניהם שוין כו'.

נג

וכ"ז הוא קודם הנסירה, אבל אחר הנסירה, אין כותל א' לשניהם כו'. והענין הוא⁷⁴⁷, כדאי' בזהר אחרי דע"ז ע"ב, דאתא חסד ופריש גיזעין כו'. והענין הוא⁷⁵², דלהיות כי כאשר הי' כותל א' לשניהם, היינו שהי' ערך בחי' השגת המקבל שוה להשגת המשפיע מטעם הנ"ל, ועיקר ענין הנסירה הי' להבדילם ולהפרידם זמ"ז, עד שלא יהי' ערך המקבל כערך המשפיע, אלא ישאר המקבל למטה בערכו הקטן, וערך הרב ישאר למעלה

(749) ראה ד"ה תקעו וד"ה שיר המעלות שבהערה 747.

(750) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 713.

(751) ראה תו"א תרומה פא, ב. סהמ"צ להצ"צ ד, ב.

פו, ב. ובכ"מ.

(752) ראה ביאורי הזהר פ' אחרי לאדמו"ר האמצעי ע"ד, ד ואילך. לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שנו ואילך.

במדריגתו שהוא גבוה מהמקבל, וכמשל הנ"ל בשפע שכל כמו שהוא בלתי לבוש כו'. אך הנה ע"י מה יהי' סיבת הבדל זה הכותל, עז"א אתא חסד ופריש גזעין כו', פי', בחי' החסד הוא בחי' ההארה וההתגלות יתירה יותר מכפי המדה המצומצמת כו'. דהנה ידוע דבחי' מל' דאצי' המחי' כל העולמות הוא הנק' בשם כח הפועל בנפעל, וחיות כח זה בא ונמשך לכל המקבלים לכאו"א לפום שיעורא דילי, ואם הי' מקבל הארה יתירה יותר מכפי המדה המצומצמת בו, הי' בטל במציאות לגמרי כו', כי לפ"ע הנפעל כן ערך כח הפועל האלקי שבו, ואם הי' מאיר כח הפועל בהנפעל יותר מכפי ערכו לא הי' מתקיים כלל כו', וכמא' ⁷⁵³ הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה כו'. ונמצא שהשפעת המל' בבי"ע היא בבחי' מדה וגבול כו'. וכמו"כ מובן שמקבלת המל' מז"א ג"כ בבחי' מדה וגבול גם באצי', מאחר שנק' מקור כל המקבלים כו'. וזהו כאשר בחי' ז"א מתצמצם להשפיע במל' לפי ערך ההשפעה בעולמות כו', והיינו שמתעלם ומסתתר ההשפעה, דאז הן בבחי' כותל א' לשניהם כו'. וכבר נת"ל דאזי שוה המשפיע והמקבל, ואינו ניכר מעלת המשפיע כו'. וכאשר ירצה המשפיע שיבדל המקבל ממנו בערך, ישפיע להמקבל בהתגלות יתירה יותר מכפי הצמצום שנתצמצם בהתלבשות המשלים הגשמיים, ואז נבדל ערך המקבל מן המשפיע, וגילוי זה ה"ה היפך ההסתר, ולכן נק' בשם חסד, כי כל בחי' חסד הו"ע התגלות ההארה יותר מהראוי ומצטרך כו', וכמו אברהם שהי' איש החסד הי' נדיב ביותר והשפיע ריבוי טוב וחסד לכל אדם כו', דז"ע החסד להשפיע בריבוי לא רק כפי הראוי כו', דהגבלת ההשפעה זהו מבחי' הגבו' שמגביל את השפעת החסד כו', אבל מצד החסד עצמו, באה ההשפעה בריבוי כו' (וע' משי"ת לקמן ⁷⁵⁴ בענין טוב וחסד כו'). וזהו שאו' שסיבת הנסירה הוא ע"י דאתא חסד, והיינו ע"י שבא השפע מאור החסד שבז"א, ושרשו מבחי' רב חסד דא"א כו', שע"ז ממילא ינסר הכותל, והובדל ז"א מנוק', וניכר גילוי אור בחי' הז"א כו'.

[בס"ד, ש"פ וירא, עת"ר⁷⁵⁵]

וביאור הענין הוא, דהנה ידוע⁷⁵⁶ שיש ב' מיני המשכות⁷⁵⁷, הא', מה שנמשך בסוד שרש, והב', בסוד תוס'. והנה, ההמשכה שבסוד שרש זהו מה שנמדד ע"פ מאמר קו המדה בתחלת ההשתל' איך תהי' ההמשכה בכל עולם ועולם, לפי מה שעלה ברצונו ית' באופן התהוות העולמות כו', והיינו, דבעולמות העליונים יהי' גילוי אלקות, ובעולמות התחתונים לא יהי' האור האלקי בגילוי, שזהו משאמרז"ל⁷⁵⁸ ע"פ⁷⁵⁹ אף ידי יסדה ארץ וימיני כו', נטה ימינו וברא שמים, נטה שמאלו וברא ארץ כו', שמים הן עולמות העליונים בכלל, שנבראו בימינו של הקב"ה, דהיינו בחי' גילוי אור כו', ולכן העולמות העליונים והנבראים דצבא השמים הן רוחנים, ובטלים לאלקות תמיד, מפני שמאיר שם גילוי אלקות כו', ועולמות התחתונים נבראו משמאלו של הקב"ה, דהיינו בחי' הסתר והעלם האור, שאינו מאיר בגילוי, וממילא נתהווה בכחי' יש כו'. ובפרטיות הוא, שבעולם האצי' מאיר גילוי אוא"ס ב"ה, והוא, שבחי' הקו הנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום ומאיר לאחר הצמצום כו', כמשנת"ל⁷⁶⁰, הנה הארת הקו מאיר בגילוי ממש באצי' בכחי' מהות האור והזיו הזה כו'. וכך הוא אופן התהוות האצי' מאוא"ס המאציל, בבחי' קירוב וגילוי האור דאוא"ס המאציל. והגם דכתי'⁶¹⁸ והחכ' מאין תמצא, זהו לפי שהתהוותה הוא ג"כ ע"י הצמצום, ואינו נמשך האור העצמי, כ"א בחי' הארה כו' (וזהו בפרטיות באצי' מה שמאיר רק הארת הקו כו'), אבל מ"מ, הארה זו מאירה בגילוי ממש, שהרי האורות דאצי' אינם מהות אחר ח"ו מהאוא"ס המאציל כו'. וכמ"ש במ"א⁷⁶¹ המשל בזה מכוחות הנפש, דעם היותם רק הארה לבד שבאין ערוך לגבי עצם הנפש, וגם לגבי הכחות העצמיים, ומ"מ, ה"ה כחות נפשיים כו'. וכמו"כ הוא בדוגמא האורות דאצי', שהן בחי' אוא"ס, דא"ס להתפשטותן כו'. ועיקר ענין והחכ' מאין, קאי על בחי' הכלים דאצי', דהתהוותם הוא שלא בבחי' קירוב כו', וכמ"ש במ"א⁷⁶², ונת' ג"כ לעיל⁷⁶³. וזהו כעין בריאה יש מאין כו'. ומ"מ, גם הכלים דאצי' הן אלקות ממש⁷⁶⁴, ואצי' בכלל נק' אדם⁷⁶⁵, ע"ש אדמה לעליון כו'⁷⁶⁶, ועמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה⁷⁶⁷, וכ"ו הוא לפי שבאצי' מאיר גילוי אוא"ס כו'.

(760) ע' מה ואילך. [ישן].

(761) ראה המשך וככה תרל"ז פע"ו. סה"מ תרנ"ט ע' מה. המשך תרס"ו ע' תקסא ואילך.

(762) ראה סה"מ תרס"ד ע' פב. ובכ"מ.

(763) ע' לג. [ישן].

(764) ראה סה"מ"צ להצ"צ מט, ב ואילך. קסט, סע"א ואילך. אוה"ת בהר ע' תתפו. גהות לד"ה פתח אליהו שבתרא – תרנ"ח ע' כט ואילך.

(765) תו"א משפטים עו, ב. אוה"ת ענינים ס"ע רא ואילך. (766) ישע"י יד, יד. ראה עשרה מאמרות מאמר אם כל חי

ח"ב פל"ג. עבודת הקודש ח"א פי"ז ואילך. של"ה ג, א, כ, ב, רסח, ב, שא, ב, שעג, א, שפו, ב.

(767) תרס"ו (ע' ריא ואילך. ע' רנב ואילך. ע' רסא ואילך).

(755) מאמר זה הוא מאמר ט' של ההמשך. בכי"ק אין התחלה וסיום של המאמר. מ"ש לקמן ע' סח [ישן] משמע שהתחלת המאמר בעת שנאמר הי' „כי ידעתי". הנחה (מרשימת השומעים) ממאמר זה – לקמן ע' 000 ואילך.

(756) ראה לקו"ת שה"ש כ, ב ואילך. כב, סע"ב ואילך. מאמרי אדמור"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תמב ואילך. אוה"ת לך לך ח"ד תשטז, ב. תשין, א. שה"ש ח"ב ע' תשית. סה"מ תרל"ט ח"א ע' יא. המשך תרס"ו ע' שכה. ע' תכג.

(757) ראה ד"ה שיר המעלות תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ס"ע יט ואילך), שכנראה מיוסד על מאמר זה.

(758) ראה פרקי דר"א פי"ח. זהר ח"א ל, א. ח"ב כ, א, לו, א. פה, ב. תו"א וראר נו, ב.

(759) ישע"י מת, יג.

אך התהוות ביי"ע הוא להיות בחי' מציאת יש ודבר, שז"ע בריאה, שהוא התהוות חדשה בבחי' מציאת יש כו'. והתהוות זאת א"א להיות ע"י גילוי אוא"ס ב"ה, כ"א דוקא ע"י הסתר והעלם הבורא מהנברא⁷⁶⁸, שהאור האלקי מתעלם ומסתתר, ועי"ז דוקא נתהווה בחי' מציאת יש כו'. וכללות ההתהוות היא רק מהארה לבד, הנק' הארה דהארה, שאינה בחי' האור העצמי דאצי' כלל כו'. וזהו ההתהוות מבחי' מל', שנק' מראה דמות כבוד ה'⁷⁶⁹, דהיינו בחי' הארה דהארה כו', וכמ"ש במ"א⁷⁷⁰. וגם ההארה מז"א למל' שבשביל ההתהוות, הוא רק מהמדרי' היותר תחתונה דז"א, דהיינו רק מבחי' נה"י שבו, וכידוע⁷⁷¹ דנה"י דז"א נעשים מוחין לנוק' כו', דבחי' נה"י הן לבר מגופא⁷⁷², שאינן בחי' העצמית דז"א כו'. וזהו משנתל⁷⁷³ דהאור דז"א מתעלם בבחי' אחרונה שבו, בחי' נה"י כו', דהיינו, שלא יאיר בחי' האור העצמי, דאז יהי' בחי' גילוי אור כו', וכידוע⁷⁷⁴ דהשפעה שמצד המדות בעצם היא בבחי' קירוב, דהיינו בבחי' גילוי כו', ולא הי' אפשר להיות מזה התהוות היש כו', ולזאת, בחי' ז"א מתצמצם, ומתעלם אורו העצמי, ומאיר רק בבחי' האחרונה שבו, שלבר מגופו, היינו חוץ לאורו העצמי, שאין זה בבחי' גילוי כו'. וכמו"כ בחי' המל' מתעלמת ומסתתרת שלא להאיר בגילוי בהנבראים, שז"ע העלם והסתר הבורא מהנברא כו', שגם האור המתלבש בהם ג"כ מתעלם ומסתתר בהם, שאינו נרגש בהם בחי' מהות האור הזה כו', שעיי"ז נתהוו בבחי' מציאת יש ודבר כו'. ובעולמות ביי"ע גופא, הנה בעולמות העליונים מאיר מ"מ גילוי אלקות, ולכן אינם בבחי' יש ממש, וכנודע בענין חומר צורה ותיקון⁷⁷⁵, דעולם הברי' הוא רק בחי' אפשרות הישות, וביצי' התגלות הישות כו', ותיקון הוא בחי' עשי', וכמו ועשתה⁷⁷⁶, ותיקין כו'⁷⁷⁷, שזהו בחי' מציאת היש כו', ועיקר הישות הוא בעולם התחתון, שזהו ע"י העלם והסתר האור לגמרי כו'. וכ"ז הוא ע"פ מאמר קו המדה, שנמדד איך יהי' אופן האור בכל העולמות באופן שיהי' התהוות העולמות כו'. ובכללות, האור הזה הוא בחי' הארה לבד, ולכן שייך בו מדה וגבול, דגם בראשית המשכתו הוא מתעלם כו', ונתמעט מעט מעט, ונתעלם ונסתתר, עד שלמטה הוא בחי' ההעלם וההסתר לגמרי, עד שנעשה בחי' יש גמור כו'.

נה

אמנם ההמשכה שבסוד תוס' היא המשכה שלא ע"פ מאמר קו המדה, והוא להיות בחי' גילוי אלקות בעולמות, וכמו בשבת, שגם העולם התחתון מקבל חיות מבחי' מח' כו', וכמ"ש במ"א⁷⁷⁸. ובד"כ בשבת הוא בחי' גילוי מוחין דאבא, כנודע, וביו"ט מאיר גילוי

ואילך. סה"מ תרפ"ט ס"ע 14 ואילך. וש"נ.
 775) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' שיא
 ואילך. אוה"ת בשלח ע' שצב ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו
 שבתו"א – תרנ"ח ס"ע יז ואילך. סה"מ תרס"ב ע' שנו. ע' שס
 ואילך. תרס"ה ע' קסה ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' שלג
 ואילך. ח"ג ע' אישפט. סה"מ תרצ"ב ע' צה ואילך. תרצ"ט ע'
 223 ואילך.

776) תצא כא, יז.

777) ראה לקו"ת שלח לח, ב. סה"מ תרצ"ז ע' 214. וש"נ.

778) ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סו, ג.

768) ראה סה"מ תרכ"ט ע' קנט ואילך. תרל"ג ח"ב ס"ע
 תקה.

769) יחזקאל א, כת.

770) ראה תו"א מגילת אסתר מאמרי אדמו"ר הזקן
 תקס"ח ח"א ע' שנו. תורת חיים בשלח קצד, ג.

771) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי הנקודות) פ"ב.
 לקו"ת קרח נג, א. ובכ"מ.

772) ראה עץ חיים שער טז (שער הולדת או"א וזו"ן) פ"ד.

773) ע' נג. [ישן]

774) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שיג

מוחין דאי⁷⁷⁹, ובתוכם מלוּבש בחי' מוחין דאבא, ונק' מקראי קדש כו'⁷⁸⁰, שזהו גילויים שלא ע"פ ההשתל' בסדר ההתהוות כו'. וכמו"כ הוא בד"כ בההמשכה שע"י תורה ומצות, שע"י עשיית המצות נמשך גילוי אוא"ס בעולם כו'. והגם שהעבודה דעכשיו היא רק להוסיף אורות באצי', מ"מ, הרי באצי' נמשך ע"יז תוס' אורות וגילויים נעלים שלמעלה הרבה מהגילוי שבאצי' שבסוד שרש כו' (ובמ"א⁷⁸¹ מבו' בענין צדקתו עומדת לעד⁷⁸², שהתוס' אורות באצי' שע"י מעהמ"צ עומדת בפ"ע עד לעתיד כו'. וי"ל דהכוונה שעומדת בפ"ע היינו שזהו בכחי' הבדלת הערך מהאורו' דאצי' שמצ"ע, וזהו שעומדת לעד כו'), ולעתיד יאיר זה בגילוי למטה כו'. וגם עכשיו יש הארה מהמצוה גם למטה, שזהו מה שנמשך או"מ על האדם העושה את המצוה, דלכן צריכים לקום בפני העושה מצוה כו'⁷⁸³, וכמ"ש בסש"ב ספמ"ו⁷⁸⁴ (ומשמע שם שזהו בהנפש בכחי' או"פ כו'⁷⁸⁵). וכמו"כ הוא בעסק התורה, דשניים שיושבין ועוסקי' בתורה שכינה שרוי' כו', ומנין אפי' אחד כו'⁷⁸⁶, ואין הקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה כו'⁷⁸⁷, דהיינו שמאיר בחי' גילוי אור כו'⁷⁸⁸, וכתו"מ⁷⁸⁹ בקרבך קדוש, שע"י עסק התורה קדוש שורה במיעיו כו'⁷⁹⁰. ובזה"ב הי' גילוי אוא"ס ממש למטה בקדה"ק⁷⁹¹, שהי' מאיר שם גילוי אוא"ס שלמע' מבחי' קו המדה, שהרי מקום הארון אינו מן המדה⁷⁹², שנתבטל שם בחי' המקום כו'⁷⁹³. וכן הי' בכללות בהמק"ד, שז"ע העשרה נסים שהיו בבהמק"ד כו'⁷⁹⁴. הרי שזהו המשכה שלא ע"פ קהמ"ד⁷⁹⁵, להיות בחי' גילוי אוא"ס בעולם כו', והיינו לפי שהמשכה היא מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, והוא המשכת בחי' אור עצמי, שאינו נמדד ואינו נגבל בבחי' מדה ע"פ קהמ"ד⁷⁹⁵ כו' (וכמ"ש במ"א⁷⁹⁶, דתו"מ, הגם שהם ג"כ בבחי' מדידה, מ"מ, אין המדידה להיות בבחי' מיעוט האור ממדרי' למדרי', כמו בהמדידה דסדר השתל' כו'. וממילא מובן דעצם ענין המדידה הוא ג"כ באופן אחר מהמדידה דהשתל' כו', דהמדידה דהשתל' הוא שהאור נמדד ונגבל ע"י דבר המודד ומגביל אותו כו' (ובאמת הרי אין המודד דבר אחר ח"ו, לכן באמת אין זה הגבלה אמיתית ח"ו, כ"א לגבי המקבלים לבד כו'), אבל המדידה דתו"מ הוא שהעצם מודד ומגבל א"ע להיות עצמותו נמשך ובמקום שאינו בערך כלל כו', וממילא במדידה זו אין האור נגבל ונמדד, הן בעצם מהותו, שאינו מתמעט ואינו משתנה הכל כו', והן בהמשכתו, שנמשך בכ"מ בבחי' העצמי כמו שהוא כו', וכמ"ש מזה באורך בד"ה יו"ט של ר"ה הנ"ל⁷⁹⁶). וזהו ההמשכה בסוד תוס', שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר⁷⁹⁷, שזהו בחי' אור עצמי דעצמות אוא"ס, שמזה נמשך בחי' גילוי אור בעולמות כו'.

נו

787 (787 ברכות ח, א.

788 (788 ראה תניא פנ"ג.

789 (789 הושע יא, ט.

790 (790 תענית יא, ב.

791 (791 ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' רכט.

792 (792 יומא כא, א.

793 (793 ראה אוה"מ וראא ח"ח ע' ב'תתעה.

794 (794 אבות פ"ה מ"ה.

795 (795 = קו המדה.

796 (796 ראה לעיל ע' מו. וש"נ. [ישן]

797 (797 ב"ר פס"א, ד.

779 (779 ראה פרי עץ חיים שער מקרא קודש פ"א. לקו"ת צו

יא, ד ואילך. סידור עם דא"ח ר. ב. רצו, ד. המשך וככה תרל"ז פ"ה.

780 (780 אמור כג, ב. ד. לו.

781 (781 ראה ד"ה פור נתן במאמרי אדמו"ר הזקן הנחות

הר"פ ע' נו. ביאורי הזהר להצ"ח ח"א ס"ע תסג ואילך. סה"מ תרמ"ב ע' שיב. ד"ה הנ"ל תשי"ח (סה"מ תשי"ח ע' עו).

782 (782 תהלים קיב, ט.

783 (783 ראה בכורים פ"ג מ"ג ובפירושו הר"ש ורע"ב שם.

784 (784 סו, א.

785 (785 ראה גם סה"מ תרנ"ד ע' קמט.

786 (786 אבות פ"ג מ"ב. מ"ו.

והנה ב' מיני המשכות הנ"ל הן ב' מיני יחודים דאו"א⁷⁹⁸, יחוד חיצוני ויחוד פנימי כו'⁷⁹⁹, דיחוד חיצוני דאו"א הוא שזיווגיהו תמידי לצורך קיום העולמות, דעם היות שזהו בתמידות, שאינו נפסק, וכמ"ש⁸⁰⁰ עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו', שנמשך תמיד בלא הפסק כו', וכידוע⁸⁰¹ דחו"ב הן בחי' אין ויש, ותמיד נמשך מאין דחכ' ליש דבינה, וזהו התהוות היש מאין כו', מ"מ, אין בזה התחדשות, שאינו נמשך בזה גילוי אור חדש, כ"א הוא בחי' הארה לבד השייך להתהוות העולמות, ומה שמתחדשת ההמשכה ה"ז בחי' חידוש הישנות בלבד, ואין בזה גילוי אור חדש כו'. והיא ההמשכה שע"פ קו המדה, דכללות ההארה נמדדה ונגבלה לפ"ע העולמות, ואופן המשכתה הוא בבחי' מדה וגבול, שמתמעט ממדרי' למדרי', ומתעלם ומסתתר, עד שלמטה אינו מאיר גילוי אור כו'. וכשם שהוא ביחוד או"א, כמו"כ הוא ביחוד זו"נ, בבחי' חיצונית שלהם, שאינו נמשך רק מבחי' נה"י דז"א, כנ"ל, שנק' בשם יחוד אב"א כו', וכמ"ש בבחי' אחרי על מאה"ז דע"ז ע"ב ובהגהות לשם⁸⁰². אבל יחוד פנימי דאו"א, זהו ההמשכה מבחי' פנימיות ועצמות או"א ששלמע' מעלה מבחי' מקור לעולמות כו'. וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דונקדשתי⁸⁰³, דענין יחוד פנימי דאו"א אין הכוונה שההמשכה היא רק מאו"א לבד, כ"א שנמשך מבחי' א"א ועתיק עד בחי' עצמות א"ס ב"ה כו' (וכמו"כ בחי' יחוד חיצוני דאו"א הוא ג"כ שנמשך מהכתר, רק שזהו מבחי' חיצונית הכתר, בחי' ריש ומקור לנאצלים כו'⁸⁰⁴, ובשרש הראשון הוא מבחי' עליית הרצון שעלה ברצונו ית' להאציל כו', שזהו בחי' האור השייך לעולמות כו', ובחי' יחוד פנימי דאו"א זהו מבחי' פנימיות הכתר, ושרש שרשו בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'. וכמ"ש במ"א⁸⁰⁵ שזהו ההפרש בין יחוד העליון שבברה"ע להיח"ע שבמ"ת, דיחה"ע דברה"ע הוא מבחי' הרצון פשוט הנ"ל, אבל הרצון דתו"מ הוא בחי' רצון פנימי ועצמי דבחי' עצמות א"ס כו'). וזהו דיחוד פנימי דאו"א הוא לצורך זיווג זו"נ להוליד נשמות כו', דשרש הנשמות הוא בבחי' עצמות או"א, דלכן המשכתן והתהוותן הוא באופן אחר לגמרי מהתהוות כל הנבראים כו', כידוע ומבו' במ"א⁸⁰⁶.

וזה"ע הנסירה דבחי' זו"נ, שנעשה ע"י הגילוי דאתא חסד ופריש כו'⁸⁰⁷, והיינו כאשר מאיר בחי' תוס' גילוי אור מבחי' עצמות או"א שלא ע"פ קו המדה, אז המשפיע והמקבל נסרים זמ"ז כו'. דהנה, המשפיע, בחי' ז"א, הוא בחי' גילוי אור בעצם, שז"ע מה שהוא בחי' חסדים, והוא בכלל בחי' עולם הא"ס כו'. והמקבל, הוא בחי' מל', שהיא מהגבורות, היינו בחי' העלם והסתר האור כו'. וכאשר כותל א' לשניהם, היינו בההמשכה דבחי' יחוד חיצוני, שזהו מה שנקצב בסוד שרש כו', אין יתרון לבחי' ז"א על בחי' המל', היינו שאין נראה ונגלה בחי' גילוי האור כו', להיות שזהו מה שז"א מתצמצם ומתעלם להשפיע רק בבחי' אחוריים כו', ושניהם בבחי' הקטנות כו', ר"ל שהכל הוא בבחי' העלם,

803) אמור לג, ג.

804) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.

805) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רצו ואילך.

806) ראה סה"מ תרנ"ז שם.

807) ראה לעיל ע' נג. [ישן]

798) ראה לקו"ת שבהערה 756. ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי י, ב ואילך.

799) ראה סה"מ תרנ"ז ע' רסו ואילך. ע' רעו ואילך.

800) נח ת, כב.

801) ראה לקו"ת פקודי ו, ב. אמור לג, ד. ואתחנן יב, ד.

802) ראה ביאורי הזהר שבהערה 752.

שלא יש גילוי אור כו', דעל אור הז"א שמאיר בבחי' קטנות וצמצום רק לפ"ע המל' לבד, בחי' ההעלם דמל' מעלים ומסתיר עליו, עד שאינו מאיר גילוי אור בעולמות כו'. אבל כאשר נמשך תוס' אור מבחי' עצמות אוא"ס, שזהו בחי' יחוד פנימי דאוא"א כו', אזי ניכר יתרון מעלת הז"א, היינו שמאיר גילוי אוא"ס, ולא יש בחי' העלמות והסתרים כו', וכמשנת"ל דגם למטה מאיר בחי' גילוי אור, וכמו בשבתות ויו"ט וע"י תו"מ כו' (והיינו שגם המל' פושט א"ע מהלבושים המעלימים ומסתירים, ומאיר למטה בחי' גילוי אור כו').

[בס"ד, ש"פ ח"י, עת"ר⁸⁰⁸]

וע"פ⁸⁰⁹ הנ"ל יובן משנת"ל⁸¹⁰ שבכדי להיות יחוד פנ"פ, צ"ל תחלה הבדלת הגבורות, שז"ע הנסירה כו'.

דהנה, מבו' בסי' בד"ה ששת ימים הא'⁸¹¹, דעיקר העבודה דנשמות הוא בהיחוד דק"ש, דהוי' אלקינו הוי' אחד כו'²⁰⁴, שעז"נ³⁵⁵ אתה הראית לדעת כי הוי' הוא האלקי' כו'. דבהתהוות יש מאין, גם חסידי אוה"ע מאמינים, ומשיגים בכח הפועל אלקי בנפעלים שהוא מאין ליש כו', וקצת מהם יתפעלו מזה וישמרו מעשות הרע כו'. ומ"מ, הביטל שיש גם בקצת מהם, הוא בבחי' ביטל חיצוני לגמרי, ואינם מכלל עובדי אלקי' כלל וכלל כו', והיינו לפי שבענין התהוות יש מאין, הגם שכח האלקי הוא הפועל ההתהוות, מ"מ, הוא בבחי' הסתר והעלם הבורא מהנברא, שאין האלקות נראה ונגלה כו', וכמשנת"ל⁸¹² שההמשכה היא ע"פ קו המדה, ונמדד ונקצב שלמטה יהי' הסתר האור, בכדי שיתהווה מציאת היש כו', ולזאת, מאחר שאין האור מאיר בגילוי, ה"ה תופסים את ההסתר, ואינם בטלים לאלקות כו'. והעיקר, מפני שהמה שייכים בעצם אל ההסתר⁸¹³, ולזאת, הגם שיודעים ומשיגים שיש כח אלקי המהווה כו', אין זה בבחי' הרגש בנפשם להיות בטלים אל האלקות כו', אדרבא, יותר נרגש אצלם חומריות העולם וישותו⁸¹⁴, מפני שבעצם הם שייכים לזה כו' (והגם דכתי'⁸¹⁵ יראו מה' כל הארץ כו', כי הוא אמר כו', אין זה בבחי' ביטל פנימי בהרגש כלל כו'. ובאמת בחי' יראה הנ"ל היא בחי' יר"ת, שבאים לזה ע"י ההתבוננות מהתהוות העולמות כו', וכמ"ש במ"א⁸¹⁶ ההפרש בין יראו מה'⁸¹⁵ ובין יראו את ה' כו'⁸¹⁷, דכ"ז הוא בנש"י דוקא כו'). וגם, הרי ע"פ קו המדה נמדד ג"כ בחי' חיות מועט מעט מזעיר גם להקלי' וסט"א כו', כמ"ש במ"א⁸¹⁸, והם מעלימים ומסתירים בבחי' הסתר ממש כו', דהסתר זה הוא בבחי' תערובות ממש דאור וחשך, גילוי והעלם כו', וכמ"ש⁸¹⁹ שמים אור לחשך וחשך לאור כו'. וזהו בע"ש⁸²⁰, שהן נפרדים לגמרי כו'⁸²¹. אמנם גם חסידי אוה"ע (ע' בסי' בהבי' לד"ה הנ"ל⁸²²) תופסים את ההסתר יותר כו'. וענין היחוד דהוי' ואלקי', שהש' אלקים אינו מעלים ומסתיר, ואדרבא, שיש בזה יתרון מעלה כו', וכמשנת"ל⁸²³, זהו בנש"י דוקא, והיינו ע"י שהנשמות שרשן מבחי' עצמות או"ס כו', וע"י

(813) ראה סידור עם דא"ח קמג, ג ואילך. קמה, ג ואילך.
 (814) ראה סהמ"צ להצ"צ ח, ריש ע"ב.
 (815) תהלים לג, ח"ט.
 (816) ראה לקו"ת במדבר יג, ב.
 (817) תהלים לד, י.
 (818) ראה תו"א וישלח כו, ב. ובכ"מ.
 (819) ישעי' ה, כ (ושם: שמים חשך לאור ואור לחשך).
 (820) = בע' שרים.
 (821) ראה סידור עם דא"ח קמט, ב.
 (822) רפז, ג ואילך.
 (823) ע' מט ואילך. [ישן].

(808) בכי"ק אין התחלה וסיום של המאמר. התחלת המאמר בעת שנאמר הי' „ואברהם זקן“. הנחה (מרשימת השומעים) ממאמר זה – לקמן ע' 000 ואילך.
 (809) מאמר זה הוא מאמר יו"ד של המשך. חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ברבות ס"פ ואתחנן באוה"ת ואתחנן ס"ע שסב ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 ד"ה כי עמך הסליחה וד"ה אני לדודי (סה"מ תש"ט ע' 217 ואילך), כנראה מיוסדים על מאמר זה.
 (810) ע' מט ואילך. [ישן].
 (811) רפד, ג ואילך.
 (812) ע' לג. ע' מה. ע' נג. [ישן ישן ישן]

תו"מ שניתן להם, שזהו המשכה מבחי' יחוד פנימי דאו"א, שזהו בחי' גילוי אור כו', משו"ז יש האמונה וההשגה בנשמות ישראל שהעיקר הוא האור והגילוי, ואיך שההסתר הוא בשביל הגילוי כו', ועוד זאת, שההסתר הוא ג"כ אלקות ממש, ויודעים תכלית הכוונה בזה כו'.

וזוהו הנסירה וההבדלה בין האור והחשך, דהיינו הגילוי וההעלם, לידע שהעיקר הוא הגילוי, ושההעלם הוא רק בשביל הגילוי, לא שהוא העלם ח"ו, כ"א בכדי להיות הגילוי גם בנבראים התחתונים והשפלים כו' (כי נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'⁸²⁴), ובשביל היתרון אור שיש בזה כו'. והנחה מוחלטת זאת וההשגה זאת, נעשה בנש"י למטה ע"י התוס' אור שנמשך ע"י התו"מ שניתן להם, שזהו מבחי' יחוד פנימי דאו"א כו' (וי"ל דזה"ע המבו' במ"א⁸²⁵ בענין פכ"פ דבר ה' עמכם⁸²⁶, שע"י מ"ת נעשה ש' הוי' בכאו"א כו', שזהו בחי' גילוי האור דז"א כו', היינו להיות גילוי אור כו' (ולא כמו היח"ע דמע"ב, שהוא בחי' העלם והסתר כו', והיחוד דמ"ת הוא להיות בחי' גילוי אור כו', וכמשנת"ל⁸²⁷), והוא בחי' תוס' אור שנמשך ע"י נתינת התורה לישראל, שע"י נעשה הבדלת החשך מן האור כו'. וי"ל דזהו שבמ"ת פסקה זוהמתן כו'⁸²⁸. ובמ"א מבו' שע"י מעמד ה"ס פסקה זוהמתן ע"י שירדה שנאה כו'⁸²⁹, והוא ענין אחר, ולפי הנ"ל, דע"י התוס' אור נעשה ההבדלה כו'). ואח"כ ע"י העבודה בהסרת ההעלמו' וההסתירי', דהיינו העבודה בפועל בעבודה שבלב ובעסק התו"מ, נעשה המתקת הגבורות, שנכללים בחסדים כו'.

וכמו"כ⁸³⁰ הוא בענין והשבות אל לבבך⁷²⁴, שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה'⁸³¹, צ"ל מתחלה ההבדלה ביניהם. וזהו עצמו ג"כ ענין ויבדל אלקי' בין האור ובין החשך¹⁸², כי האור הוא הנה"א, וע"ז אמרו"ל⁸³² יהי אור¹⁷⁷ זה אברהם, וכן נא'⁸³³ והי' אור ישראל כו', שהנה"א הוא בחי' אור, ונק' נר ה', וכמ"ש¹⁹⁸ נר ה' נשמת אדם כו', והמדות דנה"א נק' יצ"ט⁸³⁴, הרי טוב ואור הוא ענין א', כמ"ש¹⁸² את האור כי טוב כו'. וחשך זהו היצה"ר ונה"ב, וכן אמרו במד"ר ר"פ מקץ⁸³⁵ ע"פ מקץ⁸³⁶ קץ שם לחשך, שכ"ז⁸³⁷ שיצה"ר בעולם, אפל וצלמות בעולם, נעקר יצה"ר מן העולם, אין אפל וצלמות בעולם כו'. וענין שמקודם ההבדלה הי' ערבוביא, יובן ע"ד ענין ערב רב, דאי' ברמ"ז פ' תשא דקצ"א א', שערב רב היו מושפעים מק"ג המעורב טו"ר, והם מעירבוב ניצוצי זעיר דקדושה בתוך זעיר דקלי' כו'. והענין בנפש הוא, ע"ד שנת' בסש"ב פ"א בענין רשע וטוב לו⁸³⁸, שיש בו טוב, אך הטוב שבנה"א שבמוחו ובחלל הימני שבלבו⁷⁴⁵ כפוף ובטל לגבי הרע דקליפה שבחלל

[831] ראה לעיל ע' נא. [ישן].

[832] ב"ר פ"ב, ג.

[833] ישעי' י, יז. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

[834] ראה תו"א מקץ לה, ב.

[835] פפ"ט, א.

[836] איוב כח, ג.

[837] = שכל זמן.

[838] ברכות ז, א.

[824] ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג.

במדב"ר פ"ג, ו. תניא פל"ו.

[825] ראה לקו"ת ר"פ ראה (יח, א).

[826] ואתחנן ה, ד.

[827] ע' נו. [ישן]

[828] שבת קמו, א.

[829] שבת פט, א ואילך.

[830] בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבעה ערה 809.

השמאלי⁷⁴⁵, וזה מתחלק ג"כ לרבבות מדרי' חלוקות בענין כמות ואיכות הביטל וכפיפת הטוב לרע ח"ו, יש מי שהכפיפה והביטל אצלו מעט מזעיר כו', ואח"כ גובר בו הטוב כו', ויש מי שהרע גובר בו יותר כו'. ועד"ז אף במעשה הטוב שלו יש ערוב רע, כענין שאמרו בגמ'⁸³⁹ כל טיבו דעבדין לגרמייהו עבדין כו'⁸⁴⁰. וזה"ע עה"ד טו"ר⁸⁴¹, וכמ"ש במאו"א אות ע' סעיף י"ז, אמיתית טו"ר הוא ק"נ מעורבת עם מט"ט, כי ביצי' הטו"ר שוים והם מעורבים, עכ"ל. ועד"ז אפי' בבחי' צדיק יש ג"כ קצת תערובות, וכמ"ש בסש"ב פ"י בענין צדיק שאינו גמור, שאינו שונא הסט"א בתכלית השנאה, ולכן אינו מואס ג"כ ברע בתכלית, וכל שאין השנאה והמיאוס בתכלית, ע"כ נשאר איזה שמץ אהבה כו'. ואפ"ל כי צדיק גמור שאין בו רע כלל, הוא מאצי'⁸⁴², כי באצי' כתי'⁸⁴³ לא יגורך רע. וצדיק שאינו גמור, מברי'⁸⁴², ובברי' בהלבושים יש קצת תערובות רע כו' (וצ"ע דבע"ח⁸⁴⁴ אי' דבברי' אינם מעורבי' כו'). ולזאת צ"ל הנסירה, שהוא הבדלת הרע, דהיינו הגבו' דנה"ב ויצה"ר, מהנה"א, ואח"כ יכול להיות יחוד והתכללות דנה"ב בנה"א, שישוּב ג"כ לאהבת ה' כו'.

והנה ⁸⁴⁷ ענין הנסירה בנפש, מבו' באו"ת מהמגיד נ"ע ברמזי תלים⁸⁴⁸, ע"פ⁸⁴⁹ אחר⁸⁵⁰ נמ וקדם צרתני. דהנה אמרו"ל⁷²² אדה"ר וחיה דו פרצופים נבראו, ואח"כ נסרו הקב"ה⁸⁵¹. ויש להבין, הלא קוב"ה באורייתא ברא עלמא⁸⁵², וגם האדם הוא עולם קטן⁸⁵³ (וכדאי' בפל"א באדר"נ⁸⁵⁴ שכל מה שברא הקב"ה בעולם ברא באדם, ברא חורשים בעולם, וברא חורשים באדם, והן השערות כו'. ובמד"ר⁸⁵⁵ שהאדם כלול מן העליונים ומן התחתונים כו'. וי"ל, דזה שהאדם נק' עולם קטן, הוא בהתהוותו למטה בהתלבשות הנשמה בגוף כו', דהרי הנשמה כמו שהיא למעלה, ה"ה מופשטת ומושללת לגמרי מן העולם, שבעצם מדריגתה אין לה שייכות אל העולם כלל כו'. וכידוע דהנשמה בעצם היא מעצמות המדרי' דאצי', אם מבחי' עצם האור, או מבחי' פנימיות הכלים, שנודע⁸⁵⁶ שזהו בחי' עצמות ומהות הכלי, מה שאינו שייך לבחי' השפעה וגילוי כו'. וכמו"כ הוא בשרש הנשמות למעלה מאצי', וכמא'⁸⁵⁷ ישראל עלו במח', שזהו במחה"ק דא"ק⁸⁵⁸, היינו

ב. ועוד.

(847) הבא לקמן הוא לשון אוה"ת שבהערה 809 (ע' סדס ואילך) – עם הוספות וכו'. וראה סה"מ תש"ט שבהערה הנ"ל. ד"ה אני לדודי תשכ"ט. ד"ה זה היום – כי"ט אלול תשל"ג.

(848) אור תורה סימן רסב.

(849) תהלים קלט, ה.

(850) אחרו... עולם קטן: לשון המגיד באור תורה שם.

(851) ראה ויק"ר פ"ד, א. זח"ב רלא, א.

(852) זח"ב קסא, סע"א ואילך. וראה זהר ח"א מז, א. קלד, א.

(853) תנחומא פקודי ג. תקו"ז תיקון סט (ק, ב. קא, א).

(854) בסופו. וראה קה"ר פ"א, ד. זהר ח"א קלד, ב. מורה

נבוכים שם. לקו"ת במדבר ה, סע"א ואילך.

(855) ב"ר פ"ה, יא. פיי"ב, ח.

(856) ראה המשך תרס"ו ע' תריט ואילך. סה"מ עטר"ת ע' תרסט.

תרסט. תרפ"ז ע' נ. תרצ"א ע' קא.

(857) ראה ב"ר פ"א, ד.

(858) ראה לקו"ת שה"ש כו, ד. סה"מ תרנ"ט ע' יח ואילך.

וש"נ.

(839) ראה ב"ב י, ב (הובא בתניא ספ"א): „וחסד לאומים חטאת (משלי יד, לד) כל צדקה וחסד שעכו"ם עושיין חטא הוא להן שאין עושיין אלא להתיהר בו”

(840) ע"פ לשון אדמו"ר הזקן בתניא שם. וראה תקו"ז תיקון ו (כב, א).

(841) בראשית ב, יז.

(842) ראה אוה"ת חוקת ס"ע תשצא. ואתחנן ע' תד. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רו. ד"ה ועל הניסים תשכ"ח (סה"מ תשכ"ח ע' צט). וראה אוה"ת מטות ע' א"שכ. סה"מ תר"ל ע' רינו. עטר"ת ע' תקמא ואילך. ד"ה להבין ענין הנדרים תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' רט ואילך). ד"ה וידבר גו' ראשי המטות תשמ"ג.

(843) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג ואילך.

(844) ראה עין חיים שער מח (שער הקליפות) רפ"ג.

(845) ראה גם סה"מ תרנ"ה ע' רכז (והוא כנראה הגהה

לאוה"ת ואתחנן ע' שצב).

(846) שער מזו (שער סדר אבי"ע) פ"ד. וראה הגהות מוהר"ש שם. שמן ששון (הובא בהגהות וביאורים) לעץ חיים שם. לשער הכוונות דרושי תפלת שחר דרוש ג. לקו"ת שם ד,

בבחי' פנימיות ועצמות א"ק⁸⁵⁹, עד שרשן בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', וכמ"ש במ"א⁸⁶⁰. והיינו שהנשמה בעצם היא למעלה מגדר עולם לגמרי כו'. ולכן הנשמה למעלה אין לה גוף כלל כו', וכמ"ש במ"א⁸⁶¹. ושרש ומקור הנשמה למעלה גם מהתורה, וכמ"ש⁸⁶² ותורה שם בישראל, שמהם נמשכת התורה, וכמ"ש⁸⁶³ ראשית תבואתה, שהן בחי' ראשית אל התורה הנק' תבואתו כו', וכמ"ש באריכות בלקו"ת ד"ה יונתי ובהביאורים⁸⁶⁴, וכדאי' במד"ר⁸⁶⁵ דמחשבתן של ישראל קדמה לכ"ד⁸⁶⁶, ובתד"א⁸⁶⁷ שני דברים קדמו כו' ישראל קדמו כו'. אמנם זהו בבחי' שרש ומקור נשמתם כו', אבל הארת הנשמה המלוכשת בגוף היא למטה מהתורה, ועז"א בזהר⁸⁶⁸ תלת קשרין⁸⁶⁹ מתקשרין דא בדא, ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה, שע"י התורה נעשה התקשרות הנשמה באלקות כו'. והארה זו היורדת למטה להתלבש בגוף, ה"ה מתמצמת להיות בערך העולם, ונק' עולם קטן, ששייך לומר בה שהיא כלולה מן העליונים ומן התחתוני' כו'. וגם בהארה זו י"ל, דמה שיש בה מבחי' עליונים, היינו ממה"ש⁸⁷⁰, ה"ז למעלה במדרי' מהעליונים, כי גם הארה זו היא בעצם למעלה מהעולם, דלכן דוקא בירידת הנשמה והתלבשותו⁸⁷¹ בגוף נא²¹⁷ ויפח באפיו, דמאן דנפח כו'³⁵⁰, בבחי' כח דוקא, שלא נא' זה במלאכים כו', וכמ"ש במ"א⁸⁷². וא"כ מובן דכל המדרי' שבו הן למעלה מהמלאכים כו'. וי"ל, דמצד גופו ונה"ב שבו הוא למטה מכולם, ויכול להיות גרוע ח"ו מבע"ח הטמאים כו'⁸⁷³, ומצד נפשו ה"ה למעלה מכל הנבראים שבעולמות העליונים כו', וכח הא"ס הוא המקשר ומחבר אותו כו'. וכאשר נתקשר ונתחבר בעולם, ה"ה נק' עולם קטן, לפי שיש בו מכללות כולם כו'. ולזאת, מה שנא' בתורה בכריאת האדם, הוא ביצירת גופו וירידת הארת הנשמה בגוף, שז"ע²¹⁷ ויפח באפיו כו', והתהוות הנשמה בעצם לא נז' בתורה, כמ"ש במ"א⁸⁷⁴. וי"ל, לפי שהארה זו היא למטה מהתורה כו', כנ"ל, ולהיות שבבחי' זו נק' עולם קטן, לזאת, בכלל אסתכל באורייתא וברא עולמא⁸⁵², בכלל זה גם בחי' העולם קטן של האדם כו'. דמצד עצם נשמתו, אי' בזהר⁸⁵² דכשם שקוב"ה אסתכל כו', כך ב"נ מסתכל בה באורייתא ומקיים עולמא כו', ומבואר במ"א⁸⁵⁹ על מאה"ז הנ"ל, שזהו מצד שרש נשמתו שלמע' מהתורה, ולכן ע"י עוסק התורה, הנה מצד שרשו בבחי' הפנימיות (היינו בבחי' קוב"ה דאסתכל כו'), ממשיך להיות קוב"ה מסתכל באורייתא כו', שממשיך בה מבחי' עצמיות או א"ס ב"ה כו'. והמשכת הארת הנשמה המתלבשת בגוף, הוא שנמשך ע"י התורה, ונכלל במש"א אסתכל באורי' וברא

(859) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' שלא ביאורי הוזהר להצ"ח ח"א ע' רסג. סה"מ תרנ"ט שם.

(860) ראה עטרת ראש שער ר"ה פ"ה. אמרי בינה שער הק"ש פ"י. סה"מ תש"ח ע' 111.

(861) ראה לעיל ע' יג. וש"נ. [ישן].

(862) תהלים עה, ה.

(863) אגה"ת פ"ד. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קכה ואילך. אוה"ת נח ח"ג תרמד, א ואילך. ח"ו תתרסד, א ואילך.

(864) ראה לעיל ע' יג. וש"נ. [ישן].

(865) ראה קונטרס ומעין מאמר טו פ"ב. המשך תרס"ו ע' תרנג.

(866) ירמ"י ב, ג. וראה תדבאר פ"ד. ויק"ר פל"ו, ד. נתחומא (באבער) בראשית ג. פרש"י בראשית א, א.

(867) ראה קונטרס ומעין מאמר טו פ"ב. המשך תרס"ו ע' תרנג.

(868) לקו"ת שה"ש טז, ד. יט, ב ואילך.

(870) ראה אוה"ת שם (ח"ג תרמה, סע"ב ואילך. ח"ו תתרסד, ב).

(869) שבעה ע"ה 857.

(871) = לכל דבר. שבעה ע"ה 863.

(872) ח"ג עג, א.

עלמא כו'. ולזאת, כל עניני האדם בהתהוותו צ"ל נרמז בתורה כו', והיכן⁸⁷⁵ מרומז הנסירה בתורה (וצ"ע, והא כתי"876 ויקח אחת מצלעותיו, ע' בפרש"י⁸⁷⁷ ובמד"ר פ"ח⁸⁷⁸. ולדעת שמואל במד"ר פי"ז⁸⁷⁹ נחא. וי"ל דויקח אין זה כענין נסירה. ע' ת"ז תי"ג⁸⁸⁰). אך⁸⁸¹ הענין הוא, ע"פ מש"א בגמ'⁸⁸² אחת מהמדות שדורשין בהם את התורה, והוא גורעין ומוסיפין ודורשין, כמו ולקח מדם הפר⁸⁸³, ואמרז"ל זבחים דכ"ה ע"א, דם⁸⁸⁴ מהפר יקבלנו, שאם נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול, ור"ל שגורעין המ"ם מתי" מדם, ומוסיפין על תי" הפר. והנה, זה הוא דמיון הנסירה, שגורעין ונוסרין מתי" זו ומוסיפין על תי" אחרת. וכמו"כ⁸⁸⁵ היתה הנסירה באדה"ר.

ומ"ש גורעין ומוסיפין ודורשין, רומז על האדם התחתון, ומה גם אם הוא בעל תשובה, וידוע דאחת ממדות הבע"ת הוא שינוי מעשה⁸⁸⁶, שישנה מעשיו ודרכיו, שז"ע עזיבת החטא בפועל, ואופן השינוי צ"ל שישנה אל קצה האחרון⁸⁸⁷, ויתרחק בתכלית מהענינים שהי' בהם עד עתה, ולך לך אמרינן לנזירא כו'⁸⁸⁸. וז"ע גורעין, שצריך לגרוע ולהתרחק ביותר ממעשיו הקודמים כו', ויתנהג באופן ההפכי לגמרי מהקודם, בתוקף וביתר שאת, שז"ע ומוסיפין כו', דהיינו, שהענינים שהי' מרוחק מהם, יהי' עתה מקורב להם יותר מאדם אחר כו', והיא עיקר התשובה יותר מכל התעניתים והסיגופים. ולזה⁸⁸⁹ אמרו גורעין ומוסיפין ודורשין, פי', שיראה הבע"ת שיהי' במעשיו מדת נסירה, דהיינו, שיראה לגרוע מעניני עוה"ז ומתאוות הגשמיות⁸⁹⁰ ומותרות, וכל שאר צרכי הרשות רק יספיק עצמו בכדי ההכרחי לקיום נפשו ובריאותו. ועמ"ש בשע"ת להר"י זצ"ל⁸⁹¹, דהבע"ת צריך לשבור תאוותו, דכל מה שהוא רוצה ומתאוה, אפי' מדברים המותרים, יפרוש מהם, להיות כי התאוה היא אשר היתה בעוכריו, וגרמה הרעה לנפשו לעבור על רצון ה', לזאת, כששב אל ה', צריך לשבור הסיבה העיקרית הקודמת שגרמה לו הריחוק כו'. והשבירה היא ע"י הפרישה בפו"מ, שע"י נשבר רוח התאוה כו', דכשם שע"י שמשמש בכחותיו הטבעיים הבהמיים ה"ה מתגברים, וע"ד משיעו רעב כו'⁸⁹², כמו"כ להיפך, ע"י העדר הפועל נשבר רוח התאוה הטבעית כו'. וכשם שזה בבע"ת, כמו"כ הוא בכל אדם, בתחלת

882 זבחים – הובא לקמן בפנים.

883 ויקרא ד, ה (בדילוג).

884 דס .. יקבלנו: המשך לשון המגיד באור תורה שם.

885 וכמו"כ .. שינוי מעשה: המשך לשון המגיד באור

תורה שם.

886 ראה ר"ה טז, ב.

887 ראה רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ב. שמונה פרקים

להרמב"ם פ"ד.

888 שבת יג, א.

889 ולזה .. נפשו ובריאותו: המשך לשון המגיד באור

תורה שם.

890 הגשמיית: בסה"מ תש"ט שבהערה 809: הגשמיים.

891 שערי תשובה לרבינו יונה מגירונדי – שער ראשון

עיקר ט (סעיף ל).

892 סוכה נב, ב. סנהדרין קז, א.

875 והיכן .. בתורה: המשך לשון המגיד באור תורה שם.

876 בראשית ב, כא.

877 עה"פ.

878 ב"ר פ"ח, א.

879 ב"ר פי"ז, ו: ויקח אחד מצלעותיו .. ושמואל אמר

עילעא חדא מבין צלעותיו לקח, ובמתנות חוונה שם: ולא סבירא לי' שתי פרצופים בראו'.

880 צב, א: 'תא חזי, אתמר בהאי צלע ויקח, ולבחר ויבן

ה' אלקים את הצלע, מאי ויבן, אלא בנה בניתי בית זבול לך וגו' (מלכים"א, ת, יג), והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה,

תרי בתי לבא אינון תרי בנינון דהאי קרא, הה"ד (שם ג, ז) והבית בהבנותו דא בית ראשון, אבן שלמה מסע נבנה דא בית שני, ולקבליהו אמר בנה בניתי תרינו בנינון, חד אתקריאת

בניינא דאימא עילאה, ותניינא בניינא דאימא תתאה. ועוד ויבן, לישנא ואבנה גם אנכי ממנה (ויצא ל, ג), בניינא דיבום/

881 אַךְ .. הפר: המשך לשון המגיד באור תורה שם.

עבודתו צריך לנסר ולגרוע מתאוות נפשו הטבעית, שז"ע שכחי עמך ובית אביך⁶³⁰, היינו היציאה מהרגילות הקודמת, שזהו התחלת העבודה להסיר חומריות וגסות הרע כו' (ומהחסידיים⁸⁹³ הקודמים היו⁸⁹⁴ שעשו הסכם בנפשם, שכל דבר המותר, אך שיש לו איזה רצון וחמדת הלב לזה, לא יעשה זאת כו', ועי"ז נעשה שבירת התאוה, מה ששבירתן זה תקנתן כו'⁸⁹⁵). וזה"ע גורעין, לגרוע מהתפשטות הנה"ב כו'. והוא ע"י כח ההגברה שבנפש. כי יש בכח הנה"א להתגבר על הנה"ב גם בהיותו בתקפו וגבורתו, שמושרש ומשוקע ר"ל בהמדות רעות כו', מ"מ, יש כח ותוקף בנה"א להתגבר עליו (שז"ע משיעין אותו כו'⁸⁹⁶, וכמ"ש במ"א⁸⁹⁷) ולשלוט על רוח תאותו, בלי שום טענה ומענה, לפרוש מהם בפו"מ כו', ועי"ז נשבר חומריות וגסות הנה"ב כו'. ואח"כ ומוסיפין, שיראה⁸⁹⁸ להוסיף במעשה עבודת השי"ת, וכמשארז"ל בתד"א⁸⁹⁹, אם הי' רגיל לקרות פ"א יקרא ב' פרקי', דף א' יקרא ב' דפי' כו', וכיוצא בשאר המצות. ויראה להוסיף בכל עבודת הקדש בכוונה בק"ש ובתפלה ובדו"ר⁹⁰⁰, וגם במדות טובות, ע"ד הדבק במדותיו, מה הוא רחום אף אתה הי' רחום כו'⁹⁰¹. וי"ל שז"ע תשובת המשקל⁹⁰², שלפ"ע שקיעותו שהי' מקודם בענינים החומריים והי' מתענג בהם, נגד זה צריך להכביד על עצמו עול הקדושה, כמו עול תורה ועול מצות, ולהיות משוקע בהם ולהתענג בהם כו'. ומה טוב שיהי' מדה כנגד מדה, היינו בדבר הדומה, ואותו הכח יתן בקדושה ביתר שאת כו'. ולפ"ז י"ל דגורעין ומוסיפין זהו תשובת הגדר ותשובת המשקל כו'⁹⁰². וענין⁹⁰³ ודורשין ע"ד ודרשת וחקרת⁹⁰⁴, והיינו לפשפש ולחפש גם דקות הרע שבו, לבערם, ולהיות בבחי' בר לבב⁹⁰⁵ כו'.

סא

גם ענין ודורשין הוא ע"ד כי תדרשנו בכל לבבך כו'⁹⁰⁶, והיינו ע"י ובקשתם⁹⁰⁷ משם כו'⁹⁰⁶, משם דוקא, מסט"א⁹⁰⁸, וכמ"ש⁹⁰⁹ קראו שם פרעה כו'. דאלקות יכולים למצוא בכל מקום ובכל דבר כו', והיינו דבכל מקום שהוא, יכול למצוא ענין אלקי לעורר נפשו בזה. והוא, כאשר יתבונן על ההיפוך מדרכי ה', איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק, כמו עוברי רצונו, והרי גם לעוברי רצונו נמשך להם חיות, ומאין נשפע להם שפע וחיות להיות להם חיות וקיום, מרצונו ית', שרצונו ית' הוא המחי' אותם, כמ"ש⁹¹⁰ ואתה מחי'

בראש העמוד בגוכתי"ק: ע' ומוסיפין עבודה במוח ולב,

- 893) הועתק ב,היום יום' כז שטט.
 894) ראה קונטרס העבודה ספ"ב. ספר השיחות תרפ"ה ע'
 85. תרפ"ח ע' 17. וש"נ.
 895) ראה כלים פ"ב מ"א.
 896) נדה ל, ב. תניא פ"א.
 897) ראה קיצורים והערות לתניא ע' נו. ע' סה. קונטרס ומעין מאמר יד. סה"מ תרח"ץ ס"ע רלד ואילך.
 898) שיראה .. ובדו"ר: המשך לשון המגיד באור תורה שם.
 899) הובא בתניא אגה"ת ספ"ט. ובקיצורים והערות לתניא שם ע' ט: ע' ויקרא רבה פכ"ה [פיסקא א] ע"ש.
 900) = ובדחילו ורחימו.
 901) ראה ספרי ופרש"י עקב יא, כב. שבת קלג, ב. פרש"י
 פ' ראה יג, ה. רמב"ם הל' דעות פ"א ה"ו. שו"ע אדה"ז או"ח סקני"ו ס"ג. תניא אגה"ק סט"ו (כג, ב). לקו"ת פינחס פ, ג.
 902) ראה רוקח הל' תשובה. לקו"ת ואתחנן ט, ד.
 903) וענין .. וחקרת: המשך לשון המגיד באור תורה שם.
 904) פ' ראה יג, טו.
 905) תהלים כד, ד.
 906) ואתחנן ד, כט.
 907) מכאן עד סוף הקטע הוא לשון תו"א וישב כו, א. אוה"ת שם רנו, א ואילך – בהוספות וכו'.
 908) ראה לקו"ת חוקת נו, ד. פ' ראה לב, ב ואילך.
 909) ירמ"י מו, יז. וראה לקו"ת שם. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' נט. אוה"ת דברים ח"ו ע' ב'רצו.
 910) נחמ"י ט, ו.

את כולם כו', וה"ה היפך רצונו לגמרי. אך ע"ז אמרו⁹¹¹ כמה א"א⁹¹² לפניו, שמבחי' א"א נמשך ונשתלשל ממדרי' עליונות, דרך נפילה, להחיות העכו"ם, אף שהם עוברי רצונו, ואם לעוברי רצונו⁹¹³ נמשך מבחי' רצה"ע שלא ע"י השתל', שאם הי' ע"י סדר השתל' לא הי' נשפע להם החיות, שהרי בסדר השתל', ההמשכה היא ע"פ דין וחשבון, ונמשך דוקא למי שהוא בטל כו'⁹¹⁴, כ"א שמקבלים מבחי' א"א שלא ע"י השתל' כו', א"כ לעושי רצונו עאכו"כ⁹¹³, שיושפע בחי' רצה"ע שהוא למעלה מעלה מגדר השתל' (ומה שנק' עושי רצונו, י"ל לפי שהוא ישראל בעצם, ובפרט שנתעורר לשוב איליו ית' כו') שלא ע"פ סדר השתל' בבחי' חכ' ומדות כו'. וכאשר יתבונן דמבחי' עצמות אוא"ס הסוכ"ע נמשך בנפשו לסייע לו ולהאיר נפשו כו', תהי' התעוררות נפשו בבחי' פנימיות נקודת הלב, שהיא בחי' תשו"ע, שקדמה לעולם⁹¹⁵. וזהו כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך⁹⁰⁶, שיתהפך לבו מן הקצה אל הקצה, ואתהפכא חשוכא לנהורא⁵⁹⁴ ע"י בחי' רעו"ד זו, למאוס בחיי עה"ז ותענוגיו, ולמשוך לבו ונפשו לדבקה בו ית' כו'. וזהו ודורשין, ענין הדרישה הוא התגלות בחי' פנימיות הלב, בחי' רעו"ד, שמצד שרש הנשמה כו', וזה נעשה בבע"ת ע"י ובקשתם משם כו', כנ"ל.

והענין הוא, דבצדיקי' מאיר גילוי אור עצם הנשמה ע"י התפלה, וכמ"ש בלקו"ת ד"ה יונתי⁹¹⁶ בענין קומי לך⁹¹⁷. וכנודע דהתפלה היא התחברות הארת הנשמה המלוכשת בגוף עם שרש ומקור הנשמה, שז"ע סולם דתפלה שראשה מגיע השמימה כו'⁹¹⁸, וכמ"ש במ"א⁹¹⁹. אבל בע"ת, דהארת נשמתו שירדה למטה נאחזת בפח⁹²⁰, שהוא הנה"ב, וא"א לעלות למע' כו', וזהו יונתי בחגוי הסלע⁹²¹, וא"א לה לפרוח בכנפי' שהן האהוי"ר שבלב כו', העצה הוא, הראיני את מראיך⁹²¹, שע"י ההסתר ע"יז יבוא לבחי' רצוא כו', והו"ע ובקשתם משם הנ"ל. אמנם ע"יז נעשה תוקף הרצוא ביותר גם מבצדיקים, דעיקר עבודתם הוא בבחי' סדר והדרגה, וגם בחי' רעו"ד שלהם הוא בבחי' סדר והדרגה כו', וכמ"ש במ"א⁹²², אבל בבע"ת, ע"י ובקשתם משם הנ"ל, נעשה הרצוא בתוקף ההתפעלות ביותר שלא בסדר והדרגה, שז"ע בסתר המדריגה כו'⁹²¹, וכמ"ש במ"א⁹²³. וזהו מה שע"י ההעלמות וההסתרים נעשה יתרון אור כו', (וגם כמ"ש במ"א⁹²⁴ ענין ובקשתם משם, שזהו הצעקה מן המיצר כו', וכמ"ש בלקו"ת ד"ה אני לדודי הא'⁹²⁵, שיפשפש במעשיו (וזהו ג"כ ענין הדרישה כו'), ויתמרמר ע"ז ויעורר ר"ר על נפשו כו'). וכמו ב' המדרי' הנ"ל דצדיקים ובע"ת, כמו"כ הוא מ"ש⁹²⁶ מי יתנך כאח לי אמצאך בחוץ, דמי יתנך כאח לי קאי על בעלי תורה, שע"י עסק התורה מאיר גילוי אלקות בנפשו כו',

סב

919 לקו"ת שם טו, סע"ד ואילך.

920 ע"פ קהלת ט, יב.

921 שה"ש שם, יד.

922 ראה לקו"ת שם יז, סע"ב ואילך.

923 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' קלד ואילך.

סה"מ תרס"ב ס"ע רנ ואילך. המשך תרס"ו ע' תסד ואילך.

924 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ד ע' א"תסג.

925 פ' ראה לב, ג.

926 שה"ש ח, א (בדילוג). וראה תו"א תרומה עט, ג

ואילך. לקו"ת שה"ש מ, ד ואילך.

911 אבות פ"ה מ"ב. וראה תו"א בשלח סא, א. קונטרס

ומעין מאמר ח ואילך.

912 = ארך אפים.

913 ראה נדרים נ, ב. מסכת מכות בסופה.

914 ראה תניא פ"ו (י, ב).

915 ראה פסחים נד, א.

916 לקו"ת שה"ש יז, א ואילך.

917 שה"ש ב, יג.

918 ע"פ ויצא יב, כח. זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש

ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).

ואמצאך בחוץ קאי על בעלי עסקים, שהגילוי אלקות בהם הוא ע"י בחי' חוץ, והיינו מה שנראה אלקות בהנהגת העולם בהשגחה פרטיות כו', והוא מה שמתוך ההעלמות וההסתירים נראה האור האלקי, ע"י שיתן דעתו ולבו על כל דבר, איך שהכל בהשגחה, ואינו ע"פ הטבע, כ"א בכח אלקי שמביא לאיזה כוונה פנימיות כו', וכמ"ש במ"א⁹²⁷. והיינו כמשנת"ל⁹²⁸ בענין ש' אלקי, שאינו מסתיר, אדרבא, שיש בזה יתרון אור כו'. וזהו כמו ענין ובקשתם משם, שמתוך ההסתר נראה אלקות כו', שע"י נהפך ההסתר לאלקות כו', (ולפ"ז ענין ודורשין היינו בחי' המתקת הגבורות, שנכללים בחסדים, והוא, שע"י ההסתר וע"י ובקשתם משם, יבוא לבחי' תוקף הרצוא דרעו"ד כו', ושע"י נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא כו'⁵⁹⁴).

---

[928] ע' מט ואילך. [ישן].

---

[927] ראה אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קפו

בס"ד ש"פ תולדות

ויאמר⁹²⁹ לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך⁹³⁰. ופרש"י ונפקדת, אבי יפקדך וישאל היכן אתה, כי יפקד מושבך, כי מושבך תהי' חסירה כו'. הנה ונפקדת הוא ל' זכרון⁹³¹, שיזכור אותו, מפני שמושבך תהי' חסירה. וצ"ל מה"ע ברוחניות, שע"י החסרון דוקא, דהיינו שמושבך תהי' חסירה, עי"ז דוקא יהי' הזכרון כו', ומה"ע הפקידה מש"א ונפקדת. והנה בר"ח אז מולד הלבנה, דעש"ז נק' חדש, ע"ש חידוש הלבנה שמתחדש אורה כו', וישראל מונין ללבנה, כמארז"ל⁹³² אוה"ע מונין לחמה וישראל מונין ללבנה. וצ"ל⁹³³, והלא חמה גבוה במעלה מלבנה, וכמא⁹³⁴ פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, ולמה ישראל שהן גבוהים במעלה ומדרי', למה מונין ללבנה דוקא. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁹³⁵ דענין הנסירה בנפש הו"ע גורעין ומוסיפין דורשין⁸⁸², ונת"ל דגורעין היינו שצריכים לגרוע ולנסר חומריות התאוה דנה"ב, ומוסיפין להוסיף בעבוד"ה⁹³⁶ כו'.

והנה עדיין צ"ל למה הסדר באופן כזה דוקא דגורעין ומוסיפין, שצ"ל תחלה גורעין מתאוות נה"ב, ואח"כ ומוסיפין על כח נה"א, ולמה לא יהי' תחלת העבודה בהנה"א, שהרי גורעין ומוסיפין זהו ממדת התורה, וע"פ התורה הלא והאלקי' עשה את האדם ישר⁹³⁷, והי' צ"ל התחלת העבודה בנה"א, דהרי ענין הנסירה אינו רק גבי בע"ת, שהגבירו כח הטבעי דנה"ב, כ"א בכל אדם בעבודתו צ"ל מדת הנסירה, וע"פ התורה שהאלקי' עשה את האדם ישר, הי' צ"ל תחלת העבודה בנה"א, להאיר נפשו באור האלקי, ע"י התבוננות והשגת אלקות ובהתעוררות אלקי באהוי"ר, להכניע עי"ז המדות טבעיים דנה"ב כו'.

אך הענין הוא, דהנה, בהב' נפשות דנה"א ונה"ב שיש בכאו"א מישראל, כמ"ש⁹³⁸ ונשמות אני עשיתי, הגם דעיקר החיות דישראל הוא הנה"א⁹³⁹, וכמ"ש²¹⁷ ויפח באפיו נשמת חיים, דהנשמה האלקית זהו החיות שמחי' אותו כו', מ"מ, הרי⁹⁴⁰ הנה"ב קדום לבוא⁹⁴¹, דלפתח חטאת רובץ⁹⁴², דמשעה שננער לצאת מיד היצה"ר בא⁹⁴³, וכמארז"ל סנהדרין דצ"א ע"ב⁹⁴⁴, ועמ"ש הרמ"ז באורך ר"פ וישב דקע"ט⁹⁴⁵, והיצ"ט בא לאחר י"ג

(936) = בעבודת ה'.

(937) ע"פ קהלת ז, כט.

(938) ישעי' נו, טז. תניא פ"א.

(939) ראה לעיל ע' טו. וש"נ. [ישן].

(940) ראה קיצורים והערות לתניא ע' עב ואילך. קונטרס ומעין מאמר יג פ"ב.

(941) ראה זח"א קעט, א ואילך.

(942) בראשית ד, ז.

(943) ירושלמי ברכות פ"ג ה"ה. ב"ר פל"ד, י.

(944) ושם: מאימתי יצר הרע שולט באדם.. משעת יציאה.

(945) עמוד א.

(929) מאמר זה הוא מאמר י"א של ההמשך. חלק ממאמר

זה מיוסד, כנראה, על ד"ה ברבות ס"פ ואתחנן באוה"ת

ואתחנן ע' שסד ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

(930) שמואל"א כ, יח.

(931) ראה ד"ה ויאמר לו יהונתן תרל"א. תרל"ג (סה"מ

תרל"א ח"א ע' שלו. תרל"ג ח"א ע' רלח).

(932) סוכה כט, א.

(933) ראה ד"ה ויאמר לו יהונתן באוה"ת בראשית ד, סע"ב

ואילך.

(934) בבא בתרא עה, א.

(935) ע' ס. [ישן]

שנה, ולכן היצה"ר נק' מלך זקן וכסיל⁹⁴⁶, ויצ"ט נק' ילד מסכן וחכם⁹⁴⁶, ונק' בקהלת⁹⁴⁷ ילד השני, ובסש"ב⁹⁴⁸ כ' ונפש השנית בישראל כו', דנפש האחת היא מצד הקלי⁹⁴⁹, ונפש השנית היא חלק אלוך' ממעל כו'⁹⁴⁸. והגם דקודם י"ג ג"כ הנשמה האלקית היא המחי' אותו, מ"מ, אין הנשמה האלקי' בבחי' התפשטות והתגלות⁹⁵⁰. וע"ד שקודם התפלה הנשמה באפו, וכמ"ש⁹⁵¹ חדלו כו' אשר נשמה באפו, וע"י התפלה דוקא מתפשטת ומתגלה בגוף כו'⁹⁵², כמו"כ בכללות ימי האדם, עד י"ג שנה הוא עד"מ נשמה באפו, והתפשטות שלה הוא לאחר י"ג שנה כו'.

והטעם מה שהנפש הבהמית בא קודם, הוא מהכלל הידוע⁹⁵³ דקלי' קדמה לפירי, דכן הוא גם בגשמיות, כמו בפירי האגוז, שיש בו ד' קליפות⁹⁵⁴, הרי תחלה צומח הקליפה ואח"כ הפירי, וכמו ר"מ רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק⁹⁵⁵, דרמון היא פרי חשובה, דהמצות נמשלו לרמון, וכמ"ש⁹⁵⁶ כפלח הרמון רקתך, שאפי' הריקנין שבך מלאים מצות כרמון כו'⁹⁵⁷, יש לו קליפה, והיא מקדמת לבוא, ואח"כ בא האוכל שהוא התוך כו'. וכן בתבואה, תחלה צומח התבן והמוץ ואח"כ החטה, ובתחלת הצמיחה נראה שהן העיקר, וכן חושבין א"ע לעיקר, וכדאי' במד"ר וישלח⁹⁵⁸ שמדיינין אלו עם אלו כו'. וכמו"כ בהשפעת השכל, תחלה אומרי' המשלים והצעת דברים, שאין זה עיקר, וה"ה כמו המוץ ותבן, ואח"כ אומרי' עיקר השכל כו', והיינו דהעיקר המכוון בא לבסוף כו'⁹⁵⁹. והענין הוא⁹⁶⁰, לפי שכן הוא בשרשו, דתהו קדום לתיקון, דהגם שעיקר הכוונה הוא בחי' התיקון דוקא, וכמ"ש⁴³⁶ לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה, וכמא'⁹⁶¹ דין אהני' לי' ודין לא אהני' לי' כו', וכמ"ש⁹⁶² ואוהב את יעקב, וקדום במח', דיעקב הוא הבכור באמת כו', ומ"מ, התהו קדום אל התיקון כו'⁹⁶⁰, וכמו"כ הוא בהשתל' והתהוות העולמות, דהויות הקליפה קדום להויות הפירי כו'. והנה, סיבת הדבר למה באמת הויות הקליפה קדמה לפירי, י"ל, שאם הי' הויות הפירי קודם, לא הי' אפשר להיות כלל התהוות הקליפה, ומכ"ש שלא הי' אפשר להיות שילביש את הפרי, ולזאת צ"ל התהוות הקליפה קודם. והדוגמא לזה הוא כמ"ש בע"ח⁴⁷⁷ בענין אורות וכלים, דהקשה⁹⁶³, למה הי' צ"ל הצמצום, שיתעלם האור לגמרי, ויתגלה מציאת הכלי, ואח"כ נמשך האור מבחי' האוא"ס שלפני הצמצום, ומפני⁹⁶⁴ לא נשאר בתחלה אור הקו כו'. ותירץ, דאם הי' האור תחלה, לא הי' אפ"ל התהוות הכלים,

-
- (946) קהלת ד, יג. וראה קה"ר עה"פ. וראה גם נדרים לב, ב.
- (947) שם, טו. וראה קה"ר עה"פ.
- (948) רפ"ב.
- (949) תניא פ"א.
- (950) להעיר משר"ע לרבנו הזקן חאו"ח מהדורא בתרא סו"ד.
- (951) ישעי' ב, כב. וראה ברכות יד א.
- (952) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, א ואילך.
- (953) לקוטי תורה וספר הליקוטים להאריז"ל ס"פ וישלח.
- ועייג"כ זח"ב קח, ב.
- (954) ראה זח"א רסג, א. מקדש מלך לזהר ח"א יט, סע"ב. הובא ונתבאר בספר החקירה להצ"צ צד, ב ואילך.
- (955) חגיגה טו, ב.
- (956) שה"ש ד, ג, ו, ז.
- (957) ברכות נו, א.
- (958) פפ"ג, ה.
- (959) ראה גם אוה"ת ויקרא ח"ג ע' תשנט. ע' תתג. פינחס ע' איקא. ואתחנן ע' תו. ספר החקירה להצ"צ יט, ב. סה"מ תרכ"ט ע' כג. תרל"ג ח"א ע' רי.
- (960) ראה לעיל ע' מב ובמקומות שצויינו בהערה 595.
- [י"ש]
- (961) ראה בר"פ פ"ג, ז. פ"ט, ב. קה"ר פ"ג, יא (א). ילקוט שמעוני קהלת רמז תתקסח. מדרש זוטא קהלת שם. זח"א רסב, ב.
- (962) מלאכי א, ב.
- (963) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' קג. וש"נ.
- (964) ומופני: בסה"מ תש"ט שבעה ערה 809: ומפני מה.

אבל לאחר שנתהוו הכלים, אינם מתבטלים גם כשמאיר בהם אור הקו כו'. ובדוגמא כזאת י"ל בענין הזה, שאם הי' תחלה התגלות הפרי, לא הי' אפ"ל התהוות הקליפה, ובפרט שילביש את הפרי, ולזאת צ"ל תחלה התהוות הקליפה ואח"כ הפרי כו'. וזהו ג"כ מה שנה"ב קדום לבוא, ואח"כ הנה"א כו'.

ומאחר שהנה"ב אקדמי טעניתי⁹⁶⁵, הנה כאשר הנה"א בא ומתגלה לאחר י"ג שנה, ה"ה מתעלם בהנה"ב, דהיינו שהנה"ב מעלים ומסתיר עליו כו', ולזאת צ"ל תחלה גורעין ואח"כ מוסיפין. דהנה נת"ל⁹⁶⁶ דגורעין הוא להסיר חומריות העב, וכענין שכחי עמך כו'⁹⁶⁰, דהיינו החומריות שהוא מורגל בהם מצד התולדה כו'. הרי קודם ההסרה הזאת, מוסתר ונעלם הנה"א בחומריות דנה"ב, דרשע מכתיר את הצדיק⁹⁶⁷, ואינו נראה ונרגש בו כלל איזה ענין אלקי כו'. דהנה, הנה"א בעצם הוא כלי לאלקות, ולכן הנשמות נק' כסא להקב"ה, וכמ"ש⁹⁶⁸ הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון, דקאי על נשמות שנק' כסא⁹⁶⁹, לפי שהן כלים לאלקות, דכאשר עוסק בהשגה אלקית, ה"ה מבין ומרגיש את הענין האלקי, שבא בבחי' הנחה טובה בנפשו, והאור האלקי מאיר נפשו, שמתפעל בזה כו'. אבל כ"ז הוא כשהנה"א הוא בהתגלות, משא"כ כשהוא מוסתר בהנה"ב, הרי אינו מאיר בו האור האלקי, וכמ"ש⁹⁷⁰ כי אם עוונותיכם היו מבדילים כו', וכמ"ש באגה"ת פ"ה⁹⁷¹, דאין שום דבר חוצץ ומפסיק לפניו, כ"א עוונותיכם היו כו', לפי שהם נגד רצה"ע ב"ה כו'. ולזאת בהכרח להסיר תחלה החומריות העב, ע"י ההגברה על נפשו בבחי' כפי' בפועל כו', בכדי שיתגלה הנה"א במקצת עכ"פ, ואז יכול להאיר נפשו באור האלקי ע"י השגה כו', אבל תחלה צריכים להסיר החומריות, בכדי שיתגלה הנה"א. ואח"כ באמת צ"ל העבודה מצד הנה"א כו'. וכמו"כ מצד הנה"ב גופא, צ"ל תחלה שבירת החומריות העב, בכדי שיהי' באפשרו להתתקן כו', דכ"ז⁹³¹ שהוא בתוקף ביותר, א"א לפעול בו ההכנעה והביטל, מפני שאינו מתפעל כלל מהאור האלקי, ואין האור דנה"א פועל בו הביטל, אם לא בענין התשובה, שזהו התגלות יתירה מהנה"א, ה"ז פועל גם כשהנה"ב בתוקף כו'. אבל העבודה שע"פ טו"ד, אינו פועל בנה"ב כשהוא בתוקף. ולזאת צריכים לשבור תחלה כללות החומריות שלו. ומה גם שעיקר התיקון והבירור לעשותו כלי שייך בהכחות שלו, והיינו להפכם לאלקות, שגם הוא ירצה באלקות כו', וכאשר הוא בתוקף הישות אינו בערך כלל שיונח אצלו איזה ענין אלקי, וירצה באלקות כו', כ"א צ"ל תחלה שבירת החומריות העב, שזה צ"ל בבחי' העברה לגמרי, דגם בהכחות שלו, הרי הציור הרע צריך העברה לגמרי, רק הכח המתאווה יכול להתהפך כו' וכמ"ש במ"א⁹³⁶, ונת"ל ג"כ לעיל (בד"ה ביום השמע"צ⁹⁷²), ומכש"כ שהחומריות הכללית א"א להתתקן, שהרי זהו ציור הרע שמוטבע ומושרש בו כו', כ"א צריכה שבירה והעברה לגמרי כו', ואח"כ יוכל להיות העבודה בתיקן הכחות שלו כו'.

(971) צה, ב.

(972) ע' מג. [ישן].

(973) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבערה 929.

(974) תולדות כה, כג. וראה פסחים מב, ב ובפרש"י. תניא

פ"ג. תו"א וישב ל, ב. הובא באוה"ת שם.

(965) ראה זח"א קטט, ב.

(966) ס"ע מב. ע' ס. [ישן].

(967) חבוקק א, ד.

(968) ברכות ק"ש (אמת ויציב").

(969) ראה סה"מ תש"ט שם.

(970) ישע"י נט, ב.

ועוי"ל מה שצ"ל תחלה גורעין ואח"כ מוסיפין⁹⁷³, ומשמעות הענין הוא שע"י שגורעין מהנה"ב עי"ז מוסיפין בנה"א כו'. הענין הוא, דהנה, על הנה"א ונה"ב כתי'⁹⁷⁴ ולאום מלאום יאמץ, והיינו שא"א להיות שניהם בתוקף ובהתגלות, והוא להיותם הפכים זמ"ז בתכלית, ובכח הא"ס ה"ה מתלבשים זב"ז בכח' התלבשות פנימי, לכן א"א שיהיו שניהם בהתגלות כו'. וי"ל ע"ד שבכחות הגלויים א"א שב' כחות הפכים יהיו בגילוי, וכמו חסד וגבו' כו'. דכחות הנעלמים יכול להיות שיתגלו ב' כחות הפכים דחו"ג כא', משא"כ בכחות הגלוי' כו', וכמ"ש מזה במ"א בד"ה וביום הבכורים, רנ"ד⁹⁷⁵. וכמו"כ הוא בנה"א ונה"ב, מאחר שבעצם הפכים⁹⁷⁶ זמ"ז לגמרי, וה"ה בכח' התלבשות פנימי זב"ז, דהיינו שהן מרגישים זא"ז ופועלים זב"ז, שז"ע התלבשות פנימי כו', וכמ"ש במ"א⁹⁷⁷, א"א שיהיו שניהם בהתגלות. וכאשר הכחות דנה"א הן בהתגלות בתפלה, אז הנה"ב הוא כישן כו', וכמ"ש בסע"ב פי"ב וי"ג (ועפ"ז י"ל⁹⁷⁸ מ"ש במ"א⁹⁷⁹ דבהתגלות האה"ר דנה"א שלמע' מטו"ד יכול להיות שלא יפעול שום הזזה בנה"ב ונשאר בתקפו כו', דהיינו לפי שהכחות עצמיים ונעלמים דנה"א אינם בכח' התלבשות בנה"ב, ולזאת יכול להיות התגלות הכחות נעלמים דנה"א גם כאשר הנה"ב עודנו בתקפו, וההתפעלות דנה"א אינו פועל כ"כ על הנה"ב כו'. דהכחות הגלויים דנה"א, לפי שהן בכח' התלבשות והתעלמות בנה"ב, הנה כז"ז⁹⁸⁰ שהנה"ב הוא בתוקף, א"א להיות התגלות הכחות, וכאשר מתגלים, ה"ה פועלים הביטל בהכחות דנה"ב כו'. אבל הכחות הנעלמים, לפי שהן אינם בכח' התלבשות והתעלמות בנה"ב, לזאת יכול להיות התעוררות שלהם גם כשהנה"ב בתקפו, ומצד העדר ההתלבשות יכול להיות שלא יפעול על הנה"ב כו'⁹⁸¹. ומ"מ, בתוקף ההתפעלות הנה"א בענין התשובה, ה"ז מהפך מהות הנה"ב בשעתא חדא וברגעא חדא⁹⁸², מה שלא יפעול בהעבודה שע"פ טו"ד כו', והיינו מפני שנוגע ומיצר לו הריחוק שמצד הנה"ב, וזאת היא שגרמה לו תוקף ההתפעלות, לכן ה"ז פועל על הנה"ב כו', ולהיות שההתפעלות היא בעצם הנפש, ה"ז פועל בעצם המהות דנה"ב, שמתהפך ומשתנה למהות אחר כו'. אך מה שביכולתו להתעורר בהתפעלות עצם נפשו גם כשהנה"ב הוא בתוקף, זהו מפני שאינו מתלבש ומתעלם בו כו'. והגם שבעצם הנפש יש ג"כ התעלמות, שהוא בכח' גלות ושבי', וכמ"ש באגה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה⁹⁸³, ובמ"א⁹⁸⁴ בענין ציון במשפט תפדה⁹⁸⁵, אין זה כמו הכחות הגלויים, שהן בכח' שינה, ומבו' במ"א (בד"ה זה היום, רס"ט⁹⁸⁶). דשינה זאת הוא ע"ד עיבור, שהן כאלו אינם כו', משא"כ בהכחות עצמיים, ההתעלמות היא בכח' גלות בלבד (דולבי ער כו'⁹⁸⁷). וגם⁹⁸⁸ בזה יש מדרי' חלוקות, יש

ס"ה

(982) ראה זח"א קכט, סע"א.

(983) קה, ב.

(984) ראה לקו"ת דברים א, סע"ב.

(985) ישע"י א, כו.

(986) סה"מ תרס"ט ע' קד.

(987) שה"ש ה, ב.

(988) מכאן עד סוף החצו"ג בא בהמשך למ"ש לפני' זו: „אך

מה שביכולתו להתעורר בהתפעלות עצם נפשו גם כשהנה"ב

הוא בתוקף."

(975) סה"מ תרנ"ד ע' רפח ואילך.

(976) הפכים: אוצ"ל: הם הפכים.

(977) ראה סה"מ תרנ"ח ע' רכב. תר"ס ע' פא. פרת' ע' כו.

ע' נב.

(978) = יש לבאר.

(979) ראה קונטרס העבודה פרק ה.

(980) = כל זמן.

(981) ברשימת ההמשך:

ועי' שבכחות הנעלמי' בנפש יכול להיות התגלות שני כחות הפכים כא' כו' וכמ"ש בתו"א בהבי' דמים רבים דפ' תולדות.

אבל בהגהות להמשך – נשמט.

(* ראה תו"א יט, ג ואילך.

שהתעוררות התשובה היא מצד הנשמה בעצם שמתעוררת כו', וכמו בר"ה ויו"כ, שהתעוררות היא מצד הנשמה כו', ובאה ע"י גילוי מלמעלה כו', ומ"מ, הרי זהו שנוגע וצר לו הריחוק שמצד הנה"ב כו', ויש שהתעוררות היא מצד שבירת הגוף ונה"ט כו', וכמ"ש במ"א⁹⁸⁹). ולהיפך, כאשר הנה"ב הוא בתוקף, אז ע"כ הנה"א חלוש, וכמו כשל בעוני כוחי⁹⁹⁰, וכמו עקוב הלב מכל אנוש הוא⁹⁹¹, פי' חלוש⁹⁹², דתוקפא דגופא חולשא דנשמתא כו'⁹⁹³. וכמ"ש הר"י בשע"ת⁸⁹¹, דכ"ז⁶³¹ שהאדם הולך אחר התאוה, נמשך אחר החומר, וירחק מדרך נפש המשכלת כו'.

וביאור הענין הוא, דהנה, הנה"א כלול מד' יסודות ארמ"ע, שהן⁹⁹⁴ בחי' דצח"מ⁹⁹⁵, והן נגד ד' אותיות הוי"ו⁹⁹⁶, ויסוד האש הוא בחי' חת"י⁹⁹⁷, והוא אות ה' דש' הוי"ו⁹⁹⁸, בחי' אהבה ברשפי אש הנעשה ע"י ההתבוננות, וכמ"ש בבה"ז פ' תזריע על מאה"ז דמ"ט ע"א⁹⁹⁹. והוא דוגמת בחי' השרפים למעלה, שנק' שרפים¹⁰⁰⁰, מפני שהם מבחי' יסוד האש האלקי, ותמיד הם עומדים בהתלהבות ברשפי אש התשוקה והצמאון להיכלל באוא"ס ב"ה כו'. וכמו"כ הוא בנפש האדם, שיש בו ג"כ בחי' יסוד האש, וכמו רשפי רשפי אש שלהבת יה³⁴⁴, והוא בחי' תשוקת הנפש והצמאון להיכלל באוא"ס ב"ה. רק שבנפש אין זה בבחי' תוקף ההתלהבות כ"כ כמו בשרפים, להיות כי השרפים הם בבחי' יסוד האש הפשוט, ואין בו התכללות יסודות אחרים, משא"כ נפש האדם הרי כלול מד' יסודות, ובחי' יסוד המים שבו מחליש את היסוד האש כו'. וכנודע שהאדם חלוק מכל הנבראים, במה שכלול מכל הכחות הפכים כו', וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דוהניף הכהן¹⁰⁰¹, דכמו"כ הוא גם לגבי מלאכים ג"כ כו'. ושרש הענין הוא, דמלאכים הם מבחי' התהו, דלכן נק' בשם בהמות וחיות כו'¹⁰⁰², והיינו מה שנתברר מהז"מ דתהו כו', וידוע דהמדות דתהו הן בבחי' מדות תקיפים, ולכן בחי' הרשפי אש דשרפים הוא בבחי' תוקף ההתלהבות והצמאון כו', משא"כ האדם הוא בבחי' התיקון, שהמדות דשם הם בבחי' ביטל, בבחי' רך כקנה¹⁰⁰³, שלא בתוקף כ"כ כו', והיינו מצד שהמוחין עושים הביטל והחלישות בהמדות כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁰⁴. ושניהם עולים בקנה א', דמדות דתהו, להיותן מדות עצמיים, לכן הם בתוקף ביותר, ומשו"ז אין בהם התכללות כו', ומדות דתיקון אינם בחי' העצמיות של המדות, ומשו"ז הם בבחי' חלישות, ויש בהם התכללות כו'.

סו

997) ראה לקו"ת פינחס עה, סע"ד. ר"פ תצא. סה"מ תר"לה ח"ב ע' שפ. אוה"ת תזריע ע' תקיז. פינחס ע' איצח. המשך תרס"ו ע' קנג.
998) ראה אוה"ת בלק ע' תתקמג.
999) ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי עב, א ואילך.
1000) ישע"י ו, ב.
1001) אמור לו, ג ואילך.
1002) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' קלד.
1003) ראה תענית כ, סע"א.
1004) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' א ואילך.
תורת חיים בראשית ט, א ואילך.

989) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תדש ואילך. סה"מ תרס"ב ע' שא ואילך.
990) תהלים לא, יא. וראה לקו"ת שה"ש כה, א.
991) ירמי' יז, ט (ושם: ואנוש).
992) ראה לקו"ת שם כד, ד ואילך.
993) ראה זח"א קפ, ב. קמ, ב.
994) חלק מהבא לקמן הוא לשון הלקו"ת שלח מ, ב עם הוספות וכו'.
995) ראה עץ חיים שער ג (שער קיצור אבי"ע) פ"י. וראה מקומות שציינו בהערה 997.
996) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב.

ומ"מ, בעצם המעלה והמדרי', הנה בחי' יסוד האש דנה"א הוא למעלה באין ערוך מיסוד האש דשרפים¹⁰⁰⁵. והענין הוא¹⁰⁰⁶, כמ"ש בת"ז¹⁰⁰⁷ דאית אש ואית אש, אית אש דכתי' בי'¹⁰⁰⁸ לא באש הוי', ואית אש שהוא בבחי' ש' הוי'. וההפרש בד"כ, דבחי' אש דברי' הוא לא באש הוי', והיינו שזהו בחי' נברא, ולא בבחי' ומדרי' אלקות כו', וזהו בחי' רשפי אש דשרפים¹⁰⁰⁹, שמעמדם ומצבם הוא בכרי' כו'. אבל אש דאצי' הוא מבחי' ש' הוי', דבאצי' הכל אלקות, והוא בחי' ש' הוי' בכלל¹⁰¹⁰, דגם בחי' האש הוא בחי' ש' הוי' כו', והיינו, שהרצוא הוא במדריגת אלקות, דממילא הרצוא הוא במדרי' גבוה ונעלה יותר. וכמ"ש במ"א¹⁰¹¹ בענין הרצוא בע"ס דאצי', דלכאוו', ענין הרצוא שייך רק בנברא שהוא מרוחק מאלקות, אבל באלקות גופא מה שייך רצוא כו'. ומבו' שם, שיש בחי' אהוי"ר חיצונים ואהוי"ר פנימיים, והיינו בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב כו'. דבחי' אהוי"ר פנימיים שייך גם במדרי' דאלקות, כמו החכ' יראה לעלות אל הכתר כו'¹⁰¹², וזהו בחי' השוב, והרצוא הוא בחי' רעו"ד, בחי' נקודת הלב כו'. וזהו בחי' אש הוי' כו'. גם י"ל, שזהו ע"ד מ"ש במ"א¹⁰¹³ בענין אש המזבח ואש המנורה, דאש המזבח הוא בבחי' התלהבות במורגש כו', דאש תמיד תוקד על המזבח¹⁰¹⁴ זהו בחי' ה"ג דמל' שירודות לכי"ע לברר בירורים כו', וכמו שהמזבח החיצון ה' בחצר בהמק"ד, שזהו נגד בי"ע כו', וכמ"ש במ"א¹⁰¹⁵. אבל אש המנורה נק' בשם אור, שאינו בבחי' התלהבות במורגש, והיינו בחי' הדביקות שנעשה ע"י בחי' הראי' דחכ' כו'. וזהו ג"כ בחי' אור שלמעלה ממים, וכנודע בג' מדרי' דאור מים רקיע¹⁰¹⁶, דאור ומים שניהם בחכ', אבל אור למעלה¹⁰¹⁷ הרבה מבחי' מים. וי"ל דהיינו בחי' הכליון דאו"ח שבאהבה בתענוגים, שזהו בלי שום התפעלות ובלי שום הרגש כו'. ועמ"ש בע"ח שער מ"ן ומ"ד¹⁰¹⁸ דרוש ה', דאור הוא בחי' רוחניות הספי' שאין בה שום התלכשות והתעבות כלל כו'¹⁰¹⁹, והנר' שם, שזהו בחי' יחידה כו', ולהיותה בעצם למעלה מגדר שייכות לעולמות, לכן אין בזה שום התעבות כלל כו'. וי"ל דענין רוחניות הספי' כו' היינו בחי' פנימיותן שמצד בחי' פנימיות הכתר שהדעת נמנה כו'⁵²³,

לכתר (צ"ע בע"ח שער מטי ולא מטי ושער הכללים כו').
 וראה שער מאמרי רשב"י לזח"ב קכב, ב. זהו הרקיע לזהר שם.
 עץ חיים שער יא (שער המלכים פ"ה).
 1013 (ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תקס ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ג ע' תתקד ואילך.
 המשך תרס"ו ע' קצא. קונטרס העבודה פרק ד (ע' 26). סה"מ תרצ"א ע' קאא.
 1014 (צו ו, ו).
 1015 (ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' עב ואילך.
 אוה"ת ויקהל ע' בקצה ואילך. סה"מ תרס"ג ח"א ע' נא.
 1016 ראה במקומות שצויינו בהערות 547-548.
 1017 לנעלה: אוצ"ל: הוא למעלה.
 1018 שער לט.
 1019 ראה אוה"ת ויחי ח"ה תתקצט, א.

(* [ט, א].)

(** ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' שיח ואילך.
 אוה"ת בשלח ע' תב ואילך.

1005 ראה לקו"ת שלח שם.
 1006 ראה לקו"ת פינחס עז, א. אוה"ת שלח ס"ע 85 ואילך (בהוצאת קה"ת, תשנ"ז) – והוא קיצור ללקו"ת שלח שם. וראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרסא. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' יד ואילך.
 1007 בת"ז: כ"ה בשם התיקוני זהר בלקו"ת פינחס ואוה"ת שם. במאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' כב: וכמ"ש בזהר. וראה תקו"ז ת"ח (לה, ב). זהר חדש קו, ג. וראה סה"מ ליקוט ח"ב ע' רח.
 1008 מלכים"א יט, יב.
 1009 ברשימת ההמשך: וכמ"ש בלקו"ת ד"ה אני ה' אלקיכם הב' פ"ג*. אבל בהגהות להמשך – נשמט.
 1010 ראה סה"מ תרנ"ט ע' מ. וש"נ.
 1011 ברשימת ההמשך:
 (ויש להעיר מנ"ש בהב"י דוישובו* בענין רו"ש שבע"ס דאצי' שהכל הוא במדרי' אלקות).
 אבל בהגהות להמשך – נשמט.
 1012 באוה"ת שם: כמ"ש בע"ח החכמה ירא לעלות

וכמ"ש במ"א⁵²⁴. וכמו"כ בהעלאת מ"ן יש ג"כ ג' בחי' אור מים רקיע, כמ"ש בע"ח שם דרוש ו', ובחי' אור היינו הכליון דאהב"ת כנ"ל. גם י"ל, שזהו בחי' יפת¹⁰²⁰ מראה¹⁰²¹, בחי' הארת פנים¹⁰²¹, והיינו בחי' הרצוא דתשובה דממעמקים קראתיך²²⁸, מעומק לעומק כו'¹⁰²². והעיקר הוא בחי' התקשרות עצמי דעצם הנשמה בבחי' יחידה שבה, שאינו בבחי' מורגש כלל כו', וכמשנת"ל (בד"ה בסוכות תשכו¹⁰²³). וזהו בחי' אש יו"ד³⁸², בחי' נהורא חיוורא כו'. ובחי' אש זה, זהו למעלה הרבה באין ערוך מבחי' אש דשרפי' כו'.

סז

אך זהו בשרש ומקור הנשמה כמו שהיא למעלה, אבל כמו שנשתלשלה בבחי' בראת יצרת ונפחת בי¹⁰²⁴, שזהו בחי' הארת הנשמה לכד, בחי' האש שבה הוא בבחי' אש ה'³⁸², דהיינו בחי' אש ההתלהבות הבא ע"י השגה והתבוננות כו', וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי¹⁰²³) שהרצוא הוא בבחי' מורגש כו'. וה"ז כמו בחי' האש דשרפים כו'. ובפרט ע"י ההתלבשות בגוף ונפש החיונית, שבאי' הכחות דנה"א ג"כ בבחי' הגשמה כו', כמשנת"ל (ד"ה לך אמר לבי¹⁰²⁵), ה"ז למטה במדרי' מהרשפי אש דשרפים כו'. ומ"מ, עודינו בכח יסוד האש דנה"א לשלוט על היסוד האש דנה"ב, להסיר החמימות שבלבו לתענוגי העולם ותאוותם שמיסוד האש הטבעי, ולהיות גובר בו יסוד האש האלקי כו', דהרי בשביל זה ירדה הנשמה למטה, בכדי לתקן את הנה"ב¹⁰²⁶, ובהכרח שגם בירידתה למטה יש בכח יסוד האש שבה להגביר כו'. והענין הוא, כי הגם שלמטה בחי' האש שבה הוא בבחי' אש ה' לבד, מ"מ, הרי בעצם בשרשה הוא בבחי' אש יו"ד, ויש בה בחי' כח שרשה ומקורה גם בירידתה למטה, שז"ע משיביעין אותו כו'⁸⁹⁶, כידוע⁸⁹⁷ שזהו מה שנותנין לה מכח שרש ומקור הנשמה כו', דבבחי' נר"ן דנשמה כמו שהיא למעלה, אינו מאיר בה משרש ומקור הנשמה, רק בירידתה למטה דוקא נותנין בה מכח שרשה ומקורה בכדי שתוכל לשלוט כו'. ועוד זאת, שגם בירידתה למטה הרי היא אלקו' בעצם כו', דכללות ציור קומה דנשמות הוא בבחי' אלקות כו', וא"כ, גם בחי' אש ה' שבה, עם היותו בבחי' מורגש, מ"מ, ה"ז במדרי' דאלקות כו' (ולא כמו המלאכים, דנר"ר¹⁰²⁷ שלהם הוא בחי' נברא כו'¹⁰²⁸), והה"ן¹⁰²⁹ גבורותי¹⁰³⁰, שגם במדרי' שהן אלקות בעצם, יהי' בחי' התפעלות במורגש, דבכדי לפעול בהנה"ב הרי צ"ל במורגש דוקא, בבחי' חיצוניות הלב, שכך היא המדה כו', וכמשנת"ל (ד"ה הנה"ב¹⁰³¹), אבל יש בכוחה ויכולתה לפעול על הנה"ב, מפני שבעצם היא אלקו'. ולכן דוקא נשמות ירדו למטה לברר ולתקן, ולא מלאכים (שההתפעלות שלהם ג"כ במורגש כו'), מפני שהנשמות דוקא, להיותן אלקות בעצם, ביכולתם לפעול בכח יסוד האש שבהם לשרוף ולכלות בחי' האש הטבעי דנה"ב, שבכל עת שמגביר כח יסוד האש האלקי מתמעט ומתקרר כח יסוד האש הטבעי, ועוד הוא בבחי'

(1026) ראה תניא פל"ז (מח, ב). פל"ח (ג, א).

(1027) = דנפש רוח.

(1028) ראה תניא אגה"ס ס"כ (קל, א). קונטרס אחרון קנח,

א.

(1029) והה"ן: אוצ"ל: והן הן.

(1030) ע"פ יומא סט, ב. ילקוט שמעוני נחמי' רמז תתרעא.

(1031) ע' יד. [ישן].

(1020) ויצא כט, יז.

(1021) ראה אוה"ת בשלח ע' תח. תשא ס"ע ב'לח.

(1022) ראה זח"ג טו, סע"ב ואילך.

(1023) ראה לעיל ע' כד. [ישן]

(1024) ע"פ ברכת "אלקי נשמה" בברכות השחר (ברכות ט,

ב.)

(1025) ע' יג ואילך. [ישן]

אש אכלה אש²⁵⁵, דהיינו שהאש הטבעי יהי' נכלל בקדושה¹⁰³², עד שבמלאת הימים, כימי שנותיו, ע' או פ' שנה¹⁰³³ (דימים יוצרו כו'¹⁰³⁴, כמ"ש במ"א¹⁰³⁵), יתמעטו כל הכחות שביסוד האש הטבעי, ויעלו להכלל בקדושה, כי בישראל גם הנה"ב הוא נצחי, ויכול להיות כסא לקדושה כו'. וכ"ז פועל הנה"א להיותו אלקות בעצם מהותו, לזאת, בבחי' התגברות יסוד האש שבו, ה"ה שורף ומכלה את החמימות התאוה דיסוד הטבעי¹⁰³⁶, וגם אכלה אש, שהאש הטבעי יהי' נכלל באלקות כו'¹⁰³⁷. (ומ"מ, בבחי' התעוררו' יסוד האש דנה"א, צ"ל בזה בחי' הביטל שלמע' מצמאון ורשפי אש, כנודע, בכדי שלא יפול ח"ו ברע, ע"י תוקף ההתלהבות ביותר כו', דלהיותו מלוּבש בגוף ונה"ב, הרי יש לו שייכות לעניני העולם הגשמי, דבהתפעלות דעצם הנשמה, הרי אינו בבחי' מורגש, וגם, דשם הוא בבחי' אלקות ממש, דהיינו בחי' אלקות בגילוי כו', ומופשט מעניני העולם, ולזאת אינו שייך שיפול ח"ו, אבל בהארט הנשמה היורדת למטה, שבהתגלות היא בבחי' מורגש, ויש לה שייכות אל העולם ע"י התלבשות בנה"ט כו', ולזאת, בתוקף התפעלות ההתלהבות שלו, אם זהו בבחי' התפשטות בנפש, יכול ליפול ח"ו בהתפשטות דלעו"ז בתאוות כו', ואם הוא בבחי' כיווץ, בכעס ורוגז על הריחוק כו', יכול ליפול בכעס ממש וברוגז כו', או ג"כ בתנועה הפכית דכיווץ כו'. ולזאת צ"ל שהרצוא וההתלהבות יהי' בבחי' התיישבו' ובבחי' ביטל, מיט א' אַוועקגיגעבינקייט צוא אלקות, ואז לא יהי' בזה תערובות זרות ח"ו). אך¹⁰³⁸ הנה יסוד האש האלקי שבנפש הוא במדה וגבול, דבירידת הנשמה למטה, הרי כל הכחות שלה בחיצוניותן ובהתגלותן הם במדה וגבול כו', עם היות דבעצם מהותם הן בלי מדה כמדת העולם, שהן אלקות, ויכולים להתחזק ולהתחדש בכל עת משרשם ומקורם ולהתרחב ביותר כו', אבל בחיצוניותן הוא כנ"ל, ומתלבש בנפשו החיונית בבחי' התלבשות והתאחדות כו'. ולכן, כשמשתמש בו בעניני גופו, כמו בכעס וכל מיני תאוות כו' וקנאה ושנאה ודומיהן, מתמעט ונחסר מן המדה, ושוב לא יתלהב לבו כ"כ בעבודת ה' כו'. וזהו שכשהנה"ב הוא בתוקף, נעשה חלישות בנה"א, מפני שנחסר מדת יסוד האש דנה"א כו'.

סח

ולכן צ"ל גורעין מהנה"ב, ע"י ההגברה בכח, להיות¹⁰³⁹ עוצם עיניו מראות ברע¹⁰⁴⁰, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם¹⁰⁴¹, בפועל עכ"פ כו'. וכבר נת"ל (ד"ה כי ידעתיו¹⁰⁴²) בשם השע"ת להר"י ז"ל⁸⁹¹, שע"י ההעדר בפועל, נשבר החומריות כו'. וכמו"כ צ"ל ענין ההרגזה, דלעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר כו'¹⁰⁴³, והיינו, שבחי' הגבורות קשות שבנפשו בכעס ורוגז, שזהו מצד תערובות הנה"ב, יהפוך על הרע שבו, שירגז ויקצף ע"ז שהוא מרוחק כו'¹⁰⁴⁴. ועי"ז אח"כ ומוסיפין, שנתוסף כח בנה"א. דהנה, כאשר

עם הוספות וכו'. הובא באוה"ת שם.

(1040) ישע"י לג, טו.

(1041) שלח טו, לט.

(1042) ענין זה נתי' בדי"ה אברהם זקן (לעיל ע"ס [ש]).

(1043) ברכות ה, א. וראה לקו"ת שלח מ, א. הובא באוה"ת

שם.

(1044) ברשימת ההמשך: וכמ"ש בלקו"ת בדי"ה בפ' נסכים כו'*

(1032) חלק מהבא לקמן הוא לשון הלקו"ת שלח מ, ג עם

הוספות וכו'.

(1033) ראה תהלים צ, י.

(1034) שם קלט, טז.

(1035) ראה לקו"ת שלח נא, ג. נב, אי"ב. תצא לד, ג.

(1036) דיסוד הטבעי: אוצ"ל: דיסוד האש הטבעי.

(1037) ראה לקו"ת שלח שם, ב.

(1038) חלק מהבא לקמן הוא לשון הלקו"ת שם – עם

הוספות וכו'. הובא באוה"ת שבהערה 929 (ע' ססה).

(1039) חלק מהבא לקמן הוא לשון הלקו"ת ואתחנן ב, ג

(* מא, א ואי"ך).

הנה"ב הוא בהתגברות, אז לא יש כח בנה"א להלהיב לבו ולהתגבר על הנה"ב כו', אך ע"י שגורעין יסוד האש הטבעי, ע"י ההגברה בכח וע"י ההרגזה כו' כנ"ל, מתוסף כח ביסוד האש האלקי דנה"א, דכשזה נופל, הוא הנה"ב, נעשה עי"ז קימה להנה"א, שמתגבר כחו כו'. עוד זאת, שגם מה שגרע מנה"ב, יתוסף על הנה"א, והיינו בחי' לאהפכא חשוכא לנהורא⁵⁹⁴, שהכח יסוד¹⁰⁴⁵ האש הטבעי שבנה"ב להתאוות כל תאוה (דהיינו כח המתאוהו שלו), יתהפך מן החשך מן עוה"ז להיות מתאוה לדבקה בו ית' כו', כי, ע"י שמקרר אצלו תאוות עוה"ז (תחלה ע"י התגברות בכח, כמו בכפי' בכח שנת"ל, ובהרגזה הנ"ל, ואח"כ בעבודה שע"פ טו"ד כו'), ומואס ברע (ברע גמור ר"ל, המיאוס הוא בכח הרגזה הנ"ל, ובתאוות היתר, הוא ע"י עבודה, ובפרט בענין ראה נתתי לפניך את החיים כו'²⁸³ שנת"ל (ד"ה אחת שאלתי¹⁰⁴⁶, וכמ"ש במ"א באורך¹⁰⁴⁷), הנה אז נכלל גם האש הטבעי באלקות כו' כנ"ל. וזהו ומוסיפין, שנתוסף בהנה"א מבחי' האש הטבעי דנה"ב, שע"ז מאיר בו תוס' אורות, דיתרון אור מתוך החשך כו'¹⁰⁴⁸.

וז"ע הנסירה, שהו"ע הפרדת הגבורות מהחסדים, ועי"ז נעשה יחוד פכ"פ, שהו"ע המתקת הגבורות שנכללים בחסדים כו'. דבעבודה הו"ע הפרדת הגבורות דיסוד האש הטבעי דנה"ב, שז"ע גורעין, ועי"ז נעשה ומוסיפין, שנעשה התכללות הגבורות בחסדים, שכח המתאוה דנה"ב, שזהו בחי' האש הטבעי, נהפך לטוב ונכלל באלקות כו'. ועמ"ש בלקו"ת ד"ה להבין ע' הפסוק¹⁹ מי אל כמוך¹⁰⁴⁹ שז"ע נושא עון¹⁹ כו'. וז"ע ומוסיפין, ע"ד יוסף ה' לי בן אחר¹⁰⁵⁰, בן הבא ממקום אחר¹⁰⁵¹, שמבחי' אחר, מה שהוא בחי' אחוריים, שמשם יניקת היצה"ר, יתהפך להיות בחי' בן¹⁰⁵², שהוא אהבה, וכמא'¹⁰⁵³ בכל לבבך בשני יצריך, שגם היצה"ר יהי' בבחי' אהבה לאלקות כו'. וכ"ז הוא ענין הנסירה כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש⁹³⁰ מחר חדש ונפקדת כו'. דהנה ידוע¹⁰⁵⁴ דיהונתן ודוד הן ז"א ומל', דדוד הוא בחי' המל'. וענין מולד הלבנה בר"ח הו"ע יחוד שמשא וסיהרא, והיינו מה שנמשך אור חדש בבחי' מל', וכנודע¹⁰⁵⁵ דענין יחוד שו"ס¹⁰⁵⁶ הו"ע יחוד זו"נ להוליד נשמות, שהוא ההמשכה מבחי' יחוד פנימי דאו"א, שנמשך מבחי' פנימיות ועצמות א"ס

(1050) ויצא ל, כד.
 (1051) ראה ב"ר פכ"ג, ה. אוה"ת ויחי תכ, ב.
 (1052) ראה אוה"ת ויצא רכ, א ואילך. ויחי שפו, א ואילך.
 שצ, א ואילך. שצו, ב ואילך. סה"מ תרס"א ע' קסג ואילך.
 תרח"ץ ע' ל.
 (1053) ואתחנן ו, ה. משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.
 (1054) ראה ד"ה ויאמר לו יהונתן שבהערה 933 (אוה"ת בראשית יא, ב ואילך). וראה ממארי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תקלד ואילך.
 (1055) ראה ד"ה הנ"ל שבהערה 933 (אוה"ת שם ד, סע"ב ואילך). ד"ה הנ"ל שבהערה 931 (סה"מ תרל"א ח"א ע' שמא ואילך. תרל"ג ח"א ע' רמה ואילך. ע' רנא ואילך. ע' רנה ואילך).
 (1056) = שמשא וסיהרא.

(ושם שז"ע וגם את הצרעה כו"*. עפרון בגימ' רע עין***) ח"ע לאכפ"י לטס"א כמו עוצם עיניו מראות ברע, ולא תתורו אחרי לבבכם עינא וליבא כו'***. אבל בהגהות להמשך - נשמט. (1045) יסוד: כ"ה בלקו"ת אוה"ת שבהערה 1039. בכת"י אינו ברור אם כתוב: דיסוד.
 (1046) ע' יט ואילך. [ישן].
 (1047) ראה מקומות שצויינו בהערה 284. 298.
 (1048) ע"פ קהלת ב, יג.
 (1049) דרושים לר"ה סא, ד.
 (** עקב ז, כ.
 (***) ראה ב"ר פנ"ח, ז ובנזר הקדש שם. אוה"ת חיי שרה קטו, ב.
 (****) ראה לקמן ע' פא. [ישן].

כו'. וזהו שנא' ע"ז ל' פקידה, וכמא' 1057 פקידת אשה לבנים, כמ"ש 1058 וה' פקד את שרה כו'. ובכדי שתהי' המשכה זאת, הוא ע"י כי יפקד מושבך⁹³⁰, שז"ע ירדת המל' בכי"ע, שמסתתרת ומתעלמת בירידתה, אבל ע"י ה"ה מבררת הבירורים דבי"ע כו', וכשמתעלית אח"כ באצי' עם הבירורים שביורה, נעשה ע"י בחי' יחוד שו"ס 1056 הנ"ל, בחי' יחוד פב"פ כו'. שזהו ענין משארז"ל 1059 לכי ומיעטי א"ע, שזה הי' תשובה על טענתה שטענה א"א לשני מלכים שישתמשו בכתר א' 1059, ומבו' במ"א 1060, שרצתה להיות בחי' עטרת בעלה כו' 1061, דבאמת הרי המל' שרשה למעלה מז"א, כנודע 1062, ורצתה להיות בכחי' א"ח עטרת בעלה כו', וע"ז א"ל בדרך עצה, לכי ומיעטי א"ע, לירד ולהסתתר בכי"ע לברר בירורים, ועי"ז יהי' יחוד שו"ס 1056, שמאיר עי"ז בחי' העטרה שעטרה לו אמו כו' 1063. וא"כ זהו כענין גורעין ומוסיפין הנ"ל, שע"ז שגורעין ומבררים את הנה"ב, עי"ז נמשך תוס' אור בנה"א כו', כמול"כ ע"י שהמל' מבררת בירורים, עי"ז מאיר בה גילוי העטרה כו'. וזהו שע"י כי יפקד מושבך, עי"ז דוקא ונפקדת כו'. וזהו ג"כ מה שישראל מונין ללבנה 932 דוקא. דהנה 1064 יש ב' מיני השפעת מהשמש, א' בחי' השפעה חיצונית דממגד תבואות שמש כו' 1065, והב' השפעת האור ללבנה, שזהו אור חדש כו', והיינו בחי' יחוד חיצוני דאו"א ובחי' יחוד פנימי כו'. והשפעה זאת דבחי' השפעה פנימיות זהו ע"י הלבנה דוקא, היינו ע"י בחי' לכי ומיעטי א"ע כו' כנ"ל. וזהו שישראל מונין ללבנה, בחי' המאור הקטן 1066, ומבו' במ"א 1067 שז"ע כי אתם המעט כו' 1068. ולפי המבו' כאן, היינו בחי' הירידה וההתלבשות למטה לברר בירורים דנה"ב ובהדברים הגשמיים כו', ועי"ז נמשך תוס' אורות מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'. וזהו 1069 ויאמר לו יהונתן מ"ח ונפקדת, אבי יפקדך 1070, בחי' שאול מרחובות הנהר 1071, דהיינו בינה 1072, שזהו בחי' העטרה שעטרה כו', כי יפקד מושבך, שע"י הירידה לברר בירורים, עי"ז נמשך תוס' אורות כו'.

שבעה ערה 933 (אוה"ת בראשית ה, א).

1065 ברכה לג, יד.

1066 בראשית א, טז.

1067 ראה אוה"ת שם.

1068 ואתחנן ז, ז.

1069 בהבא לקמן – ראה ד"ה ויאמר לו יהונתן שבעה ערה

931 (סה"מ תרל"א ח"א ע' שמב. תרל"ג ח"א ע' רמו. ע' רנג).

1070 פרש"י עה"פ.

1071 לשון הכתוב וישלח לו, לו. דברי הימים א, מת.

1072 ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) ספ"ד.

1057 ראה זח"א קטו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א

ע' כז ואילך. מארוז"ל ע' קפט ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי יא, א ואילך.

1058 וירא כא, א.

1059 חולין ט, ב.

1060 ראה אוה"ת בראשית לח, ב. סה"מ תרל"ג שם ע' רס.

1061 משלי יב, ד.

1062 ראה סה"מ תרנ"ט ע' טו ואילך. וש"נ.

1063 שה"ש ג, יא.

1064 חלק מהבא לקמן הוא לשון ד"ה ויאמר לו יהונתן

הוספה

תוכן הענינים

ה. אמנם, אהבה הנ"ל שבאה ע"י התבוננות באור האלקי שבעולם בכדי להאיר חשכת נה"ב, היא בחי' חיצונית הלב; ואילו האהבה דנה"א מצ"ע היא בחי' פנימיות הלב.

ויש בזה כמה מדריגות: בעבודה שע"פ טו"ד: פנימיות בינה – התבוננות בעצם האור האלקי ללא לבושי ההשגה, ומאיר בפני' הלב בהתפעלות בלתי מורגשת (כנ"ל ס"ג); וראי' דחכמה. וברעו"ד שלמעלה מטו"ד: מבחי' בינה – התעוררות ע"י השגת הפלאות אוא"ס, ולכן הרצוא הוא מורגש ויש בו מבוקש; ומבחי' חכמה – המשכת עצם הנפש לעצמות אוא"ס, בלי מורגש ומבוקש (ועז"נ נר ה' נשמת אדם, כטבע הנר לעלות למעלה, לא מצד ההשגה, אלא התקשרות עצמית, חבוקה ודבוקה בך, כשלהבת העולה מאלי').

ובנה"א מצ"ע – גם ההשגה היא **במהות** האלקות (וגם בירידתה למטה, שלא נשתנה מהותה. אלא שעכשיו מחשיך נה"ב על נה"א, ורק בצדיקים הגדולים יש גילוי מהות האלקות, ולעת"ל יהי' כן אצל כל ישראל); ורק כשצריכה להראות אלקות **לנה"ב**, ה"ז ע"י התבוננות בהשגת **מציאות** האלקות. וזהו אתה הראת לדעת – לגלות דעה בנה"ב, ולפעול בה שבירת החומריות, ואז יתגלה אור נה"א בהשגת מהות האלקות (ובדרך ממילא יהי' בנה"ב לא רק ביטול היש, אלא ביטול במציאות).

וסדר העבודה – שתחילה צ"ל עבודת נה"א בבירור וזיכוך נה"ב, חיצונית הלב, ואז יאיר אור הנשמה עצמה, פנימיות הלב (בכל השנה – בעבודה שע"פ טו"ד, ובר"ה ויוהכ"פ – ברעו"ד שלמעלה מטו"ד).

ו. וזהו"ע ב' אשות: אש שלמטה (השגה באור אלקי שבעולם, אהבת עולם, וע"י עבודת האדם), נהורא אוכמא (להאיר חשכת נה"ב); ואש שלמעלה (למעלה משייכות אל העולם, אה"ר והתקשרות עצמית, וניתן מלמעלה לאחרי אש העבודה דאש שלמטה), נהורא חיורא (אור עצם הנשמה).

וב' אשות הנ"ל הם: אש ה' – אש דמלכות, ביטול היש, רצוא שמצד הריחוק בבחי' יציאה מן החושך; ואש י' – הביטול דאצילות, קירוב ודביקות באוא"ס.

ז. אמנם, ידוע שגם באצילות יש דוגמת חומר וצורה שבנבראים – הכלים, שהם דוגמת החומר; והאורות (גילוי הקו) שנמשכים להאיר ולהחיות את הכלים.

והענין:

שרש ומקור הכלים הוא הרשימו שנשאר לאחרי הצמצום.

דהנה, האור שלפני הצמצום, עם היותו הארה בלבד, ה"ה מעין המאור, אור פשוט וכללי שלא שייך בו התחלקות אורות מיוחדים (גם לא בגדר כלל לאורות פרטיים, שזה שייך רק לאחר הצמצום, בבחי' א"ק או עקודים).

ואף שעלה ברצונו להאציל, שזהו התעוררות הרצון (לא רק רצון המוחלט בעצם) ושיער בעצמו כו' – הרי בזה גופא יש רצון נעלם (שאינו שייך אל הפועל), שהוא רצון פשוט שאינו בגדר להקרא אור כללי, (והוא רק סיבה אל ה)רצון הגלוי, שהוא בבחי' אור כללי, כמו כלל

ופרט – שזהו בחי' טה"ת (מחה"ק דא"ק) שלאחר הצמצום; אבל התעוררות הרצון שקודם הצמצום הוא בהעלם בעצמותו, ואינו בגדר העולמות כלל.

ומאור זה – הי' נאצל ריבוי ספירות עד אין קץ, ובאופנים אחרים לגמרי, ולא הי' השתלשלות דאבי"ע כלל.

ולכן הוצרך לצמצם אור זה, שיוכלל בעצמותו, ויומשך אור שיהי' בערך להיות מקור לעולמות.

אך כוונת המאציל בענין הצמצום היא (לא סילוק האור, שהרי לא לתהו בראה, אלא) שיבוא האור במדה וגבול, ע"י הרשימו – כח הגבול שבעצמות, שעז"נ גליף גליפו בטה"ע, שהו"ע חקיקת האותיות באוא"ס שלפני הצמצום (לא כמו אותיות הכתיבה, שהם מציאות דבר – כלים דאצילות, וגם לא כמו אותיות החקיקה שמציאותם היא האב"ט – כלים דא"ק, טה"ת, אלא כמו אותיות החקיקה מעבר לעבר, שאינם מציאות כלל, גם לא באופן שהעצם הוא מציאותם), אלא שלפני הצמצום הי' מאיר בהם אוא"ס הבל"ג, וכח הגבול הי' בהעלם, וע"י הצמצום נתגלה כח הגבול.

ונקרא רשימו בלבד – להיותו כח נעלם (כי הגילוי הוא בבחי' בל"ג). וכמשל כח הזריקה (נטל צרורות וזרקן כו'), שנבדל מן היד ובא בבחי' ריחוק והעלם.

ולאחרי שנתגלה כח הגבול (רשימו) – ה"ה מגביל גם את האור הבל"ג. וזהו שהרשימו הוא כמו רושם האומנין לבנין גדול, דפתראות ופנקסאות, שזהו משל על התהוות הכלים מהרשימו (שרש הכלים), שכל ענינם הוא להיות מציאות דבר מה, בבחי' ריחוק, ולכן התהוותם מהרשימו, שהוא כח נעלם ונבדל.

אך ההתהוות בפועל צ"ל ע"י גילוי וקירוב כח הפועל דוקא – ע"י אמצעות האור (מהתעבות האור), וגם, שע"ז תהי' הכלי בערך האור, שיתלבש ויאיר בה בגילוי. אלא שהאור שהוא בבחי' א"ס נתצמצם בהרשימו שמגבלת את האור הבל"ג (שזהו אור הקו שבא ע"י הצמצום במדה ומשקל), שיהי' בערך שיתהוו ממנו הכלים ויבוא בהתלבשות בהם, והכלים יגבילו את האור (כמו שהרשימו מגביל את האור הבל"ג).

ויש ד' משלים בענין הגבלת האור הבל"ג ע"י הרשימו: השונה בדרך קצרה, רושם הבנין, אות וסימן, ורמז. וחלוקים באופן האור והגילוי ע"י הרשימו – שהרי הקיצור הוא גילוי (חיצוניות) אור השכל, ובהעלם יש בו כל האריכות (שלכן קאי איניש אדעתא דרבי), ואילו רושם הבנין הוא כמהות אחר שמעלים ומגביל, ומ"מ יש לו שייכות ומורה על ציור הבנין, משא"כ הסימן שאינו שייך כלל לדבר ההלכה, ואילו הרמז הוא בתכלית ההעלם.

והם כנגד הכלים דאבי"ע: כלים דאצילות הם אלקות ממש, ומאיר בהם (חיצוניות) האור בגילוי ממש (ויש בהם גם פנימיות ועצמות האור – דעת שהוא מפנימיות הכתר) – כמו דרך קצרה; ובבריאה – מתעלם האור ע"י הפרסא, כמו רושם הבנין שאין בו מן העצם אבל מורה על העצם, והו"ע גילוי המציאות דאלקות שהוא כמו הוראה על עצם הדבר; וביצירה – גם המציאות דאלקות אינו בגילוי כ"כ, כמשל הסימן שאין לו שייכות לעצם הדבר; ובעשי' – מתעלם האור ביותר, כמו רמז.

וגם: הקיצור דנקודה – חכמה; רושם הבנין – בינה, שציירא ציורים (וכמו החילוק בין גוון לבן לכל הציורים שנמשכים ממנו), ואות ורמז – ז"א ומלכות.

וכ"ז הו"ע הרשימו שמגביל את האור, אבל האור עצמו נמשך מאוא"ס הבל"ג, כח הגילוי שבא"ס, שלאחר הצמצום חוזר ומאיר, אלא שהגילוי הוא במדה ומשקל, בהתאם לכוונה שיהיו עולמות, והיא' בהם אור וגילוי לפעול בהם הביטול (וע"ד שהתהוות העולמות היא ע"י הדיבור, ופעולת הביטול היא ע"י החפץ ורצון), ויוכל להיות אורות בכלים במדה נכונה.

ומזה מובן שגם האור המתלבש בכלים דאצילות הוא אור שלהאיר את החושך – להאיר את הכלים שמצד עצמם הם העלם וחושך; וכן אור הקו – שענינו להאיר את העלם הצמצום והרשימו.

וי"ל שגם גילוי אור הסובב הוא רק להאיר את החושך (ולא אור עצמי) – שהרי עם היותו בבחי' מקיף, ה"ה שייך אל העולמות שצריכים גם אור מקיף, וכמו אור השמש שמאיר דרך מקיף, ומ"מ אינו גילוי העצם, אלא לפעול פעולת האור.

ובעבודה – שמצד סוכ"ע היא האה"ר שע"י ההתבוננות בהפלות האוא"ס, בתשוקה וצמאון, שהוא בבחי' יחזוק (ולא כמו אהבה בתענוגים בבחי' התקשרות עצמית ודביקות ממש, וגם הכליון שבה אינו מצד תשוקת נפשו, אלא שנכלל בהעצמות שמאיר לו בגילוי ממש), ולכן ה"ז אש שחורה, נהורא אוכמא.

וגם י"ל שזוה"ע ומל ה"א את לבבך – גם ביחס לומלתם את ערלת לבבכם ע"י האהבה שע"פ טו"ד,

– לאחרי הקדמת מילה הגשמית, שהו"ע שכחי עמך ובית אביך, להתגבר על עצמו לצאת מרגילותו עוד קודם שמאיר אור אלקי בנפשו. ולא רק מילה, אלא גם פריעה, בנוגע לתאוות היתר שיהיו לש"ש, וגם הפיכת כללות כח המתאוה הפשוט; ורק לאח"ז יכולה להיות עבודה פנימית ע"פ טו"ד (ומלתם את ערלת לבבכם) –

שצריך להסיר גם את הכיסוי של האהבה שע"פ טו"ד, והיינו, להאיר את החושך של האהבה שבהתגלות הלב ובמורגש, ע"י גילוי שם מ"ה, שפועל בירור שני – ביטול במציאות.

וזוהו רק מבחי' האין שבא אחר היש כדי לבררו ולעשותו אין – להאיר את החושך, ואין זה עצמות האור ממש, בחי' האין העצמי ממש (ששם השרש האמיתי דיעקב, למעלה מבירורים).

ח. ועפ"י יובן ענין ההבדלה בין אור לחושך – לא חושך ממש, אלא אור שלהאיר את החושך, שזהו כללות הגילויים שלאחרי הצמצום; ואמיתת האור הוא האור העצמי שלמעלה מלהאיר בעולמות.

וז"ש בזהר כתר עליון אע"ג דאיהו אור קדמון צח ומצוחצח אוכם הוא קדם עילת העילות – שכל הגילויים שלאחר הצמצום, מא"ק (אור הקדמון) עד האצילות, אף שלגבי העולמות הם אור וגילוי (אור צח כו'), אוכם (נהורא אוכמא) הוא קדם עה"ע – מל' דא"ס שלפני הצמצום, וגם ראשית הקו שלמעלה מא"ק (דוגמת עתיק), שהוא בעצם בל"ג מצד שרשו באוא"ס שלפני הצמצום.

והבדלה זו הו"ע הצמצום שמבדיל בין אוא"ס שלפני הצמצום ובין האור שלאחר הצמצום.

ט. ועדיין צריך להבין: מה שייך על זה לשון הבדלה, שמשמעותו שהי' כבר מקודם לכן – הרי ע"י הצמצום נמצא והי' האור שלהאיר בעולמות?

אך הענין – שפעולת ההבדלה היא שהאור שלהאיר העולמות לא יתבטל מפני האור העליון, שזהו פירוש נוסף ב"אוכס" – שחרות וביטול, כשרגא בטיהרא. והיינו, דכיון שלאחר הצמצום ה' התגלות הרצון להיות גילוי אור, הוצרך להיות ענין הבדלה, שלא יהי' הגילוי יותר מכפי המדה.

אך עדיין צריך להבין משארז"ל שקודם ההבדלה היו אור וחושך משתמשין בערבוביא. והענין – שגם באוא"ס שלפני הצמצום ה' האור שלהאיר העולמות (שהרי ה' עליית והתערורות הרצון על העולמות), אלא שזהו בבחי' חיצוניות האור (שהרי גם בהתפשטות האור – מלבד עצם האור – יש האור שלעצמו, פנימיות האור, והאור השייך אל העולמות, חיצוניות האור; קודם עלות הרצון ולאחר עלות הרצון; ב' מדריגות בשמו: מצד עצמו – אוא"ס ממש, והכח להאיר בגבול, שרש הספירות שבאור, מקור הממכ"ע), אבל קודם הצמצום ה' מעורב עם הפנימיות, ולא ה' ניכר בפ"ע. וכמו ברב ותלמיד, שקודם שמצמצם שכלו, הנה גם בחיצוניות השכל השייך אל המקבל מאיר אור רב, ואינו ניכר בפ"ע. וע"י הצמצום, הנה מלבד סילוק אור הבל"ג, נעשה הבדלת החיצוניות (בחי' מל' דא"ס, ששם ה' עליית הרצון) מהפנימיות להיות ניכר בפ"ע.

*

י. ועוד פירוש במ"ש ויבדל אלקים בין האור ובין החושך – חושך ממש, וההבדלה היא כענין הנסירה, להפריד הגבורות (חושך ולילה) מהחסדים (אור ויום), שאז יוכלו להתייחד בפ"פ, וימתקו הגבורות לחסדים, וזהו"ע ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד – התאחדות ערב ובוקר. והענין:

כתיב וידעת היום גו' כי הוי' הוא האלקים – דכשם שהיום כלול מלילה ויום, כך צריך לייחד הוי' (יום) ואלקים (לילה), ע"י ההשגה שההסתר דשם אלקים הוא אלקות ממש כמו כח הגילוי (כמו בכח השכל, שצ"ל בו גם כח ההגבלה – הגבלת התפשטות הסברא כדי שיוכל להכריע אמיתתה, וגם הגבלת ההשפעה לזולת), ואינו הסתר אמיתי, אלא רק למקבלים.

ויש בזה מעלה – שע"ז מקבלים גם התחתונים גילוי הארת שם הוי', עכ"פ הארה מועטת, וע"ז יוכלו לבוא אח"כ גם אל עצם האור (וכמו שלאחרי מ' שנין קאים על עומק שכל הרב), דכיון שההסתר אינו אמיתי, יש בהארה גם עצם האור. ועוד זאת – שע"ז תהי' השגת הענין האלקי במוחש, כמו השגת המהות, כי בענינים הגשמיים נראה כח הא"ס בגילוי ובמוחש. ובפנימיות יותר – היתרון הוא בגילוי שרש ההסתר שלמעלה מהגילוי, שמתגלה ע"י הסרת ההסתר.

וזהו"ע יחוד הוי' ואלקים, ז"א ומלכות, חו"ג – המתקת הגבורות לחסדים, שע"ז נעשה אור וגילוי יותר. וזהו גם והשבות אל לבבך – יחוד והתכללות הגבורות דנה"ב בנה"א.

יא. אך קודם היחוד צ"ל נסירה – הפרדת הגבורות מן החסדים, ואח"כ יתכללו בחסדים: בתחילה היו ז"א ומלכות דבוקים אחור באחור – שהמלכות היתה מקבלת רק מאחוריים דז"א, כמשל קבלת השכל ע"י אותיות הכתב.

ואז ה' כותל אחד לשניהם – כמשל השפעת הרב לתלמיד ע"י משל גשמי (וכן כשמלמדו אותיות ותיבות), שבזה משתווים, ולא ניכר יתרון הרב, כי אם כשמלמדו שכל עמוק. ודוגמתו למעלה – שכאשר המוחין דז"א מתעלמים ונמשך רק בחי' נה"י (אחוריים), לא ניכר מעלת הז"א על המלכות.

משא"כ אחר הנסירה – ע"י השפעת החסד, התגלות יתירה מהמדה המצומצמת שנמשכת ע"י המלכות שמקבלת מז"א בבחי' מדה וגבול, וכמו הרב שמשפיע בהתגלות יתירה – אזי יובדל המשפיע מהמקבל, ויהי' ניכר מעלת גילוי אור הז"א.

יב. וביאור הענין:

יש המשכה שבסוד שרש – ע"פ קו המדה, כפי שעלה ברצונו אופן התהוות העולמות, שבעולמות העליונים יהי' גילוי אלקות, וכמו באצילות, שמאיר בגילוי מהות הארת הקו (שהרי האורות דאצילות הם בבחי' אוא"ס, כמו כחות הנפש שהם נפשיים, וגם הכלים שהם כעין בריאה יש מאין הם אלקות ממש), משא"כ בי"ע שנתהוו בבחי' מציאות יש, הארה דהארה, ורק מנהי' דז"א, וגם בחי' זו מתעלמת שלא להאיר בגילוי בנבראים. ובי"ע גופא ישנו החילוק דחומר צורה ותיקון, ועד שלמטה הוא העלם והסתר האור;

ויש המשכה שבסוד תוספת (מרובה על העיקר) – שלא ע"פ מאמר קו המדה, להיות גילוי אלקות בעולמות, וכמו בשבת ויו"ט (מוחין דאבא ודאמא), וכן ההמשכה שע"י תומ"צ (שמוסיף אור באצילות, ולעתידי יאיר בגילוי למטה, וגם עתה נמשך הארה בבחי' מקיף), וכן הגילוי בקד"ק, שמקום הארון אינו מן המדה – שזהו לפי שההמשכה היא מבחי' העצמות, שנמשך העצם כמו שהוא בכל מקום.

וב' המשכות הנ"ל הם ב' יחודים: יחוד חיצוני דאו"א שזיווגיהו תמידי לצורך קיום העולמות, חידוש הישנות – שזוהי ההמשכה שע"פ קו המדה, שמתמעט ומתעלם. וכ"ה ביחוד זו"נ – שנמשך רק מבחי' נה"י, אב"א; ויחוד פנימי דאו"א – שנמשך גם מבחי' עתיק ועד בחי' העצמות (משא"כ יחוד חיצוני שהוא רק מחיצוניות הכתר) – לצורך זיווג זו"נ להוליד נשמות, ששרשן מבחי' העצמות.

וזוהו"ע הנסירה דזו"נ ע"י גילוי החסד – כי, ביחוד חיצוני שנמשך רק מה שנקצב בסוד שרש, לא ניכר מעלת הז"א, כיון שמתמצצם ומתעלם להשפיע רק בבחי' אחוריים, ועל זה מעלים ומסתיר ההעלם דמלכות; אבל כשנמשך תוס' אור מבחי' העצמות, יחוד פנימי דאו"א, אזי ניכר יתרון מעלת הז"א, ומאיר גילוי אוא"ס ללא העלמות והסתרים^ט.

יג. וע"פ הנ"ל יובן שבכדי שיהי' יחוד פב"פ צ"ל תחילה הבדלת הגבורות, שזוהו"ע הנסירה. והענין:

יחוד הוי' ואלקים – ששם אלקים אינו מסתיר, ואדרבה, שיש בזה יתרון מעלה – שייך רק בנש"י, מצד שרשן בהעצמות, ועבודתם בתומ"צ שמבחי' יחוד פנימי דאו"א (משא"כ אוה"ע שתופסים את ההסתר, כיון ששייכים אליו).

וזוהו ענין הנסירה וההבדלה בין אור לחושך – לידע שהעיקר הוא הגילוי, וההעלם הוא בשביל הגילוי, שזוהו היתרון אור שנעשה ע"י הגילוי למטה. וע"י הסרת ההעלם נעשית המתקת הגבורות שנכללים בחסדים.

וכן הוא בענין והשבות אל לבבך, שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה' – שצריך תחילה להבדיל בין היצה"ר ליצ"ט, שהם כמו חושך ואור, ובתחילה הם מעורבים זב"ז, שאפילו בצדיק יש קצת תערובת, ולכן צ"ל הנסירה, הבדלת הרע, ולאח"ז יוכל להיות התכללות נה"ב בנה"א.

יד. ובאו"ת להמגיד מבואר ענין הנסירה בנפש האדם:

ענין הנסירה שהי' באדה"ר מרומז בתורה,

– שעל ידה נברא העולם, וגם האדם, עולם קטן (דאף ששרש ומקור הנשמה הוא למעלה

מהתורה (וע"י שהאדם עוסק בתורה ה"ה ממשיך בה מבחי עצמות או"ס), מ"מ, הארת הנשמה שיורדת למטה היא למטה מהתורה, ובאה בצמצום לפ"ע העולם, ואז האדם הוא עולם קטן, שכלול מהעליונים ומהתחתונים, שיכול להיות למעלה מכולם או למטה מכולם), ולכן כל עניני התהוות האדם צ"ל מרומז בתורה –

בהמדה, גורעין ומוסיפין ודורשין, כדרשת רז"ל עה"פ ולקח מדם הפר, דם מהפר. ובעבודה – שהבע"ת צריך לגרוע מהענינים הגשמיים ולשבור תאוותו, ע"י הפרישה בפר"מ, בכח הנה"א שמתגבר על נה"ב. וכן בכל אדם בתחלת עבודתו צריך להסיר חומריות וגסות הרע, שכחי עמך ובית אביך; ומוסיפין – להוסיף בתומ"צ, ולהכביד על עצמו עול הקדושה (גורעין ומוסיפין – תשובת הגדר ותשובת המשקל); ודורשין – ודרשת וחקרת, וכן כי תדרשנו בכל לבבך, והיינו, ע"י ובקשתם משם, ע"י ההתבוננות שאם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ, ועד להתגלות פנימיות הלב, רעו"ד, להיות בתוקף הרצוא יותר מבצדיקים, כי מצד ההסתר נעשה יתרון האור (וע"ד אמצאך בחוץ, שרואים אלקות בהנהגת העולם. וכן רואים אלקות מתוך ההסתר).

טו. אך צריך להבין הסדר דגורעין ומוסיפין – הרי זה ממדות התורה, וכיון שע"פ התורה עשה את האדם ישר, ה' צ"ל התחלת העבודה בנה"א, ולמה התחלת העבודה (לא רק אצל בע"ת) היא לגרוע מנה"ב?

אך הענין – שאף שעיקר החיות הוא מנה"א, הרי נה"ב קודמת לבוא, וקודם י"ג שנה ה"ז כמו נשמה באפו, והתגלות והתפשטות נה"א היא רק לאחר י"ג שנה.

והטעם – כי הקליפה קודמת לפרי, כי עיקר המכוון הוא בסוף, וכמו בשרשן, שתהו קודם לתיקון. וכמו באורות וכלים, שאם ה' התגלות האור תחילה, לא ה' אפ"ל התהוות הכלים. וכמו"כ אם ה' התגלות הפרי, לא ה' יכול להיות התהוות הקליפה.

וכיון שנה"ב אקדמי טענייתא, ה"ה מעלים ומסתיר, ולכן צ"ל תחילה גורעין – הסרת החומריות, שיתגלה קצת נה"א, ואז תוכל להיות העבודה דנה"א. וכן מצד נה"ב צ"ל תחילה שבירת החומריות הכללית (העברת ציור הרע), ואח"כ יוכל להיות תיקון הכחות, להפכם לאלקות.

טז. ועו"ל בענין גורעין ומוסיפין – שע"ז שגורעין מנה"ב ניתוסף בנה"א:

ובהקדים – שכיון שנה"א ונה"ב הם הפכיים בתכלית, ומתלבשים זב"ז בפנימיות, אי אפשר שיהיו שניהם בהתגלות. וכמו שבכחות הגלויים אי אפשר שיהיו חו"ג יחד,

[ורק בכחות הנעלמים יכולים להיות חו"ג כאחד. ועפ"ז יש לבאר מה שהתגלות אה"ר שלמעלה מטו"ד אינה פועלת הזזה בנה"ב, דכיון שהכחות העצמיים דנה"א אינם באים בהתלבשות בנה"ב, ה"ה יכולים להתעורר גם כשנה"ב היא בתקפה, ואינם פועלים בה (ורק בתשובה מתהפכת עצם מהות נה"ב ע"י תוקף התפעלות נה"א, כיון שתוקף ההתפעלות הוא בגלל שנוגע ומיצר לו הריחוק שמצד נה"ב)],

ובהתגלות נה"א בתפלה, אזי נה"ב היא כישן, וכאשר נה"ב היא בתוקף, אזי נה"א היא בחלישות.

והענין:

בנה"א ישנו יסוד האש – תשוקה וצמאון להכלל באוא"ס, כמו בשרפים, אלא שאין זה בתוקף ההתלהבות כבשרפים, מצד התכללות יסוד המים שמחליש יסוד האש, ומצד הביטול

דמדוד דתיקון לגבי תוקף המדות דתהו. אבך בעצם המעלה והמדרגה – ה"ז למעלה באי"ע מיסוד האש דשרפים, שהוא רק אש דבריאה, נברא, ולא אלקות כמו אצי', אש הוי', רצוא במדרגת אלקות – אהוי"ר דפנימיות הלב. וכמו אור המנורה שלמעלה מאש המזבח, כליון דאהבה בתענוגים ללא הרגש, התקשרות עצמי דבחי' היחידה – אש יו"ד, נהורא חיורא.

אלא שזהו רק בשרש הנשמה למעלה, אבל בירידתה למטה ה"ז רק אש ה', רצוא במורגש, כמו שרפים, ובהתלבשותה בנה"ב – למטה מהשרפים.

ומ"מ, בכחה לשלוט על האש דנה"ב – מצד שרשה בבחי' אש יו"ד, שמשם נמשך הכח בירידתה למטה (משביעין אותו), וגם שם היא אלקות בעצם, ולכן ירדה למטה, לכלות ולשרוף האש דנה"ב, ועד שיתעלה ויוכלל בקדושה – אש אוכלה אש.

אך כיון שחיצוניות והתגלות כחות הנשמה למטה הם במדה וגבול, ובהתלבשות בנה"ב, לכן, כשנה"ב היא בתוקף, אזי נעשה חלישות בנה"א, שנחסר בה יסוד האש.

ולכן צריך לגרוע מנה"ב, להתגבר בכח ולהרגיז כו', ועי"ז נעשה קימה לנה"א, שמתגבר כחו, ועד שניתוסף בו – מוסיפין – ע"י הפיכת נה"ב, כיתרון האור מן החושך, ע"ד יוסף ה' לי בן אחר.

וזהו"ע הנסירה – הפרדת הגבורות מהחסדים, שעי"ז יומתקו ויוכללו בחסדים, והיינו, להבדיל הסתר נה"ב שיוכל להיות גילוי אור נה"א, לברר נה"ב, עד שיוכלל בנה"אי.

לזכות

הרה"ת ר' שמואל חיים דוד בן חי' שרה

וזוגתו מרת גיטל בת לובא מיכלא

ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

פישר

זכות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ני"ע תגן עליהם ועל משפחותיהם

לברכה והצלחה בכל עניניהם בגו"ר

בטוב הנראה והנגלה

ISBN: 978-0-8266-6074-9

9 780826 660749